

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
15. OLAĞAN GENEL KURULU

6 KASIM 2010

KASIM 2008 / KASIM 2010 DÖNEMİ
ÇALIŞMA RAPORU

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
HUMAN RIGHTS ASSOCIATION

Necatibey Caddesi No:82/11-12 (6. kat) Demirtepe/Ankara

Tel/Faks: 0 (312) 230 35 67-68 / 0 (312) 230 17 07

E-mail: posta@ihd.org.tr - ihd@ihd.org.tr

Web: <http://www.ihd.org.tr>

Yitirdiğimiz Kurucu Üyelerimiz

Emil Galip Sandalcı, Gülizar Çağlayan, Didar Şensoy, Mahmut Tali Öngören, Mehmet Ali Aybar, Niyazi Ağırnaslı, İbrahim Tezcan, Ahmet Tahtakılıç, Aziz Nesin, Hamdi Konur, İsmet Pekdemir, Nusret Fişek, Haldun Özen, Recep Cüre, Cahit Talas...

İnsan Hakları Mücadelesinde Öldürülen Yönetici ve Üyelerimiz

Vedat Aydın, Sıddık Tan, İdris Özçelik, Kemal Kılıç, Orhan Karaağar, Cemal Akar, Şevket Epözdemir, Muhsin Melik, İkrâm Mihyas, Tacettin Aşçı, Abuzer Öner, Ahmet Aydın, M. Şirin Polat, Medeni Göktepe, Şükrü Fırat, Yahya Orhan, Eyüp Gökoğlu, Cengiz Altun, Habib Kılıç, Mehmet Sincar, Metin Can, Hasan Kaya, Sedat Özevin, Sadi Özdemir, Salih Özdemir ...

Ekim 2008- Ekim 2010 Döneminde Yitirdiğimiz Yöneticilerimiz

Sabri Kahraman, Rıdvan Kızgın.

Onlar, hayatlarıyla derneğimize güç katıyorlardı. Saygı ve sevgiyle anıyoruz.

İki yıllık çalışma dönemimiz boyunca emekleri ile yönetim kurulumuza güç katan tüm şube yöneticilerimize ve çalışanlarımıza teşekkür ederiz...

İÇİNDEKİLER

MERKEZ YÖNETİM KURULU ASIL ÜYELER

Öztürk Türkdoğan (Genel Başkan)
Ragıp Zarakolu (Genel Başkan Yardımcısı)
Muharrem Erbey (Genel Başkan Yardımcısı)
İsmail Boyraz (Genel Başkan Yardımcısı)
Sevim Salihoğlu (Genel Sekreter)
Emrah Öner (Genel Sekreter Yardımcısı)
Emrah Şeyhanlıoğlu (Genel Sekreter Yardımcısı)
Hasan Anlar (Genel Sekreter Yardımcısı)
Sinem Coşkun (Genel Sayman)
Harun Çakmak (MYK Üyesi)
Cihan Güçlük (MYK Üyesi)
Cüneyt Caniş (İstifa) (MYK Üyesi)
H. Necla Şengül (EGE Bölge Temsilcisi)
Beyhan Günyeli (Akdeniz Bölge Temsilcisi)
Rıza Dalkılıç (Marmara Bölge Temsilcisi)
Ali Akıncı (Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölge Temsilcisi)
Tacim Coşgun (MYK Üyesi)

ONUR KURULU ASIL ÜYELER

Eren Keskin
Yüksel Mutlu
Reyhan Yalçındağ Baydemir
Lütfü Demirkapı
Nusret Doğruak

DENETLEME KURULU ASIL ÜYELER

Ali Mutlu
Adile Erkan
Mustafa Birtane

MERKEZ YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELER

Aygül Demirtaş (MYK Üyesi)
Şenel Karataş (MYK Üyesi)
Kenan Döner (MYK Üyesi)
Canan Uçar (MYK Üyesi)
Vetha Aydın (MYK Üyesi)
Haşim Cem Çelik (MYK Üyesi)
Filiz Kalaycı (MYK Üyesi)
Mehmet Güven (MYK Üyesi)
Rahşan Bataray Saman (MYK Üyesi)
Adnan Eryılmaz (MYK Üyesi)
M. Nafiz Koç (MYK Üyesi)
Avni Kalkan (MYK Üyesi)
Osman Süzen (MYK Üyesi)
Ali İhsan Yaka (MYK Üyesi)
Ömer Ayaz (MYK Üyesi)
Faruk Eroğlu (MYK Üyesi)

ONUR KURULU YEDEK ÜYELER

Mehmet Elbistan
Mehmet Işıktaş
Güneş Kırmızıgül
Hanifi Yalçınkaya
İsmet Aras

DENETLEME KURULU YEDEK ÜYELER

Haşim Uslu
Özgür Kan
Muazzez Araç (İstifa)

GİRİŞ.....	7
İHD EKİM 2008–EKİM 2010 DÖNEMİ ÇALIŞMA PROGRAMI	19
MERKEZ YÖNETİM KURULU KARARLARI	35
BASIN YAYIN VE DOKÜMANTASYON	57
İHD ÜYE İLİŞKİLERİ ve ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARI	59
ULUSLARARASI İLİŞKİLER.....	61
YEREL İLİŞKİLER.....	69
FIDH İLE İLİŞKİLER	79
AVRUPA-AKDENİZ İNSAN HAKLARI AĞI (EMHRN) İLE İLİŞKİLER	83
İNSAN HAKLARI ORTAK PLATFORMU (İHOP).....	85
ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ KOALİSYONU	91
CEZAEVLERİ	95
İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ	105
KAYIPLAR OTURMA EYLEMLERİ.....	119
GERÇEK ve ADALET İNSİYATİFİ	121
MÜLTECİ, SİĞINMACI VE ULUSLARARASI KORUNMAYA MUHTAÇ DİĞER KİŞİLERİN HAKLARININ ETKİN KORUMASI PROJESİ	123
KADINLARA KARŞI ŞİDDETİN ORTADAN KALDIRILMASI İÇİN SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN YARGI ÜZERİNDEKİ GÖZETİM KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ.....	127
TÜRKİYE’DE İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARININ KORUNMASI PROJESİ	133
DİĞER ETKİNLİKLER	137
İHD’YE VE İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA YÖNELİK BASKILAR	141
2009 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLÂNCOSU	147

ARAŞTIRMA, İNCELEME VE GEZİ RAPORLARI.....	159
BASIN AÇIKLAMALARI.....	161
10. TÜRKİYE İNSAN HAKLARI HAREKETİ KONFERANSI	171
İHD YAYINLARI	175
İHD ETKİNLİK RESİMLERİ	185

GİRİŞ

1-2 Kasım 2008 tarihlerinde yapılan 14. Olağan Genel Kurul'dan sonra çalışmalarına başlayan MYK'mız hazırlamış olduğu çalışma programını uygulamaya gayret eden bir pratik sergilemiştir. Bu genel kurulda iki yıllık çalışma pratiğimizin değerlendirileceği ve buna göre eksiklerimizin giderilerek yeni kararlaşmalarla yolumuza devam edeceğimiz bir genel kurul olacaktır.

Bu dönem Bingöl eski şube başkanımız Rıdvan Kızgın'ın hasta yatağında kansere yenik düşmesi, Batman Şubemiz eski başkan ve yöneticilerinden Sedat Özevin, Sadi Özdemir ve Salih Özdemir'in mayınlı saldırıda yaşamlarını yitirmeleri hepimizi derinden etkilemiş ve üzmüştür. Arkadaşlarımızın anılarını yaşatmak ve değerlerine saygı için bu genel kurulu onlara ithaf ediyoruz.

2008 yılı sonu, 2009 ve 2010 yılları ağırlıklı olarak çeşitli açılımların tartışıldığı, yargı uygulamalarının en fazla eleştiri konusu yapıldığı, özellikle Kürt sorununun demokratik ve barışçıl temelde çözümünüyle ilgili tartışmaların daha yoğun yaşandığı, buna rağmen temel hak ve özgürlüklerle ilgili yaşanan ihlallerde belirgin artma olduğu yıllar olmuştur.

2009 yılının Mart ayında yapılan yerel seçim sonuçları, devleti Kürt sorunu konusunda adım atmaya zorlamıştır. Yerel seçim sonuçlarının yanı sıra dış dinamiklerin de etkisiyle devlet ilk defa Kürt sorunu resmen kabul etmiş, bu konuda bir çözüme ulaşılması gerekliliğini anlamıştır. Mayıs 2009 ile birlikte Kürt açılımı ile başlayan süreç daha sonra "Demokratik Açılım"a, ardından "Milli Birlik ve Beraberlik Projesine" dönüşerek, Kürt sorunu adeta Adliyeye havale edilmiştir. Sorunu kabul eden siyasi iktidar, sorunun çözümü konusunda yanlış bir yöntem tercih etmiş, sivil siyaset alanını Kürtler açısından tasfiye edilme riskiyle baş başa bırakmıştır. Bu kapsamda

DTP kapatılmış, DTP'li milletvekilleri hukuka aykırı bir şekilde mahkemelerde ifade vermeye zorlanmış, DTP'nin çok sayıda yönetici ve üyesi tutuklanmış, DTP kapatıldıktan sonra faaliyetlerini görünür hale getiren BDP'nin çok sayıda üye ve yöneticisi üzerindeki baskılar devam etmiş, 14 Nisan 2009'da başlayan KCK operasyonu kapsamında içerisinde eski ve yeni belediye başkanları ve siyasetçilerin, insan hakları savunucuların ve sendikacıların olduğu yaklaşık 1600 kişi tutuklanmıştır. Açılan ve devam eden davalar, Kürt sorununun adliye kapısının dışına çıkmadığını göstermiştir. TBMM tarihsel sorumluluğunu yerine getirmemiş, Kürt sorunu siyasal iktidarın bilinçli tercihiyle askeri ve sivil bürokrasi yoluyla çözülmeye çalışılmaktadır. Bu dönem, inkar ve imha siyaseti yerine tanıma ve tasfiye siyaseti uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu durumun yaratacağı tehlikeli sonuçların öngörülemez olması siyasal iktidarın basiretsizliğini de göstermektedir. Kürt sorunu barışçıl ve demokratik yollardan çözülebilir. Bunun için kapsamlı bir anayasa değişikliği yapılması şarttır.

Kürt sorunu ile ilgili olarak İnsan Hakları Derneği, Temmuz 2009'da görüşlerini kamuoyuyla paylaşmış, hükümetle yapılan 15 Ağustos toplantısına katılmış, İçişleri Bakanı'nın yasalacağına belirttiği insan hakları ile ilgili kurumların kurulması sürecinde görüş ve önerilerini hükümete doğrudan iletmıştır. İHD, bu sorunla ilgili olarak yapılması gerekenleri diplomasi çevreleri ve uluslararası kurumlar başta olmak üzere ilgili çevrelere aktarmıştır. Bu dönem Kürt sorununun resmen kabul edilmesiyle İHD'ye yapılan haksızlıklar da su yüzüne çıkmıştır. Ancak, yargı yoluyla baskı uygulamaları devam etmiştir.

Kürt sorununun demokratik ve barışçıl temelde çözümü noktasında İHD Türkiye Barış Meclisi ile birlikte barış çalışmalarına katkı sunmuştur. Bu alanda yapılan tüm eylem ve etkinliklere katılmıştır.

Bu dönemde, TRT'nin Kürtçe yayına başlaması, özel televizyon kanallarının Kürtçe yayın yapması önündeki engellerin kaldırılması, cezaevlerinde sınırlı da olsa Kürtçe konuşma imkânlarının getirilmesi bu alanda atılmış olumlu gelişmelerdir. Tabii ki en önemlisi Kürt sorununun varlığının resmen kabul edilmesi olmuştur.

Bu dönemki açılım sürecinde konuşulan diğer hususlar ise Alevi Çalıştayları ve Türkiye-Ermenistan Protokolleri olmuştur. Alevilerin

karşılaştığı ve maruz kaldığı hak ihlallerinin, "Ayrımcılıkla Mücadele", "Din ve Vicdan Özgürlüğü" çerçevesinde ele alınıp çözülmesi gerekirken, Çalıştaylarla bu sürecin adeta bir oyalamaya dönüştürülmesi, hükümetin temel hak ve özgürlüklere bakış açısındaki siyasi yanı göstermiştir. Hükümet sorunları çözüyormuş gibi gösterip çözümsüzlük politikasını devam ettirmiştir. Alevilerin öncelikli talepleri arasında olan zorunlu din dersinin kaldırılmaması siyasal iktidarın samimiyetsizliğini göstermiştir. Kaldı ki, bu hususla ilgili AİHM kararının ve bu karardan sonra Türkiye içinde verilen yargı kararlarının bir bütün olarak uygulanmaması siyasal iktidarın hukuk devleti ilkesine bağlı olmadığını da göstermiştir. Bu süreçte, Cemevlerinin ibadet ve kültür merkezi olarak statülerinin tanınmaması, Madımak'ın müzeye dönüştürülmemesi siyasal iktidar açısından "İslam-Türk" sentezinin geçerli bir politika olduğunu da göstermiştir. İnsan Hakları Derneği, Alevilerin yaşamış olduğu sorunları hak başlıkları temelinde gündeme getirmeye ve bu konuda alevi örgütlere destek olmaya devam edecektir.

Türkiye-Ermenistan Protokollerinin yapılması tarihsel anlamda önemli bir gelişme olmuştur. Ancak Protokollerin TBMM'de onaylanma sürecinin Ermenistan-Azerbaycan ilişkilerine bağlanması olayın bir dış politika malzemesi olarak görüldüğünü göstermiştir. Bu dönemde, İHD Genel Merkezi ve İstanbul Şubesi'nin 1915'te yaşanan büyük felaketle ilgili yapmış olduğu faaliyetler sorunun kamuoyunda mağdurlar lehine tartışılmasında önemli katkı sunmuştur. Türkiye'deki insan hakları örgütleri ile Ermenistan'daki sivil toplum örgütlerinin Nisan ayında Erivan'da yaptıkları ortak toplantı sonucu deklere ettikleri metin sivil toplum ilişkilerinin gelişmesinde önemli katkılar sunacaktır.

Bu dönemin önemli gelişmelerinden birisi de darbe teşebbüslerinin oluşturulması ve çeşitli davalar açılması, askerlerin sivil yargıda yargılanmasının önünün açılması ve askeri vesayet uygulamalarını azaltan çeşitli gelişmelerin yaşanmış olmasıdır. Ancak hükümetin 12 Eylül ile hesaplaşmaktan kaçması, yakın geçmişle yüzleşmek istememesi, binlerce faili meçhul cinayet dosyasının üzerine gitmemesi, 80'li ve 90'lı yıllarda zorla kaybedilen insanların akıbetlerinin araştırılmaması bu alandaki sınırlı ve dar bakış açısını ortaya koymuştur. Hükümet sadece kendisine yönelik olan teşebbüsleri soruşturma ko-

nusu yaptırmıştır. Ancak çeşitli bazı davalarda (Diyarbakır'da JİTEM ve Temizöz davaları) halka yönelik suç işleyenlerin yargı önüne çıkarılmaya başlanması umut verici bir gelişme olarak da kaydedilebilir. Bu dönemde, zorla kaybedilenlerin akibetlerinin ortaya çıkarılarak faillerin yargılanması amacıyla başlatmış olduğumuz oturma eylemleri sonuç alınca kadar devam edecektir. Referandumla kabul edilen anayasanın geçici 15. Maddenin kaldırılması 12 Eylül Darbesini yapan darbecilerin yargı önüne çıkarılmasını kolaylaştırmıştır. 13 Eylül 2010 günü yapmış olduğumuz suç duyurunda o dönem işlenen suçların insanlığa karşı suçlar başlığı altında yargılanabileceğini ve bu suçlar için zaman aşımını işlemeyeceğini kamuoyuna anlatmaya çalıştık. Derneğimiz bu süreci çok yakından takip etmektedir. 12 Eylül döneminde mağdur olan kişilerin haklarını aramaları için gerekli çalışmalar yapılmaya devam edilecektir.

Ergenekon soruşturma ve dava sürecinde oluşturduğumuz "Gerçek ve Adalet İnsiyatifi", Türkiye'de gerçek bir yüzleşme sürecine giden yolda önemli katkılar sunacaktır.

2009 ve 2010 yılında, AB ilerleme süreci durağanlığı korumuştur. Gerek hükümetin gerekse de AB'nin pozisyonları birbirine yakın olmuştur. Hükümetin AB'ye tam üye olma konusundaki 2005 yılından beri devam eden nötr tutumunda bir değişiklik olmamıştır. Derneğimiz AB ilerleme sürecini yakından takip etmeye devam edecektir.

Bu dönemde, 2009 yılında uzun yıllardan sonra ilk defa sivil toplum, demokratik kitle örgütü, meslek örgütleri, sendikalar, siyasal partiler, aydın, yazar ve gazeteciler bir araya gelerek "Demokratik Anayasa Konferansı" gerçekleştirmiş, Türkiye'nin gerçek anlamda demokratikleşebilmesi ve temel hak ve özgürlüklere dayalı bir sistemi inşa edebilmesi için yeni bir Anayasa ihtiyacını ortaya koymuşlardır. Ancak, 2010 yılında AKP'nin Anayasa Değişiklik Paketinin kamuoyuna açıklanıp yasallaşması sürecinde yaşanan gelişmeler sivil anayasacılık hareketinin zaafalarını da ortaya koymuştur. Demokratik anayasa talebinde bulunan kesimlerin ortak bir tutum takınamamış olması, sivil anayasacılık hareketinin asgari müştereklerde buluşmak için daha yapması gereken çok çalışma olduğunu göstermektedir. Derneğimiz bu süreçte yapıcı bir rol oynamış, herhangi bir taraf pozisyonuna bürünmemiş ve referandum sonuçlarının yeni ve demokratik bir anayasa için iyi bir zemin oluşturduğu tespitini yapmıştır.

Bu kapsamda da toplumun tüm kesimleriyle birlikte demokratik bir anayasa yapılması sürecine müdahil olacak çalışmaları yapacaktır. Temel hak ve özgürlüklerle ilgili temel belgeler bu konuda bize yol göstermektedir.

Bu dönem için söylenebilecek daha pek çok husus bulunmaktadır. Ancak çeşitli hak başlıklarında yaşanan ihlal iddialarını ortaya koyduğumuzda, hak ve hürriyetlerdeki ihlallerin 2005 yılından bu yana aratarak devam ettiğini belirtmek gerekir.

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ devam etmiştir. devam etmiştir. İHD verilerine göre 2009 yılında; 18 faili meçhul cinayet, kolluk güçlerinin dur ihtarı sonucu, rastgele ateş açmaları sonucu yargısız infaz diye nitelendirdiğimiz şekilde 36 kişi yaşamını yitirmiş, cezaevlerinde ve gözaltı merkezlerinde şüpheli intihar, kavga ve tedavinin engellenmesi nedeniyle meydana gelen ölümler 42'yi bulmuştur. Bunlardan 6'sı gözaltı merkezlerinde 36'sı ise cezaevlerinde meydana gelmiştir.

Devam eden silahlı çatışmalarda 50'si güvenlik görevlisi, 91'i militan olmak üzere toplam 141 kişi yaşamını yitirmiştir. Kara mayını ve askeri mühimmat patlaması sonucu 8'i çocuk olmak üzere topla 22 kişi yaşamını yitirmiştir. Köy korucularından kaynaklı öldürme vakaları Bilge Köyü katliamı ile birlikte gerçek yüzünü göstermiştir.

Yaşam hakkı ihlallerinin yaşanmasına neden olan Kürt sorunundaki çözümsüzlük politikası göstermektedir ki; artık kaybedecek hiçbir yurttamız olmamalıdır. "Analar Ağlamasın" diyen Sayın Başbakanın, Kürt sorununun çözümünde Fransa, İspanya ve İngiltere örneklerini uygulamak yerine tasfiye politikalarını benimsemesi anlaşılabilir bir çelişki olarak ortada durmaktadır. Yaşam hakkı ihlallerine neden olan hususlardan biri de 2007 yılında yapılan PSVK değişikliğidir. Bu yasa değiştikten sonra yargısız infazlarda ölen kişilerin sayısının artması yapılan değişikliğin ne kadar hukuka aykırı olduğunu da göstermektedir. Hükümet bu hususta da hiçbir adım atmamıştır.

Hükümetin Kürt sorununda demokratik açılım sürecinde, dile getirdiği polis ve jandarma denetim mekanizmasının bugüne kadar oluşturulmamış olması önemli bir eksikliğin itirafı anlamına da gelmektedir.

Kürt sorununun çözümünde Köy Koruculuğunun kaldırılması zorunlu hale gelmiştir.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

2009 yılında işkence ve kötü muamele gördüğü gerekçesiyle 1835 ihlal iddiası yapılmıştır. İşkence ve kötü muamele ile ilgili sorunlar devam etmektedir. Adalet Bakanlığı'nın resmi istatistiklerine göre, 2008 yılında işkence ve eziyet suçlarından 153 dava açılmış, 403 kişi sanık olarak yargılanmıştır. Bu rakamlar bile işkence ve eziyetin ciddi bir şekilde devam ettiğini göstermektedir. Ancak buna karşın görevi yaptırmamak için direnme suçunun düzenleyen TCK 265. maddeden, yani Mukavemet suçundan 2008 yılında 11256 dava açılmış, bu davalarda 18859 kişi sanık olarak yargılanmıştır. 2008 yılı rakamlarına göre her 1 adet işkence ve eziyet davasına karşılık, 76,9 Mukavemet davası açılmıştır. Bu rakamlar şunu ifade etmektedir; işkence ve kötü muamele ile mücadele konusunda cezasızlık politikasının etkinliği sürmektedir. Bu politika bir cezasızlık kültürü yaratmıştır. Hükümetin cezasızlık kültürü ile mücadele etmek, işkence ve kötü muamele iddialarını en aza indirmek için işkenceye karşı sözleşmeye ek seçmeli protokolü onaylanmak için TBMM'ye göndermesi önemli olmuştur. Ancak bunun onaylanmaması çok büyük bir irade eksikliği olarak karşımıza çıkmıştır.

AYRIMCILIK YASAĞI

Mevcut Anayasamız ideolojik karakteri nedeniyle farklılıkları kabul etmediğinden ayrımcılık uygulamalarının dayanağını oluşturmaktadır. Türkiye'de ayrımcılıkla mücadele edecek bir eşitlik kurumunun bulunmaması ve ayrımcılığı yasaklayan özel bir yasanın çıkarılmamış olması bu dönem sözü edilen ama yerine getirilmeyen önemli eksikliklerinden birisi olmuştur. İHOP bünyesinde taslağını hazırladığımız Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurulu yasa taslağı Hükümete verilmiş olmasına karşın, hala somut bir adım atılmamıştır.

DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ

Müslüman olmayan yurttaşlarımızın önemli taleplerinden biri olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılmaması, Alevilerin taleplerinin yerine getirilmemesi, başörtüsü sorununun giderilmemesi, vicdani retin tanınmaması bu dönemin önemli sözü edilen ama yerine getirilmeyen önemli eksiklikleri arasında yer almıştır.

DÜŞÜNCE, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

Türk Ceza Yasası'nın 134, 214, 215, 216, 217, 218, 220/6,7 ve 8, 222, 277, 285, 288, 300, 301, 305, 314/3, 318 ve 341. maddelerinde; Terörle Mücadele Kanunu, Kabahatler Kanunu, 2911 Sayılı Kanun, Siyasi Partiler Kanunu, Sendikalar Kanunu, Dernekler Kanunu ve Atatürk'ü Koruma Kanunu'nda bu hak alanını sınırlayan çok önemli düzenlemeler bulunmaktadır. Tespitlerimize göre; 2009 yılında düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında 853 kişiye dava açılmış, 36 gazeteci tutuklu bir şekilde yargılanmaya devam etmiş, 17 gazete ve derginin yayını defalarca durdurulmuş, 11 kitap toplatılmış ve 4662 internet sitesine erişim engeli getirilmiştir. Basın mensuplarının görevleri nedeniyle karşılaştıkları soruşturmalar binlerle ifade edilmektedir. 2009 yılı; düşünce, ifade ve basın özgürlüğü açısından kara bir yıl olarak tarihe geçmiştir. Bu dönemde de AİHM'in içtihatlarına direnen yargı yapısı devam etmiştir.

KANUNLA İHTİLAFA DÜŞEN ÇOCUKLAR

Bu dönemde yaklaşık 4000'e yakın çocuk, özel yetkili ve görevli Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanmıştır. Kamuoyunda "TMK mağduru çocuklar" olarak bilinen çocukların Terörle Mücadele Kanununa göre Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanması ağır bir ihlal olarak 2006 yılından 2010 yılı ortasına kadar devam etmiştir. Bu hususla ilgili kanun değişikliğinin yetersiz de olsa TBMM'den geçmesi çocuklar için Adalet Çağrıcıları ve Çocuklar İçin Adalet Girişimcilerinin bir başarısı olarak değerlendirilmelidir. Ancak siyasi iktidarın çocuklarla ilgili bu çok önemli konuyu bile siyasi pazarlık konusu haline getirmeye çalışması temel hak ve özgürlüklere bakış açısının güvenlik eksenli olduğunu göstermiştir. Yeni yasanın eksiklikleri nedeniyle hala tutuklu çocuklar bulunmaktadır.

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ HAKKI

Bu dönemde de 2911 sayılı kanun değiştirilmediği gibi bu hak alanındaki ihlaller giderek artmıştır. Toplantı ve gösterilere güvenlik kuvvetlerinin yaptığı müdahaleler sonrasında ağır ihlaller yaşanmıştır. 2009 yılında, Doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesi başta olmak üzere 1 Mayıs'ta İstanbul'da, Aralıkta Ankara'da Tekel işçilerine olmak üzere kitlesel 229 toplantı ve gösteride 6 ölüm, 356 yaralanma,

12976 gözaltı ve 732 tutuklama gerçekleşmiştir. Toplantı ve gösteri yapma hakkı 2009 yılında ağır bir biçimde ihlal edilmiştir.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

2009 yılında, 10 kuruluşla ilgili kapatma davası sürmüştür. DTP'nin kapatılması bu hak alanındaki ağır ihlali ortaya koymuştur. 140 kere parti binalarına kimliği belirsiz kişilerce saldırılar düzenlenmiştir. Başta partiler olmak üzere çeşitli kurumların binalarına güvenlik güçlerince 227 kere baskın düzenlenmiştir. 2009 yılında özellikle, yasakçı siyasal partiler rejiminin değiştirilmemiş olması siyasi iktidarın yargı vesayetini sürdürmesinde etkili olmuştur.

KİŞİ GÜVENLİĞİ VE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE MAHPUS HAKLARI

2009 yılında cezaevlerinde tutulan ve tedavi edilmeleri için tahliye-leri gereken ağır hasta 45 mahpus bulunmakta iken, 2010 yılında bu sayı 100'e yaklaşmıştır. 2010 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle toplam 119,394 kişi cezaevlerinde tutulmaktadır. Bunlardan 38.310'u tutuklu, 21.055'i hükmen tutuklu, 60.029'u hükümlüdür. Tutuklu yargılamalarının oranının yüksekliği tutuklama rejiminin ne kadar ağır olduğunu ortaya koymuştur. Tutuklu yargılama oranı ilk defa bu dönem bu kadar yüksek bir orana ulaşmıştır. Bu durum yargı yolu ile baskı politikasının uygulandığının bir göstergesi olmuştur. Cezaevlerinde hak ihlalleri yoğun olarak yaşanmaya devam etmiştir. İmralı Cezaevi toplumsal gerginliğin artmasının sebebi olarak mevcut konumunu korumuştur. Bu cezaevinin sivil toplum örgütleri tarafından incelenme isteği 2009 yılında da yerine getirilmemiştir.

2009 yılında linç girişimleri sonucunda toplam 4 kişi yaşamını yitirmiş, 43 kişi yaralanmış, 13 kişi memleketlerine geri dönme kararı almak zorunda kalmış ve 42 ev ve işyeri hasar görmüştür. Linç pratiklerinin kolaylıkla sergileniyor olması tüm yurttaşlar açısından kişi güvenliğini tehdit eden önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır.

ADİL YARGILANMA HAKKI

Anayasada askeri ve sivil yargı sisteminin mevcut olması, sivil yargının kendi içinde DGM'lerin devamı olan Özel Görevli Ağır Ceza Mahkemelerini barındırıyor olması, HSYK'nın konumu, Yüksek Yargıdaki ideolojik tutumlar, hukukun üstünlüğü ilkesine uygun bir yargı

yapılanması olmadığını göstermektedir. Bu dönemde, yargının çok fazla tartışılması gündeme gelmiştir. Anayasa değişikliği özel yargılama sorununa çözüm getirmemiştir. İHD, özel görevli ağır ceza mahkemelerinin kaldırılması için çalışmalarını devam ettirecektir. Yargı kararlarıyla hukuka aykırı bir şekilde telefon dinlemelerine ve teknik takiplere izin verilmesi Haberleşme Hürriyeti'nin de ağır biçimde ihlaline yol açmıştır.

MÜLTECİ VE SĞINMACI HAKLARI

Bu dönemde de bu alanda hiçbir somut ilerleme olmamıştır. Sığınmacılardan alınan yüksek ikamet harcı uygulaması ciddi sorunlara neden olmaya devam etmektedir. İçerisinde İHD'nin de olduğu 7 örgüt tarafından oluşturulan Mülteci Koordinasyonu yeni hazırlanan yasa taslakları üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA YÖNELİK BASKILAR

Bu dönemde insan hakları savunucularına yönelik baskılar giderek artırılmıştır. İHD Genel Başkan Yardımcısı Av. Muharrem ERBEY'in 24 Aralık 2009'da tutuklanması, İHD MYK üyesi Av. Filiz KALAYCI'nın 2009 yılında 8 aydan fazla tutuklu yargılanması, İHD Onur kurulu üyesi Yüksel MUTLU'nun 2009 yılında 6 ay tutuklu kalması, İHD Siirt Şube başkanı Vetha Aydın'ın 16 Mart 2010'da tutuklanması, Adana eski Şube Başkanı Ethem Açıkalin'a çok sayıda ceza verilmesi sonucunda yurt dışına çıkması gibi çok sayıda İHD Yönetici ve Üyesi hakkında soruşturma ve davalar açılması baskının dozunun artırıldığını göstermiştir. Türkiye'nin taraf olduğu BM Genel Kurulu'nca kabul edilen İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesi fiilen işletilmemiştir. İçişleri Bakanlığı'nın 2004/139 sayılı Genelgesine rağmen uygulamada baskıların artırılması hükümetin insan hakları yaklaşımının güvenlik eksenli olarak sürdürüldüğünün somut göstergesi olmuştur. Türkiye tarafsız ve bağımsız bir ulusal insan hakları kurumuna kavuşamamıştır.

KADINA VE ÇOCUĞA YÖNELİK TACİZ VE ŞİDDET

Bu dönemde de kadına ve çocuğa yönelik ev içi ve toplumsal alanda şiddet, taciz ve tecavüz yoluyla öldürme vakaları devam etmiştir. 2009 yılında tespit edebildiğimiz namus cinayeti sayısı 31'dir. Kadın

bedeni üzerinden gerçekleştirilen bu cinayetlerin durdurulamaması ciddi bir kültürel sorun olarak da devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında herhangi bir adım atılamamıştır.

EKONOMİK VE SOSYAL HAKLAR

2009 yılı dünya ekonomik krizi Türkiye’de de oldukça fazla hissedilmiş ve yaşanmıştır. Resmi ve Gayri resmi işsizlik rakamları 2009 yılında zirve yapmıştır. Yoksulluk giderek artmıştır. Hükümetin liberal politikaları sonucu sosyal devlet uygulamalarından uzaklaşarak sosyal yardım devletine doğru bir gidiş olmuştur. İHD, önümüzdeki dönem bu başlık altında daha fazla ve görünür çalışma yapmak durumundadır.

MYK ÇALIŞMALARI

İHD tüzük değişikliğinden sonra oluşturulan yeni MYK yapısı daha sık biraraya gelme ve çalışma yapma konusunda sıkıntılar yaşamaktadır. Önceden ayda veya iki ayda birtoplanana GYK ve neredeyse her hafta toplanan bir yürütme organı vardı. Şimdi ise, bu iki organ birleştirilmiş ve MYK olmuştur. Tüm ülke satında 17 asil ve 17 yedek yöneticini biraraya gelerek sık aralıklarla düzenli toplantı yapması sorun olmuştur. Bu nedenle bu genel kurulda oluşacak yeni MYK’nın en az 15 günde bir düzenli toplanacak ve karar alabilecek şekilde yapılması gerekmektedir. Öte yandan, MYK üyelerinin yurdun dört bir tarafından seçilmesi yerelde yaşanan sorunlara müdahale etme bakımından önemli avantajlar sağlamıştır. Bu iki hususun bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu dönemde yıllık hak ihlal raporları düzenli olarak çıkarılmıştır. Çeşitli konularda 38 araştırma- inceleme raporu hazırlanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır. Raporların tümü internet sitemizde yayınlanmıştır.

Dönem içersinde genel merkez tarafından 99 kez basın açıklaması yapılmış, 57 kez diğer insan hakları örgütleriyle ortak basın açıklaması-toplantıları yapılmıştır.

Bu dönem İHD İnsan Hakları Akademisi açılarak önemli bir eksiklik giderilmiş, başta İHD üye ve yöneticileri olmak üzere aktivistlerin insan hakları alanında çeşitli konularda üretim yapmasının bilimsel

temellere oturtulması yoluna gidilmiştir.

Bu dönem cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleriyle ilgili çalışmalar planlandığı şekilde yürütülmüş ve yürütülmeye devam edecektir.

İHOP bünyesindeki faaliyetler programa uygun olarak yürütülmüştür. Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyonu yeni üyelerle güçlenmiş ve Genel Başkanımızın sözcüğümlünde çalışmalarını yürütülmüştür. TIHV’le ilgili ilişkilerimizi yapıcı bir tarzda işbirliği çerçevesinde gayet olumlu bir çizgide yürütülmektedir. THIV ile birlikte 2008 yılı sonunda ‘Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı’ gerçekleştirilmiş olup, bu yıl yeni bir konferans daha yapılacaktır.

FIDH ve EUROMED’teki yönetim kurulundaki temsiliyetimiz devam etmektedir.

Bu dönemde, diğer insan hakları örgütleriyle birlikte mülteci ve sığınmacıların sorunlarıyla ilgilenmek amacıyla mülteci koordinasyonu kurulmuştur.

Bu dönemde, Nisan 2010 ayında kadınlara yönelik şiddeti ortadan kaldırmak için sivil toplum örgütlerinin yargı üzerindeki gözlem kapasitesini arttırmaya yönelik proje, Aralık 2009’da insan hakları savunucularının korunmasına yönelik proje ve THIV’le birlikte mülteci, sığınmacı ve uluslararası korunmaya muhtaç diğer kişilerin haklarının etkin koruması projesi yapılmaktadır. Genel Merkezimiz derneğimizin kapasitesinin artırılmasına dönük proje bazlı çalışmalarını çeşitlendirerek devam edecektir.

Bu dönem, yoğun bir biçimde yönetici arkadaşlarımıza yönelik yargı yoluyla baskı uygulamaları yapılmıştır. İnsan hakları savunucuları bütün bu baskı politikalarına karşın, temel hak ve özgürlüklerle ilgili mücadelesini sürdürecektir.

Bu dönem çalışmalarımızda katılan ve destek olan başta MYK olmak üzere şube yönetimlerine, genel merkez ve şube çalışanlarına teşekkür ederiz.

İHD MERKEZ YÖNETİM KURULU

İHD EKİM 2008-EKİM 2010 DÖNEMİ ÇALIŞMA PROGRAMI

Sunuş

İnsan Hakları Derneği (İHD), 22 yıllık insan hakları mücadelesinde edindiği birikimi, önümüzdeki dönemlere taşımak, daha etkili ve sistematik bir insan hakları mücadelesini yerleşik kılmak amacıyla 28 Kasım 2008 tarihinde; MYK üyeleri ve şube başkanlarının bir araya geldiği bir toplantı gerçekleştirmiş ve “2008-2010 Dönemi Çalışma Programı”na ilişkin bir tartışma zemini oluşturmuştur.

Örgütün sorunlarının herhangi bir çekince koymadan samimiyet içinde ve açıklıkla tartışıldığı bu toplantıda, sorunların üstesinden gelebilecek çözüm önerileri sunulmuş ve bu temelde “2008-2010 Çalışma Programı”nın temeli oluşturulmuştur.

A. DÜNYADA İNSAN HAKLARININ DURUMU

İnsan Hakları Hareketi (İHH), bugün, 11 Eylül süreciyle başlayan ve dünyada “güvenlik-özgürlük” tartışmasını “güvenlik” lehine geliştiren bir eğilimin sonuçları ile karşı karşıyadır. Bu eğilimin en önemli sonuçlarından birisi evrensel insan hakları değerlerinin erozyona uğratılmasıdır. Türkiye’nin 12 Eylül süreciyle doruğa ulaşan ve bugüne kadar devam eden olağan üstü yönetim modeli, dünyaya yeni bir şekil vermek isteyen uluslararası güçler için adeta bir esin kaynağı olmuştur. Uluslararası insan hakları ve insancıl hukuk ile uluslararası insan hakları mekanizmalarının askıya alınması, işlevsizleştirilmesi, mutlak bir yasak olan işkencenin tavsiye edilir hale geldiği bir sürecin içine girilmiştir. İşkence yakın zamanda Irak, Afganistan ve Filistin’de alevlenen, uygulanan bir sistematik uygulama haline gelmiştir. Bu ülkelerde

uygulanan baskı, şiddet ve işkencelere, dünyada insan hakları örgütleri haricinde diğer dinamikler sessiz kalmaktadır. Başka ülkeleri işgal etmek, gücünün hakkı olarak görünür olmasına karşı dünyada, güçlü karşı etkinlikler yapılmış, ama sonuç alınamamıştır. İnsan haklarını dikkate almayan yaklaşımlar, gelecekte insan hakları ihlallerinde kaygımızı arttıran önemli bir neden olmaktadır. Medeni ve siyasal hakları doğrudan tehdit eden bu gelişmelerin, küresel anlamda insan hakları hareketinin etkinliğini azaltıcı ve güçsüzleştirici bir etkisi olmaktadır.

Neo-liberal politikalar ile dünyada yoksulluk artmış, varıl ülkeler ile yoksul ülkeler arasındaki uçurum artmış, yalnızca politik eksenin belirlendiği değil, iktisadi eksende de tek merkezden yönetilir bir dünya yaratılmıştır. Son yıllarda özellikle bölgesel gelişmişlik düzeyinin görünür hale gelmesi ile dünyada, siyasal ve ekonomik sebeplerden dolayı uluslararası göç hareketleri yoksul ülkelere zengin ülkelere doğru hızla artmıştır. Göçmenler, insan tacirlerinin eliyle, sonucu belli olmayan trajik vakalar yaşamaktadır. Yine göç alan ülkelerde bulunan mülteci kampları ve barınma yerlerinde yaşayan göçmenler, insan haklarına aykırı koşullarda yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır.

Dünyada uygulanan insan haklarına aykırı politikalar sonucunda, insanlığın önemli kazanımı olan çalışma hakkı, barınma hakkı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sendikalaşma, yeterli bir yaşam standardına sahip olma hakları, görmezden gelinmeye başlanmıştır.

Küresel ölçekte insan hak ve özgürlüklerini tehdit eden bu eğilimlere karşı uluslararası insan hakları hareketi güçsüz konumda kalmış ve ortak bir mücadele alanı oluşturulamamıştır. Ortak bir mücadele hattı oluşturulamamasının önemli nedenleri arasında, insan hakları örgütlerinde oluşan fikri farklılaşmadır. Özellikle Avrupa ve Amerika merkezli insan hakları örgütleri 'güvenlik olmadan özgürlükler güvenceye alınamaz' tezini içselleştiren bir zemine, giderek yönelmektedirler. İnsan hakları ve demokrasi sloganları altında gerçekleştirilen işgal hareketlerine ve tehditlere karşı insan hakları hareketinin güçsüz ve etkisiz kalması, dünyanın içinde bulunduğu durumu bir nevi meşrulaştırmaktadır.

B. TÜRKİYE'DE İNSAN HAKLARI

Türkiye'de de durum, global düzeydeki gelişmelerden farklı değildir.

Türkiye'nin demokrasi güçleri, küresel düzeyde geliştirilen güvenli bakış açısının etkisinde kalarak, Kürt sorunu başta olmak üzere, Alevilerin maruz kaldığı ihlaller ile, Ermeni sorunu, azınlıklar sorunu ve hatta başörtüsü sorununda yeterince tavır gösterememekte, zaman zaman, mevcut politikaları meşrulaştırıcı bir davranış sergileyebilmektedir. Türkiye'nin yıllardır değişmeyen temel sorunu, insan hakları ve demokrasi sorunudur.

Demokrasi, Birleşmiş Milletler Dünya İnsan Hakları Konferansı Viyana Belgesi'nin 8. maddesinde de vurgulandığı gibi, 'Halkın kendi siyasal, ekonomik, sosyal, hukuksal ve kültürel sistemlerini belirlemek için, istencinin özgürce ifade edilmesine ve kendi yaşamlarının tüm yönlerinin tam katılımına dayandığı' rejimin adıdır.

Oysa Türkiye, pek çok ulusalüstü insan hakları belgesinin tarafı olmasına karşın, bu belgelerde yer alan hak ve özgürlükleri yaşama geçirememiş, demokrasiyi tesis edememiştir. Demokrasinin çoğulculuk, açıklık ve katılımçılık ilkeleri açısından, Türkiye'nin sisteminde ciddi sorunlar bulunmaktadır.

Toplumun en önemli beklentisi olan demokratik bir anayasa yapılması isteği, ellerinde fırsat ve imkan olmasına rağmen, 58. 59. ve 60. AKP hükümetleri tarafından yerine getirilmemiş, diğer hükümetlerin durumuna düşülmüştür.

Türkiye'de, hükümetin insan haklarına bakış açısındaki güvenlik eksenli yaklaşımı devam etmektedir. İnsan haklarına ve savunucularına bu eksende yaklaşan tutum, insan hakları hareketinin gelişimine zarar vermektedir.

Türkiye'de yargı reformunun yapılmamasının sonucu olarak, yargı yolu ile baskı oluşturma giderek artmış, adil yargılanma hakkı, daha fazla ihlal edilmeye başlanmıştır. İnsan hakları alanında, 2000-2004 arasında gerçekleştirilen Avrupa Birliği (AB) eksenli reformsal adımlar, 2005 yılından bu yana durmuş, hatta elde edilen kısıtlı kazanımların bir kısmı, yeni çıkarılan Türk Ceza Kanunu (TCK), Terörle Mücadele Yasası (TMY) ve Polis Vazife Salahiyetleri Kanunu (PVSK) ile geri alınmaya başlanmıştır. Türkiye'nin tam demokratik ve insan haklarına saygılı bir yönetim modeli oluşturabilmesi için tüm sivil toplum örgütlerinin görüşünü alıp, yeni bir sivil ve demokratik anayasa oluşturma-

sı gereklidir.

Siyasal Partiler Yasası'nda, düşünce ve dil yasakları devam ediyor. Seçim yasalarında, hem dil yasakları hem de temsil olanağını ortadan kaldıran yüksek barajlar bulunmaktadır. Siyasal partilerin kapatılması, hala bu ülkede en kolay ve olağan bir uygulamadır.

Sivil-asker ilişkisi, demokratik ülkeler seviyesine yükseltilememiştir. Askeriyenin siyasal ve toplumsal yaşam üzerindeki vesayeti sürmekte, icraatlarına yönelik demokratik denetim mekanizmaları işletilememektedir.

Mevcut hukuk mevzuatı, bir bütün olarak düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı bir niteliğe sahiptir. Sadece TCK'da, düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlayan, birbiri yerine kullanılabilir en az, on beş madde bulunmaktadır. Türkiye, düşüncelerini açıkladığı için insanların yargılandığı, tutuklandığı bir ülke olmaktan kurtulmalıdır.

Örgütlenme özgürlüğü alanında yaşanan sorunlar katlanarak çoğalmaya devam etmektedir. Siyasal partilerin kapatılması yönünde açılan davaların yanı sıra 2008 yılı içinde KAÖ-DER, GÖÇ-DER, Lambda İstanbul, Genç-Sen, Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği, Halkevleri gibi sivil toplum örgütleri hakkında da kapatma davaları açılmıştır.

Yargı, yargı birliği ilkesine aykırı olarak, sivil ve askeri yargı olarak ikili bir yapıya sahiptir. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesi açısından yapısal sorunlar vardır. Yargıçların, adalet ilkesi uyarınca değil de, hakim zihniyete ve hatta bireysel ilgi ve yönelimlere dayalı olarak karar vermesi, sıkça karşılaşılan bir durumdur. Tüm bu nedenlerden dolayı da, insan hak ve özgürlüklerinin yeterince yargısal koruma altında olduğunu söylemek olası değildir.

İletişim özgürlüğü alanında da ciddi sorunlar bulunmaktadır. 2008 yılının ilk 11 ayında 27 gazete hakkında toplam 44 kez yayın durdurma ve toplatma kararı verilmiş, 47 kitapla ilgili olarak dava açılmış ve 38 internet sitesine erişim yasağı getirilmiştir.

Türkiye, sosyal adalet ilkesi açısından da ciddi sorunları olan bir ülkedir: Sınıflar, sosyal tabakalar ve bölgeler arasındaki gelir dağılımı adaletsizliği sürekli büyümektedir. Sosyal devlet, yurttaşına insan onuruna uygun asgari yaşam standardı garantisi sunan devlettir. Oysa Türkiye'de nüfusun % 24'ü günde 4,30 ABD Doları'ndan daha az bir

gelir elde etmektedir. Bu durum, Türkiye'de yaklaşık 16 milyonu aşkın yoksul bir kesimin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu kesimin elde ettiği gelir bugünkü koşullarda, ayda yaklaşık 200 liraya karşılık gelmektedir. Bölgeler arasındaki gelir dağılımı adaletsizliği de dikkat çekicidir. 2007 rakamlarına göre, Doğu ve Güneydoğu bölgesinde kişi başına ortalama gelir, yıllık 4600 ABD doları iken bu rakam, Doğu Marmara'da (Kocaeli, Bursa) 15 bin dolara yakındır. Arada üç kat fark bulunmaktadır. Küresel krizin etkisiyle son iki ayda 100 bin kişinin işten çıkarıldığı düşünülürse bu farkın daha da artacağı açıktır.

Türkiye'de iş ve çalışma ortamının güvenliği yeterli değildir. İş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle çalışanların yaşam hakları ellerinden alınmaktadır.

Türkiye'de nüfusun %13'ü, başka bir ifade ile 8 milyon 500 bin insan, engellidir. Engelliler, sosyal dışlanma yaşamakta ve ayrımcılığa maruz kalabilmektedir.

2008 yılında Türkiye'nin insan hakları görünümü açısından en öne çıkan nokta ise, güvenlik güçlerinin artan şiddeti ve bunun yol açtığı yaşam hakkı ihlalleri olmuştur. 1 Aralık 2008 tarihine kadar 8 kişi gözaltında, 36 kişi ise cezaevinde yaşamını yitirmiştir. "Dur" ihtarına uymadıkları gerekçesiyle güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu 9 kişi yaşamını yitirmiş, 12 kişi ise yaralanmıştır. Artık Türkiye, güvenlik güçlerinin insanlara işkence yaptığı, karakolda, sokakta, hapishanede işkence ile insanların öldürüldüğü bir ülke olmaktan kurtulmalıdır. Türkiye, 'dur ihtarına uymadı' diye insanların yargısız infaz edildiği bir ülke olmaktan çıkarılmalıdır. Bu mümkündür. Hak ihlallerini teşvik eden, özendirilen cezasızlık politikasına son vererek, bu sorun aşılabılır. Yargı ve yürütme organları, yurttaşlara işkence yapan, keyfi ve yasa dışı silah kullanarak insanları öldüren güvenlik güçlerine tolerans göstermemelidir. Faili meçhul cinayetler aydınlatılmalı, sorumluları cezalandırılmalıdır.

Devlet içine yerleşmiş çetelerden, hukuksal süreçler işletilerek hesap sorulmalıdır. Gladio türü örgütlenmeler açığa çıkarılmalıdır.

Türkiye'nin insan hakları ve demokrasi genel sorununun en önemli halkası ise Kürt sorunudur. Bu sorun, bugüne kadar terör ve asayiş sorunu olarak nitelendirilmiş ve ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal,

hukuksal boyutları hep ihmal edilmiştir. Bu sorun ile Türkiye'nin demokratikleşmesi sorunu arasındaki bağ koparılmak istenmiştir. Oysa bu sorunu, insan hak ve özgürlüklerini temel alarak çözmek mümkündür. Yani daha fazla kan, gözyaşı, tank, top, tüfekte değil; daha fazla köy boşaltarak ve yakarak, yıkararak değil; daha fazla gözaltında kaybederek ve faili meçhul cinayetlerle değil; bilimle, kültürle, akılla ve insan hakları değerlerini temel alarak barışçıl ve demokratik bir tarzda çözmek mümkündür. Türklerin ve Kürtlerin -Anadolu coğrafyasında binlerce yıldır yaşayan başka dilden, dinden, kültürden, etnisiteden topluluklar gibi- kardeşçe, bundan sonra da bir arada yaşayabilmeleri için, şiddeti, ayrımcılığı reddeden bir dil ile konuya yaklaşılmalıdır.

Kadına yönelik fiziksel/cinsel/ekonomik/duygusal şiddet, hızından hiçbir şey kaybetmeden devam etmekte, "namus adına" işlenen cinayetler, adeta kadın katliamlarına dönüşmüştür. Militarist ve erkek egemen devlet aygıtının yarattığı şiddet kültürü, kadının ve erkeğin bir arada yaşadığı mekanlarda da kendisini hissettirmektedir. Başta, Aile Koruma Yasası ve TCK'da son yıllarda pozitif düzenlemeler yapılmışsa da idari ve adli mekanizmalar, kadını korumaktan uzaktır. Türkiye'deki sığınmaevi sayısı 15 olup son derece yetersizdir ve ölüm riski altında olan kadınlar, şans yakalayıp bir sığınmaevine gönderilse dahi 3 ay sonra kendilerine "güle güle" denilmektedir. Kadın ve erkek eşitliğinin yaşamın her alanında sağlanması mücadelesi devam edecektir.

Türkiye'de çocukların eğitim hakları ile ilgili, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 28. ve 29. maddeleri çerçevesinde ana hatları belirlenen yaşam ve eğitim hakkı sorunları ile mücadele, devam edecektir.

C. İHD'NİN İNSAN HAKLARI MÜCADELESİNDE ALMASI GEREKEN KONUM

İHD önümüzdeki dönemde, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, somut koşullarda uygulanması çabasında daha güçlü, daha üretken, daha tutarlı ve böylece daha belirleyici olma mücadelesini, kesintisiz olarak sürdürmek zorundadır. 22 yıllık bir mücadele birikimine sahip olan İHD'nin yukarıda belirtilen eğilimler karşısında, sahip olduğu birikimi yeni bir yaklaşımla yeniden değerlendirmesi ve yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt verecek yeni mücadele araçlarını geliştirmesi gerekir.

İnsan hakları hareketi, insanı ve toplumsal yapıları merkezine koyan bir harekettir. Toplumsal yapılar ise; ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel açıdan son derece dinamik oldukları için, insan hakları hareketleri, değişen bu toplumsal yapılara göre ortaya çıkan ihtiyaçları tespit ederek, kendini güncelleyen ve taleplerini yenileyen bir hareket olmak durumundadır.

İnsan hakları hareketinin toplumu şekillendirme, ona "doğru yolu!" gösterme gibi işlevleri yoktur. İnsan hakları hareketi bu yönüyle "toplum mühendisliğinden" ve yine "siyasetin" rolünden farklı bir rol üstlenir. Diğer alanlardan ve özellikle siyasetten bu yönüyle ayrılan insan hakları hareketi, kullandığı dil itibarıyla kendine özgü bir literatür yaratmıştır. Her hangi bir toplumsal veya bireysel vakayı, insan hakları hareketinin dili ile açıklamak, siyasetin dilini kullanarak açıklamak veya tarif etmek arasında farklar vardır. İnsan hakları hareketinin uzun deneyim ve mücadele sonucunda yarattığı bu dil ve üslup, değişen toplumsal ihtiyaçlara göre kendini güncellemektedir. Ancak, bu durum, insan hakları hareketinin siyasetten soyutlanmış, yalıtılmış bir hareket olduğu anlamına gelmez, tam tersine insan hakları hareketi, siyaseti etkileme ve siyaseti tetikleme açısından insan onurunu temel alan siyasetin tam da merkezinde yer alır.

İHD, değişime açık olmayı başarabilmelidir. Geçmişin değerli birikimlerini geleceğe taşıyacak, ama olumsuz alışkanlıklarını geride bırakacak bir süreci örebilmeyi becermelidir.

Türkiye'de 22 yıldır süren insan hakları mücadelesi, insan hakları değerlerinin oluşumunu, tanınmasını ve tartışılmasını sağlamıştır. Mücadele bu yönüyle her zaman kesintisiz bir şekilde sürmelidir. Ancak bu aşamadan sonra, mücadelenin bu yönüyle birlikte, geniş kitlelere erişecek ve insan hakları kültürünü yaygınlaştıracak yaklaşım ve araçları da geliştirmelidir. Bu açıdan insan hakları mücadelesini, sadece mağdurların hareketi olmaktan çıkarıp, henüz hak ihlaline uğramamış ya da uğradığının farkında olmayan insanları da bu mücadeleye katacak, bir yaklaşımı benimsemelidir.

Her İHD yöneticisi teorik ve felsefik olarak insan hakları bilinci ile donanmalıdır. Mevcut yöneticiler, eğitim programları ile hem kendilerini geliştirmeli, hem de insan hakları mücadelesi gönüllüsü olabilecek bireyleri bu programlara katarak, derneğimize kazandırılması süreci

hızlı bir şekilde etkinleştirmelidir.

İHD bu güne kadar savunduğu hiçbir değerden taviz vermeden, sorunlar ve olaylar karşısında kullandığı dili, örgüt içinde ortaklaştırmalıdır. Örgüt temsilcilerinin insan hakları kavramları ve dili dışında söylem geliştirmeleri, kurumsal bütünlüğü zedelediği gibi, toplumsal ilgi ve desteği daralttığı gerçeği gözardı edilmemelidir. Özellikle, siyaset dilinin, insan hakları alanı diliyle birebir çakışmadığı bilinmeli, toplumun değişik siyasal inanışlardan müteşekkil olduğu hususu da dikkate alınarak söylem ve eylemler gerçekleştirilmelidir.

Hak ihlali, devlet tarafından yapılır gerçeği, ne kadar doğru ise, hak ihlali, “iktidar odağı” veya “otorite” tarafından yapılır anlayışı da o kadar doğrudur, yaklaşımı ile olaylara bakılmalıdır. Aksi takdirde aile içi şiddet insan hakları ihlali olarak kabul etmememiz gerekir. Ya da, özel şirketlerde çalışan işçilerin maruz kalacakları ihlalleri insan hakları ihlali olarak kabul etmememiz gerekir. Bu nedenle; insan hakları mücadelesi sadece devletlere karşı değil, toplum içindeki bütün iktidarlara yani sokaktaki, evdeki, işyerindeki, okuldaki “iktidar odağı” ve “otorite”lere karşı aynı kararlılıkla yürütülmelidir.

D. ÇALIŞMA ALANLARI

İnsan Hakları Derneği, 2008–2010 Çalışma Programı çerçevesinde birbiri ile ilgili ve birbirini güçlendirici dört temel alanda faaliyet gösterecektir:

1. Örgütsel Yapının Güçlendirilmesi
2. İnsan Hakları Kültürünün Geliştirilmesi
3. Türkiye’de İnsan Hakları ve Demokrasi Zemininin Güçlendirilmesi
4. İHD’nin İzleme, Raporlama ve Savunuculuk Kapasitesinin Artırılması

D.1. Örgütsel Yapının Güçlendirilmesi

İnsan Hakları Derneği, Türkiye’de insan hakları hareketinin gelişmesi ve güçlendirilmesinin en önemli dinamiklerinden birisi olma potansiyeline sahiptir. Dünyada ve Türkiye’deki insan hakları ve demokrasi aleyhine gelişen süreçlerden kendini en fazla koruyan örgütlerden birisi de, İnsan Hakları Derneği’dir. Ancak İHD de, bu süreçten gerektiği

gibi güçlenerek veya büyüyerek çıkmayı başaramamıştır, sadece diğer örgütlere kıyasla daha az kan kaybederek çıkmaya çalışmaktadır. Önümüzdeki bu dönem, yaşamakta olduğumuz kan kaybını önlemeye ve örgütsel yapımızda açık bir biçimde değişime hazır olmamız gereken bir dönemdir. İHD, değişime açık olmayı başarabilmelidir. Geçmişin değerli birikimlerini geleceğe taşıyacak, ama olumsuz alışkanlıklarını geride bırakacak bir süreci örebilmeyi başarabilmelidir.

2008–2010 çalışma döneminde İHD’nin örgütsel yapısını günlendirmek için aşağıdaki alanlarda çalışmalar gerçekleştirilecektir:

- Üye eylem planı anlayışı tüm şubelerde değişmeli, sadece üye düşümüne gidilmemeli aynı zamanda kendini çalışmalara katmayan üyelerin aktif hale getirilmesi yönünde de çalışma yürütülecektir.
- Üye eylem planı, Nisan 2009 sonuna kadar gerçekleştirilecektir.
- Şubelerin ortak dil ve eylemde buluşabilmesi için İHD’nin yayınları, basın açıklamaları ve raporları düzenli takip edilmesi sağlanacaktır.
- Genel merkez, önceki dönemlere göre daha mobil hale getirilecek, daha etkin eylemler örgütlenecek, örgütlenen bu eylemlerin şubelerce uygulanmasına özen gösterilecektir. Etkin olamayan şubelerde üye toplantısı yapılarak aktif hale getirilmesi sağlanacaktır.
- İHD şubeleri arasında deneyimlerin paylaşımı amacıyla imkanlar dahilinde dönemsel olarak şubelere ziyaretler gerçekleştirilecektir.
- Eylem planları, şubelerin görüşüne açılacaktır.
- Katılımcılığı arttırmak için düzenli olarak haftada bir yönetim kurulu toplantısı, ayda bir defa da genel üye toplantısı yapılacaktır.
- Üyelerin katılımını etkinleştirecek farklı eylem yöntemleri geliştirmeye olanak sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir.
- Her şubenin bir web sitesine sahip olması sağlanmaya çalışılacaktır.
- Genel merkeze bağlı teknik destek birimleri oluşturulacaktır.
- Genel merkez ve şube yöneticileri ile düzenli buluşma ve paylaşma ortamları sağlanacaktır. Aynı insan hakları dilini yakalama ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla genel merkez ve şube yöneticileri arasında eğitim amaçlı toplantı, seminer vs. yapılacaktır. İnsan hak-

- ları kültürü, dernek yönetimi, raporlama (yöntem ve tekniği) konularında eğitime ihtiyaç olduğu gözlemlenmektedir.
- Genel merkez ve şube yöneticileri, insan kaynakları açısından bir bütün olarak görülecek, yerel ve ülke çapında yapılacak kamuoyu oluşturma ve etkilme çalışmalarına etkin bir biçimde katılmalarını sağlayacak mekanizmalar geliştirilecektir.
 - Gençliğin İHD'ye gelmesini sağlayabilmek için, onların sorunlarına ilişkin bir ön çalışma yapılacaktır.
 - Şubelerin diğer örgütlerle ilişkileri ancak, kendilerini çok iyi anlatmalarıyla düzeyli ve programlı bir hale gelir. Bunun için katılım sağlanacak tüm platform, girişim ve benzeri çalışmalarda mutlaka İHD'nin özgün yapısı ortaya konulacaktır.
 - Şube-genel merkez arasındaki iletişimsizliği kaldırmak için MYK üyeleri, periyotlarla şubeleri ziyaret edecek, sorunların giderilmesinde diyalog yöntemi esas alınacaktır. Bu ziyaretler aynı zamanda şube çalışmalarına ivme de katacaktır.
 - Resmi kurumlarla ilişki, olabildiğince düzenli ve programlı olacak, kendimizi anlatma konusunda eksiklik yaşamamak için bir ya da iki yönetici ile birlikte bu ziyaretler yapılacaktır. Yapılan yazışmalarda kullanmış olduğumuz dilin önemi gözardı edilmeyecektir.
 - Uluslararası alanda insan hakları mücadelesini yürüten diğer örgütlerle ilişki kurulacak, hâlihazırda kurulmuş ilişkilerin geliştirilmesi yönünde de daha fazla çaba sarf edilecektir.
 - İHD'nin uluslararası arenada daha fazla tanınması ve anlaşılması için düzenli bilgilendirmeler yapılacaktır.
 - Şubelerde ve genel merkezde var olan komisyonların çalışmalarının daha işlevli ve aktif hale getirilmesi sağlanacaktır.
 - Genel merkez için "Mülk edinme kampanyası", bu dönemde de yürütülecektir. (Hibe kabul edilmelidir.)
 - Yeni şube ve temsilciliklerin oluşturulmasına çalışılacaktır. Bu konuda, yapılacak araştırmalar sonucunda, belirlenen pilot bölgelerde çalışmalar yoğunlaştırılacaktır.
 - İHD'nin içerisinde bulunduğu mali sorunları aşması için her şube-

nin her ay genel merkez payına mahsuben genel merkeze 100,00 YTL göndermesi sağlanacaktır.

- İHD şubelerinin buldukları il dışında, civar illeri kapsayacak şekilde bölgeleri yeniden belirlenmesi ve buralarda da üye yapabilmeleri için şubelere yetki verilmesi sağlanacaktır.

D.2. İnsan Hakları Kültürünün Geliştirilmesi

Türkiye'de 22 yıldır süren insan hakları mücadelesi, insan hakları değerlerinin oluşumunu, tanınmasını ve tartışılmasını sağlamıştır. İnsan hakları mücadelesi bu yönüyle her zaman kesintisiz bir şekilde sürmelidir. Ancak bu aşamadan sonra mücadelenin bu yönüyle birlikte, geniş kitlelere erişecek ve insan hakları kültürünü yaygınlaştıracak yaklaşımı ve araçları da kullanılmalı ve geliştirmelidir. Bu açıdan insan hakları mücadelesini sadece mağdurların bir hareketi olmaktan çıkarıp, henüz hak ihlaline uğramamış ya da uğradığının farkında olmayan insanları bu mücadeleye katacak bir yaklaşımın benimsenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

- Şube yöneticileri ve insan hakları aktivistlerine yönelik izleme, raporlama ve insan hakları mücadelesinin güçlendirilmesine yönelik dönemsel eğitim çalışmaları yapılacaktır.
- İnsan hakları aktivistlerinin faydalanacağı, örgütlenme ve raporlama konusunda el kitabı hazırlanacaktır.
- Çalışmalar yalnızca bültenle sınırlanmayacak, aynı zamanda toplantı, yuvarlak masa çalışmaları da yapılacaktır. Ayrıca şubelere, kendi çalışmalarını tanıtmaları için Bülten çıkarma imkânı sunulacaktır.
- Hak arama bilincinin yerleşmesi için alan çalışması yapılacaktır. Bu alan çalışmasıyla şubeler, İHD'nin mahalle ve köy gibi yerleşim yerlerinde tanınırlığını artıracak faaliyetler yürütecektir.
- Öğrencileri insan hakları kavramları ile buluşturmak amacıyla, yazılı ve görsel dokümanlar hazırlanıp okullarda tanıtım çalışmaları yapılacaktır.
- Medya ile daha etkili bir ilişki kurma çabasına girilecektir.
- İHD'nin arşiv oluşturma çalışmaları devam ettirilip sonuçlandırılacaktır.

- İHD, bu dönem İnsan Hakları Akademisi ve Kütüphanesini hayata geçirecektir.

D.3. Türkiye’de İnsan Hakları ve Demokrasi Zemininin Güçlendirilmesi

Türkiye, ırkçı, milliyetçi ve şiddet yanlısı politikaların güçlendirildiği ve beslendiği bir döneme hızla çekilmeye çalışılmaktadır.

Bu nedenle, militarizme karşı mücadele, insan hakları mücadelesinin ekseninde olmalıdır. İnsan hakları savunucuları, kamusal alanın tüm çeperinde ayrımcılığın, düşmanlığı temel alan söylemlerin, militarizmin etkin bir şekilde önlendiği ve koşullarının ortadan kaldırıldığı toplumsal hayatı var etmeye odaklanmalı ve bu yönde çalışmalar yapmalıdır. Bu temelde, 2006 yılında başlatılmış olan barış çalışmaları içinde yer alarak Türkiye Barışını Arıyor Konferansı’nın aldığı kararların hayata geçirilmesi için çaba sarf edilecek, Türkiye Barış Meclisi’nin toplumsal barış için yaptığı çalışmalara katkı yapılacaktır.

Türkiye toplumunun çoğulcu etnik ve kültürel yapısını kucaklayacak, herkesin kendisini ifade edebileceği ve Vicdani Ret’in kabul edileceği demokratik hukuk devleti için, anayasa ve yasalardaki insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayan maddelerin özgürlükçü bir anlayışla yeniden düzenlenmesi, bunun için 12 Eylül zihniyeti ve yasalarının değiştirilmesini uzun erimli bir hedef olarak benimseyecektir.

Son dönemde cezaevlerinde ve çalışma yaşamında ciddi hak ihlalleri yaşanmaktadır. Cezaevlerinde hak ihlallerinin azaltılmasına ve yaşanmamasına yönelik merkezi düzeyde bir cezaevi komisyonu kurulacaktır. Bu komisyon aracılığıyla, cezaevlerinde yaşanan ihlallerin, şubelerden merkeze bildirilip rapor haline getirilmesi ile, merkezi düzeyde gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Cezaevi sorunları ile daimi düzeyde ilgilenilecek ve cezaevlerinde hak ihlalleri ile mücadele edecek bir “cezaevi koalisyonu” oluşturulacaktır. İHD’nin başlattığı, hasta mahpuslarla dayanışma etkinliklerine devam edilmeli ve bunların serbest bırakılması için gerekli girişimler sürdürülmelidir.

İnsan Hakları Derneği, kadının insan hakları konusunda hak temelli stratejisini geliştirecek, bu strateji temelinde çalışmalarını günlendirecektir.

Türkiye’nin, Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Roma Statüsü’ne taraf olması için 2006’da oluşturulan UCM Türkiye Koalisyonu içindeki çalışmalarımız devam ettirilecektir.

İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP) içerisindeki faaliyetlerimiz devam ettirilecek, özellikle insan hakları savunucuları üzerindeki baskıların giderilmesi için ulusal düzeyde İHOP’la birlikte, uluslararası alanda da her türlü imkân kullanılarak çalışmalar yapılacaktır.

Çalışma yaşamı komisyonlarına işlerlik kazandırılmalı, SSGSS Yasası gibi yasalarla ilgili olarak, meslek odaları, demokratik kitle örgütleri (STÖ) ve sendikalarla ortak mücadele yürütülmelidir.

İHD, Ergenekon sürecine müdahil olacak, yüzleşme ve hakikatlerin açığa çıkarılması sürecinde toplumsal muhalefetin bir araya gelmesinde öncü rolünü oynayacaktır.

İHD, kimlik ve kültürel haklar ile ilgili çalışmalarda bulunacaktır.

İHD, ifade özgürlüğü ihlalleri için mücadelesini bu dönem de sürdürecektir.

İHD, mültecilerin yaşadığı hak ihlallerinin giderilmesi çalışmalarına devam edecek, bu alandaki sorunların çözümü mücadelesinde “mülteci koalisyonu”nun kurulmasına aktif çaba sarfedecektir.

İHD, çocuklara yönelik haksız tutuklama, çocuğa yönelik istismar ve şiddetle mücadelede çalışmalarını devam ettirecektir.

İHD, din ve inanç özgürlüğü kapsamında Alevi örgütlerin taleplerini gören bir noktadan hareket edecek, zorunlu din dersinin kaldırılması için gereken çabayı sarf edecektir.

İHD, bu dönem kadın, çocuk, mülteci, engelli, genel insan hakları, insan hakları eğitimi (akademik kütüphane), UCM, kara mayınları, insancıl hukuk gibi konularda proje karşılığı çalışmalar yapacaktır.

D.4. İHD’nin İzleme ve Savunuculuk Kapasitesinin Artırılması

İnsan Hakları Derneği, önümüzdeki dönemde insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, somut koşullarda uygulanması çabasında daha güçlü, daha üretken, daha tutarlı ve böylece daha belirleyici olma mücadelesini kesintisiz olarak sürdürmek zorundadır. 22 yıllık bir mücadele birikimine sahip olan İHD’nin yukarıda belirtilen eğilimler

karşısında, sahip olduğu birikimi yeni bir yaklaşımla yeniden değerlendirmesi ve yeni dönemin ihtiyaçlarına yanıt verecek yeni mücadele araçlarını geliştirmesi gerekir.

İHD, Türkiye’de insan hakları ihlallerini izleme ve belgelemesini yapan üç örgütten birisidir. İHD’nin izleme ve belgeleme çalışmalarının bel kemiğini mağdur başvuruları oluşturmaktadır. İnsan hakları ihlallerini ortaya çıkarmakta kullanılan bir diğer yöntemi ise, bazı ihlallere ilişkin, heyetler aracılığı ile yerinde bilgi toplamak ve kamuoyuna açık raporlar hazırlayıp sunmaktır. Bunun yanı sıra, gazete taramaları aracılığı ile de ihlal iddia tespitinde bulunmaktadır.

İHD, insan hakları ihlallerinin izlenmesini sadece ihlallere ilişkin bilgi toplamak ve raporlaştırmak olarak tanımlamamakta, izlemeyi, uzun bir takip faaliyetinin ve savunuculuğunun da içerdiğini düşünmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında, İHD’nin insan hakları ihlallerini izleme sürecini başarıyla yerine getirdiğini söylemek olanaklı değildir. 2008–2010 çalışma döneminin öncelikli hedeflerinden birisi, İHD’nin insan haklarını izleme, belgeleme ve savunuculuk kapasitesini güçlendirmek olacaktır. Bu konuda merkez ve şubeler arasında, bu güçlendirme çalışması için bir program oluşturulacaktır.

Derneğimizin kadro gücü, nitelik ve örgütlenme düzeyi, mali durumu gibi hususlar dikkate alındığında bugün hak başlıklarında aynı performansı göstermesi beklenemez. Bu nedenle ülke genelinde belirlenen öncelikli başlıklara İHD müdahil olacak, diğer hak başlıklarını ise ya-kından izleyecek ve raporlayacaktır.

İHD’nin izleme ve belgeleme çalışmalarını güçlendirmesi için aşağıdaki-kilerin gerçekleştirilmesi gerekir.

- Şubelerdeki izleme, belgeleme ve takip ile ilgili sıkıntılar göz önüne alınarak her şubede iki kişilik izleme birimi oluşturulacak, genel merkez düzeyinde oluşturulacak bir “teknik destek ekibi” aracılığıyla sürekli eğitim olanakları yaratılacaktır.
- Genel merkez dokümantasyon birimi gözden geçirilecek ve yeni çalışma yöntemleri geliştirilecektir.
- Uluslararası insan hakları sözleşmeleri temelinde, Türkiye Gölge raporlarının hazırlanması ve bunların ilgili uluslararası kuruluşlara sunulmasına ilişkin temel altyapı geliştirilecek, şubeler ile birlikte

genel merkezin alternatif rapor hazırlama becerisi geliştirilecektir.

- Hak ihlallerinin takibi konusunda hukukçu problemi yaşıyorsa; yerelde bulunan baro ile diyaloga geçilerek ihlali takibi konusunda ortaklaşma sağlanacak, ayrıca yerelde aynı alanda çalışan diğer insan hakları örgütleriyle görüşme sağlanıp hukuksal takibin bunlar tarafından yapılması sağlanmaya çalışılacaktır.
- Şube başkanı, yönetici ve üyelere açılan davalarla ilgili her şube kendi içinde bir birim kuracak, bu birimden yetkili olan yönetici, genel merkezle diyalog içinde olup veri akışını çabucak sağlayacaktır. Genel merkezde hangi MYK üyesi yetkiliyse, zaman kaybedilmeden şubelere bir yazı ile bildirilecektir.
- İHD, hak başlıkları açısından genel merkez düzeyinde bir öncelikler listesi yapacak, ülke genelinde bu öncelikler dikkate alınacak, ancak her şube yerelde kendi özgün durumuna göre kendi önceliklerini de öne çıkarabilecektir.
- İHD, bu alanda gerekli proje karşılığı çalışmaları da yapacaktır.

MERKEZ YÖNETİM KURULU KARARLARI

05.11.2008

01-02 Kasım 2008 tarihinde İHD Olağan 14. Genel Kurul'da seçilen Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri; dernek binasında toplanarak aşağıdaki görev dağılımını yapmıştır.

1. Genel Başkanlığa Öztürk Türkdöğän, Genel Başkan Yardımcılıklarına, Ragıp Zarakolu, Muharrem Erbey ve İsmail Boyraz, Genel Sekreterliğe Sevim Salihoğlu, Genel Saymanlığa da Sinem Coşkun seçilmiştir.
2. Dernek adına aidat ve bağış toplamak, derneği gerçek ve tüzel kişiler nezdinde temsil etmek, Banka ve PTT'lerde dernek adına hesaplar açmaya kapatmaya, YTL ve yabancı paraları, çekmeye, yatırmaya, 3. Kişilere dernek adına vekâlet vermeye ve azile genel sayman Sinem Coşkun'un ayrıca dolaşmaksızın dernek merkezinde gelir toplamasına ve adına Dernekler İl Müdürlüğünden yetki belgesi çıkartılmasına, karar verilmiştir.

15.11.2008

1. Silah kullanma yetkisi aşılarak öldürölen, yaralanan kişilerin ailelerinin katılımıyla 17 Aralık 2008 Çarşamba günü "yaşam hakkı" konulu ekinlikler yapılmasına,
2. İnsan hakları haftasında, bülten, afiş, rozet, özel sayı, tanıtım broşürü ve evrensel bildirge gibi dokümanların basılması ve dağıtılması, bu çalışmaların yapılabilmesi için, basın savcılığı ve dernekler müdürlüğüne, İHD adına sahibi Öztürk Türkdöğän, sorumlu yazı işler müdürlüğüne de Sevim Salihoğlu'nun görevlendirildiğinin bildirilmesine, oy birliği ile dernek binasında toplanan merkez

yürütme kurulu üyeleri kabul etmiştir.

16.11.2008

1. Rize İlinde temsilcilik açılmasına ve Günay karafazıl, Ömer Salih Erol ve Emrullah Taşgın'ın açılan temsilcilik için kabulüne ve Rize İl Dernekler Müdürlüğüne bildirilmesine karar verilmiştir.

29.11.2008

29.11.2008 tarihinde dernek genel merkezinde toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. Genel sekreter yardımcılıklarına, Hasan Anlar, Emrah Şeyhanlıoğlu ve Emrah Öner'in getirilmesine;
2. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilciliğine, Ali Akıncı, Akdeniz Bölge Temsilciliğine, Beyhan Günyeli, Marmara Bölge Temsilciliğine, Rıza Dalkılıç, ve Ege Bölge Temsilciliğine de Necla Şengül'ün getirilmesine;
3. Çalışma Programının hazırlanmasına, bunun için, bölge temsilcileri, Ali Akıncı, Necla Şengül, Beyhan Günyeli ve Rıza Dalkılıç ile MYK yedek üye Faruk Eroğlu'ndan oluşan bir komisyon kurulmasına;
4. Ergenekon davasının izlenmesi, takip edilmesi, öldürülen ve faille-ri bulunmayan İHD yönetici ve üyelerinin faillerinin bulunması yönünde girişimlerde bulunulması amacıyla bir komisyon kurulmuştur. Komisyon, Av. Ömer Ayaz, Av. Osman Süzen, Av. Emrah Öner ve Av. Filiz Kalaycıdan oluşmasına;
5. Genel sekreter koordinesinde "projeler komisyonu oluşturulmasına" oybirliği ile karar verildi.

12.12.2008

Dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri, basın savcılığına "İnsan Hakları Bülteninin İHD adına sahibi olarak Öztürk Türkddoğan'ın sorumlu yazı işleri müdürlüğüne de Emrah Öner'in görevlendirilmesine karar verilmiştir.

27.12.2008

27.12.2008 tarihinde dernek binasında toplanan yönetim kurulu üye-

leri aşağıdaki kararları almıştır.

1. Cezaevindeki hak ihlalleri ile mücadele edecek hak temelli çalışan örgütler ile bu alanla ilgili diğer meslek örgütlerinden oluşan bir platform veya koalisyon oluşturmak için çalışmaların yapılmasına,
2. Emrah Öner, İsmail Boyraz, Avni Kalkan ve Rehşan Bataray Saman'dan oluşan yayın kurulunun oluşturulmasına ve gerekli çalışmaların yapılmasına,
3. Çalışma programı komisyonunun çalışmalarını Ocak ayının içerisinde bitirerek bir sonraki MYK'ya sunmasına ve bu konuda Şubat ayı başında yapılacak MYK'da karar alınmasına,
4. 2008 yılında İHD üye ve yöneticilerinin maruz kaldıkları hak ihlalleri ile ilgili gerekli tespitlerin yapılarak bir rapor hazırlanmasına ve bu görevin genel sekreterliğe verilmesini,
5. Ankara'da bulunan MYK üyelerin haftada bir toplantı yapmasına,
6. İnsan Hakları Derneği iktisadi işletmesinin kapatılarak, gerekli fesih ve tasfiye işlemlerinin yapılmasına ve bu konuda Genel Sayman Sinem Coşkun yetkilendirilmesine karar verilmiştir.

02.01.2009

Dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri;

1. İHD Genel Merkezi'nin kiracı olarak bulunacağı Necatibey Caddesi No: 82/11-12 Demirtepe/Ankara adresindeki işyerlerine telefon fax ve internet bağlatmaya bunun için halen bulunduğumuz Tunalıhilmi Caddesi No:104/4 Kavaklıdere/Çankaya/Ankara adresindeki telefon, fax ve internet aboneliklerinin naklini yapmaya, nakil yapılamıyorsa bu adresteki aboneliklerin kapatılarak yeni taşınacağımız adreste yeni aboneliklerin yapılmasına;
2. Tunalıhilmi caddesi 104/4 Kavaklıdere/Çankaya/Ankara adresindeki İHD Genel Merkezine ait elektrik su aboneliklerinin Necatibey Caddesi No:82/11-12 Necatibey/Demirtepe/Ankara adresine nakletmeye nakil olmuyorsa Tunalıhilmi Caddesi No:104/4 Kavaklıdere/Çankaya/Ankara adresindeki aboneliklerin kapatılmasına ve yeni adrese elektrik ve su aboneliğinin yapılmasına;
3. İHD Genel Merkez adına Tunalıhilmi Caddesi 104/4 adresinde do-

ğalgaz aboneliğinin kapatılmasına;

Yukarıda belirtilen 3 karar doğrultusunda gerekli işlemleri yapmak, gerekli abonelikleri kapatmaya, nakletmeye yeni abonelikler yapmaya, para iadeleri olmaya, yeni ödemeler ve harcamalar yapmaya, resmi işlemler yürütüp abonelikleri yeni adrese almaya Osman İşçi yetkili kılınmıştır.

Yukarıda belirtilen konularda Yönetim Kurulunca karar almıştır.

16.01.2009

16.01.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri,

Halen dernek genel merkezi olarak kullanılan “Tunalıhilmi Caddesi 104/4 Kavaklıdere/Ankara” adresinde, 10.01.2009 tarihi itibarıyla “Necatibey Caddesi No:82/11-12 Demirtepe/Ankara” adresine taşınmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

07.02.2009

07-08 Şubat 2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri,

1. Mardin şubemizin 169 (yüz altmış dokuz) üyesinin tüzüğümüzün 8 ve 10. maddesi gereği düşürdüğü üyelerin, üye düşümünün kabulüne,
2. Tüm şubelerden, buldukları yerlerde ve şube olmayan yerlerden topladıkları, ya da ellerinde bulunan çocuklara yönelik ihlallerle ilgili (işkence, gözaltı, tutukluluk, cezalandırma) tüm verilerin genel merkeze gönderilmesine; bu konuda, Muharrem Erbey, Filiz Kalaycı, Cihan Güçlük, Ethem Açıkalin ve Ali İhsan Yaka'nın görevlendirilmesi, ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunulması için çalışmaların başlatılmasına,
3. İHD Genel Merkez ve Şubeleriyle birlikte, (süresi gelişmelere bağlı olarak belirlenecek olan) her cumartesi gün saat:12.00'de “kayıplar bulunsun, failer yargılansın” oturma eylem ve etkinliklerinin yapılmasına, ayrıca şubelerin yerel koşullarına göre farklı yöntemler de kullanılmasına (afiş, fotoğraf, sinevizyon vb.)

4. 22 Şubat 2009 tarihinde Genel Merkez Yöneticilerinde katılacağı, Elazığ'da öldürülen Yönetici ve Üyemiz Hasan Kaya ve Metin Can'ın anma etkinliğinin yapılmasına,
5. 23 Şubat 2009 tarihinde “Kayıplar Bulunsun Failer Yargılansın” etkinliği kapsamında, kendilerinden halen haber alınamayan kayıplar, kayıpların bulunması failerinin yargılanması amacıyla Silopi'de BOTAŞ kuyuları önünde basın açıklaması yapılmasına (Genel Merkez ve Bölge Şube Yöneticileri ile birlikte)
6. Türkiye cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ile mücadele etmek amacıyla Sivil Toplum Örgütleri, Sendika ve Meslek Örgütleriyle birlikte bir cezaevi koalisyonu kurulması çalışmalarının başlatılmasına (Dernekler Kanununun un'da ön gördüğü platform)
7. Diyarbakır Şubemizin, bölgede tespit ettiği ve aile başvurularından belirlediği “verilmeyen PKK gerillalarının cenazeleri” ile ilgili kapsamlı bir rapor hazırlanmasına, ayrıca konu ile ilgili olarak araştırma ve çalışma başlatılmasına, ulusal ve uluslararası mekanizmalar nezdinde girişimlerde bulunulmasına, oy birliği ile karar verilmiştir.

11.02.2009

1. 05 Şubat 2009 tarihinde almendow@mynet.com adresiyle derneğimize internet üzerinden tehdit e-maili gönderildiği (TİT imzası ile) ve bu tehditle ilgili suç duyurusunda bulunulması gerektiğine karar verilmiştir.
2. İHD tüzel kişiliği adına, Ankara Barosu avukatlarından TC kimlik No'lu Sinem Coşkun,TC Kimlik No'lu Tacim Coşkun.TC Kimlik Nolu Hasan Anlar veTC Kimlik No'lu Filiz Kalaycı'ya genel vekaletname vermesi için Genel Sekreter Sevim Salihoğlu'na yetki verilmesine karar verilmiştir.

17.02.2009

17.02.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri;

1. İHD adına AVEA'dan yeterli sayıda hat almak ve gerekli işlemleri yapmak için Yavuz Güçtürk'e yetki verilmiştir.

28.02.2009

28.02.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri aşağıdaki kararları oy birliği ile almıştır.

1. Kars İlinde İHD Temsilciliği açılmasına, temsilciliğe, Av. Onur Gündoğdu, Av. Alpay Yıldız ve Ercan Karakoç'un atanmasına,
2. Adıyaman Şubemizin 17.02.2009 ve 2 No'lu gün kararı ile üyelikleri, tüzüğümüzün 10/C maddesi gereği düşürülen üyelerin, üyelik düşümünün kabulüne;
3. Denetleme Kurulu Yedek Üyelerden Muazzez Araç'ın istifasının kabulüne;
4. Merkez Yönetim Kurulu Yedek Üyelerinden Seher Pejmen'in istifasının kabulüne,

Oybirliği ile karar verilmiştir.

27.03.2009

27.03.2009 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararı almıştır.

1. İstanbul Şubemiz, 1096 No'lu üyesi Nagehan Bayram'ın, tüzüğümüzün 8/a maddesi gereği 18.03.2009 gün ve (7) No'lu kararıyla üyeliğini düşürme kararı alınmıştır.

İstanbul şubemizin aldığı karar uygun görülerek Nagehan Bayram'ın üyeliğinin düşümüne MYK oy birliği ile karar vermiştir.

12.04.2009

12.04.2009 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. 08.02.2009 tarihinde alınan "cezaevi koalisyonu" kurulması kararına ek olarak komisyon kurulmasına ve bu komisyona Necla Şengül, Hasan Anlar ve Filiz Kalaycı'nın görevlendirilmesine,
2. Daha önce kararı alınmış olan "Akademi"nin (İnsan Hakları Akademisi) çalışmalarına başlanmasına ve bu çalışmalar için eski genel Başkanımız ve Üyemiz Hüsnü Öndül'ün görevlendirilmesine,
3. Üç toplantıya (MYK) katılmayan merkez yönetim kurulu üyeleri-

mizin (Asıl-Yedek) yazılı olarak uyarılmasına, katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.

28.04.2009

28.04.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri;

1. 2008 yılı "Dernek Beyan Formu"nun düzenlenerek Dernekler İl Müdürlüğüne gönderilmesine (doğru ve tam beyan) toplantıya katılanların oybirliği ile karar verilmiştir.

20.05.2009

20.05.2009 tarihinde Dernek Genel Merkezi'nde toplanan Y.K üyeleri aşağıdaki kararları almıştır:

1. İHD Hatay şubemizin, 15.05.2009 gün ve 14 No'lu kararı ile tüzüğümüzün 10. Maddesinin B ve C maddelerine göre üyelikleri sona erdirilen altmış dört (64) üyenin, üyeliklerinin düşürülmesine,
2. İHD üyelerinin yıllık aidatları değiştirilmeden devam ettirilmesine (48 TL) kırk sekiz TL karar verilmiştir.
3. Kayıplarla ilgili, şube eylemleri hakkında yazışma yapılmasına karar verilmiştir.

13.06.2009

1. 13 Haziran 2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri aşağıdaki kararları almıştır;

2. İHD İstanbul Şubemizin 10.06.2009 ve 11 sayılı yönetim kurulu kararı ile sekiz yüz elli dört (854) kişi üyelikten düşürmüş ve Genel Merkez MYK kararı ile de uygun görülmüştür.
3. Tüm şubelerimize, kendilerine yapılan bütün cezaevi başvurularını raporlanması için Genel Merkez Cezaevi Komisyonu üyesi Necla Şengül'e yollamaları için yazılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

13.07.2009

13.07.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu Üyeleri, aşağıdaki kararları almıştır;

1. 1998 Nisan tarihinde Genel Kurmay 2. Başkanı tarafından hazırlanan "Andıç Belgesi" ile derneğimizin ve eski Genel Başkanımız hedef gösterilmesi, dernek binasından Genel Başkanımız Akın Birdal'ın silahlı saldırıya uğraması, derneğimize ve yöneticilerimize hakaret ve iftiralarda bulunulmasına sebep olan Çevik Bir hakkında Akın Birdal ile birlikte suç duyurusunda bulunmak için Genel Başkanımız Öztürk Türkddoğan'a yetki verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

13.08.2009

13.08.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri aşağıdaki karar/kararları almıştır;

2. "Üye Eylem Planı" çalışmalarının hızlandırılmasına,
3. Şubelerimizin sorunlarının tespiti için olanak sağlandığı takdirde (ekonomik, MYK üyesi) yerinde araştırma yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

11.09.2009

11.09.2009 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır;

1. Bakanlar Kurulu'nun 2009/15092 sayılı ve 15.06.2009 tarihli tüzük değişikliğinin iptali hakkında İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanlığı'na açtığı dava nedeniyle yetki verilmesine (Genel Merkezimiz adına yetki verilmesine) karar verilmiştir.

03.10.2009

03.Ekim 2009 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. İHD şubelerinin sorunlarının tespiti için genel merkez yöneticilerinden bir komisyon oluşturulmasına ve bu komisyonun yerinde tespitlere yetkili olmasına, komisyonun, Sevim Salihoglu, Harun Çakmak, Necla Şengül ve Emrah Şeyhanlıoğlu'ndan oluşmasına,
2. Elazığ Şubemizin 15.09.2009/4 Gün ve Sayılı yazısı ile 86 (sekse-naltı) üyenin tüzüğün 8. ve 10. Maddeleri gereğince üyelikleri düşürülmüştür, kabulüne,

3. Hak temelli STÖ ile bir araya gelerek içinde bulunduğumuz "Demokratik Açılım" sürecinin sekteye uğramaması konusunda ortak açıklama yapmak için girişimlerde bulunulmasına,
4. Savaşın tahribatı ve barışa ihtiyacın nedenlerini anlatan, yayınlanılabilecek kısa bir film ve afiş yapılmasına,
5. Hasta tutuklu ve hükümlülerle ilgili eylem etkinliklerin (en kısa zamanda) yapılmasına,
6. 9 Kasım 2009 tarihinde Ankara'da MYK üyemiz Filiz Kalaycı ve diğer MYK üyelerimizin, 19 Kasım 2009 tarihinde de İzmir'de Yüksel Mutlu'nun duruşmasının olduğunun tüm şubelere hatırlatılmasına,
7. Bir sonraki MYK toplantısının 8 Kasım 2009 tarihinde yapılmasına, katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.

08.11.2009

08 Kasım 2009 tarihinde dernek binasında yapılan MYK toplantısında aşağıdaki kararlar alınmıştır.

1. Akdeniz-Avrupa Zorla Kaybedilenlere Karşı Federasyon (FEMED) ile birlikte İstanbul'da Aralık ayında "Zorla Kaybedilenler ve Geçici Adalet" konulu konferans yapılmasına,
2. Tüm şubelerimizle birlikte cezaevlerindeki "ağır hasta mahpusların" durumlarına dikkat çekmek ve salıverilmeleri için mahpuslara ve yetkililere mektup gönderme eylemlerinin yapılmasına,
3. İnsan Hakları Haftasında "Barış" temasının işlenmesine, afiş ve bülten çıkarılmasına, 30 saniyelik kısa film yapılması için çalışma yürütülmesine,
4. Örgütlenme komisyonunun çalışmalarını şube genel kurullarına kadar devam ettirmesine oybirliği ile karar verildi.

08.12.2009

08 Aralık 2009 tarihinde dernek binasında toplanan Merkez Yönetim Kurulu üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. Trabzon Şubemizin düşürdüğü 36 üyenin, üyelik düşümünün ka-

bulüne,

2. Kamuoyu gündeminde bulunan Ergenekon, Jitem, Şemdinli, Temizöz-Atak davaları üzerine inceleme yapmak, dava konusu olaylarla ilgili bilgi vermek, halka yönelik önemli suçların açığa çıkarılması amaçlı ve genel olarak kamuoyunu bilgilendirmek için, bir rapor hazırlanması ve bu konuda İsmail Boyraz ve Harun Çakmak'ın görevlendirilmesine karar verilmiştir.

09.12.2009

09.12.2009 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararı almıştır;

1. "Türkiye'de İnsan Hakları Savunucularının Korunması" başlıklı proje çerçevesinde Hollanda Büyükelçiliği ile hibe kontratı yapılması konusunda derneğin Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan'ın yetkilendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

24.12.2010

24.12.2009 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri, aşağıdaki kararı almıştır;

1. Derneğimizin, "Kadına Karşı Şiddet bağlamında Sivil Toplum Örgütlerinin, Yargı Üzerindeki İzleme Kapasitesini Güçlendirme" başlıklı projesi çerçevesinde Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu ile hibe kontratının yapılması konusunda dernek Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan'ın yetkilendirilmesine karar verilmiştir.

04.01.2010

04 Ocak 2010 günü dernek binasından toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır;

1. 16 Ocak 2010 tarihinde "Henüz Geç Değil, Barış İçin Çözüm Ellerimizde" konulu, Sürmeli Otel Cihan Sok. No.6 Sıhhiye/Ankara adresinde bir konferans düzenlenmesine,
2. 17 Ocak 2010 tarihinde, Necatibey Cad. İMO (İnşaat Mühendisleri Odası)'da barış konulu bir tartışma çalışmayı yapılmasına karar verilmiştir.

25.01.2010

25.01.2010 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri, aşağıdaki kararı almıştır;

1. Balıkesir Şubemizin tüzüğünün 10. Maddesinin (C) fıkrası kapsamında üyeliğini düşürdüğü dokuz (9) üyenin, üyelik düşümünün kabulüne,
2. Trabzon Şubemizin tüzüğümüzün ilgili maddeleri gereğince üyeliklerinin düşümünün kabulüne karar verilmiştir.
3. 13-14 Şubat tarihlerinde Diyarbakır'da yapılacak MYK toplantısına katılacak MYK Yöneticilerinin yol masraflarının karşılanmasına (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu, Sinem Coşkun, Emrah Öner, Harun Çakmak) karar verilmiştir.

29.01.2010

29.01.2010 tarihinde Genel Merkezimizde toplanan MYK üyeleri, aşağıdaki kararı almıştır;

1. Genel Merkezimizin "İnsan Hakları Savunucularının Korunması Projesi" kapsamında projenin koordinatörü olan Sevim Salihoğlu'na proje bütçesinden ödenen ve Aralık 2009 tarihinde ödenmesi gereken koordinatör maaşının Ocak ayı birleştirilerek aylık ödemesi yapılacaktır.

13-14 Şubat 2010

13-14.02.2010 tarihinde Diyarbakır şube binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. İHD üyelerinin ödemesi gereken aidat miktarının aylık 5 TL, (yıllık 60 TL) olarak belirlenmesine,
2. Temsilcilikler yönetmeliğinin hazırlanması için, Haşim Uslu, Cüneyt Caniş, Cihan Güçlük ve Emrah Önerden oluşan komisyona yetki verilmesine, komisyonun yönetmelik taslağının 15 gün içerisinde hazırlayarak MYK'ya bildirilmesine, MYK'nın şubelerden görüş alarak şube genel kurullarından önce yöneltmeliği çıkarmasına,
3. Türkiye dışındaki, yoğun bir biçimde idam cezası uygulayan ülkelerdeki (İran başta olmak üzere Çin, Suudi Arabistan gibi) idam cezasının kaldırılması yönünde duyarlılık oluşturmak amacıyla

Ankara’da tarihi daha sonra belirlemek üzere bir konferans yapılmasına,

4. Kürt sorununda demokratik açılım süreci ile ilgili olarak kurum içi bir iç çalıştay yapılmasına, mevzuatın gözden geçirilerek rapor hazırlanması için, Ali Dinsever, Beyhan Günyeli, Hasan Anlar ve Emrah Öner’den oluşan komisyona yetki verilmesine, bu çalışmanın bir ay içerisinde yapılmasına,
5. “Kayıplar Bulunsun Failer Yargılsın” temalı kayıplar ile ilgili eylemimizin şubelerce devam ettirilmesine, zorla kaybedilenlerle ilgili şubeler arası veri paylaşımının bölge temsilcileri üzerinde yapılmasına ve bu konuda bölge temsilcilerine bir ay süre verilmesine,
6. Toplu mezarların araştırılması ile ilgili olarak çalışma yapmak üzere, Cihan Güçlük, Sevim Salihoğlu, Rahşan Baturay, Ali Dinsever, Ali Akıncı, Cüneyit Caniş ve Erdal Kuzu’dan oluşan komisyon kurulmasına ve bu komisyonun bu çalışmayı bir ay içerisinde yapmasına,
7. TMK mağduru çocuklarla ilgili olarak bu güne kadar yapılan çalışmalarda gözeterek, Beyhan Günyeli, Filiz Kalaycı, Nezahat Bayraktar Paşa ve Diyarbakır şubeden bir arkadaştan (sonradan isim belirlenecek) oluşan komisyonun çalışma yapmasına,
8. İnsan hakları savunucularına yönelik baskılar konusunda özel bir rapor hazırlamak için, Öztürk Türkoğan, Beyhan Günyeli, Cihan Güçlük ve Filiz Kalaycı’dan oluşan komisyonun çalışmalarını bir ay içinde bitirmesine, tutuklu yöneticilerimizle dayanışmak için tüm şubeler tarafından basın açıklamalarıyla birlikte mektup ve kart yollanmasına, Muharrem Erbey’in yargılanacağı dava dahil olmak üzere insan hakları savunucularıyla ilgili davaların izlenmesi, yerli ve yabancı kamuoyunda duyarlılık yaratılması, etkin bir savunma yapılması konularında MYK tarafından çalışma yapılmasına, ifade özgürlüğü konusunda insan hakları savunucuları üzerinden etkili bir uluslararası kampanya yürütülmesine,
9. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ile ilgili 2009 yılı raporunun açıklaması ile birlikte sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılmasına, bu konuda Necla Şengül, Şenel Karataş ve Sinem Coşkun’dan oluşan komisyona yetki verilmesine, komisyonun şube cezaevi komisyonlarıyla iletişim kurarak çeşitli sivil itaatsizlik ey-

lemleri konusunda öneride bulunmasına, sorunun yazılı ve görsel medyada yer bulması için çalışma yürütülmesine,

10. İHD İnsan Hakları Akademisinin çalışma programını yapmak üzere Hüsnü Öndül’e yetki verilmesine, yeni seçilecek şube yöneticilerinin Haziran veya Temmuz aylarında İHD Akademisi tarafından 2 günlük uyum eğitimine tabi tutulmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

26.02.2010

26.02.2010 tarihinde dernek binasında toplanan yönetim kurulu üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. Genel Merkezimizin “İnsan Hakları Savunucularının Korunması” projesi kapsamında, proje koordinatörü olan Sevim Salihoğlu’nun, bu görevden istifasının kabulüne,
2. Adıyaman şubenin tüzüğümüzün 10/C maddesi gereği üyeliğini düşürdüğü (7) yedi üyenin, üyelik düşümünün kabulüne,
3. Siirt şubemizin tüzüğümüzün 10/C maddesi gereği üyeliklerini düşürdüğü (16) onaltı üyenin, üyelik düşümlerinin kabulüne karar verilmiştir.

25.03.2010

1. Şubenizin 17.02.2010 gün ve 230 sayılı yönetim kurulu kararı ile almış oldukları 30 (otuz) üyenin düşürülmesi talebi (tüzük gereği) 25.03.2010 gün ve 37 sayılı MYK kararı ile kabul edilmiştir.
2. 31.03.2009 tarihinde 19 sayılı Yönetim Kurulu kararının iptal edilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

01.04.2010

01.04.2010 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri, aşağıdaki kararı almıştır;

1. Derneğimize bağlı olarak 06.05.2000 tarihinde kurulmuş bulunan “Basın Yayın İktisadi İşletmesi” unvanlı iktisadi işletmesine kurumsal anlamda ihtiyaç kalmadığından 10.04.2010 tarihi itibarıyla kapatılmasına, vergi dairesindeki kaydının terkin edilmesine, Ticaret Sicil Memurluğu’ndan kaydının silinmesine ve diğer her türlü

kapanışla ilgili iş ve işlemlerin yapılmasına, resmi kurum ve kuruluşlara gerekli bilgi ve bildirim yapılmasına, işlemler için Genel Sekreter Sevim Salihoğlu'nun görevlendirilmesine karar verilmiştir.

16.04.2010

16.04.2010 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri;

1. 2009 yılı "Dernek Beyan Formu"nun tam olarak düzenlenip, Dernekler İl Müdürlüğü'ne gönderilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

17.04.2010

17.04.2010 tarihinde dernek binasında toplanan Yönetim Kurulu üyeleri aşağıdaki kararları almışlardır;

1. 01.01.2010 tarihinde 01 Yönetim Kurulu kararı ile üyeliği düşürülen on yedi (17) kişinin üye düşümlerinin kabulüne,
2. "Türkiye'de İnsan Hakları Savunucularının Korunması Projesi" için koordinasyon ve diğer işleri yapmak üzere Sevim Salihoğlu, Avukatlık Hizmetleri içinde Öztürk Türkdogan, Sinem Coşkun, Filiz Kalaycı, Emrah Şeyhanlıoğlu, Emrah Öner, Reyhan Yalçındağ, Serdar Çelebi, Rehşan Bataray, Hasan Anlar, Tacim Coşgun, Nezahat Paşa Bayraktar, Zeynep Boztoprak, Ömer Ayaz, Gülseren Yoleri'nin proje dahilinde olmalarına karar verilmiştir.

18.04.2010

18.04.2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararı almıştır.

Son Genel Kurul kararı uyarınca şubelerin coğrafik olarak bölgelerinin belirlenerek üyeliklerin buna göre yapılması gerektiğinden, şubelerin örgütlenebileceği iller aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Adana= Adana, Osmaniye,

Adıyaman= Adıyaman,

Ankara= Ankara, Eskişehir, Afyon, Konya, Aksaray, Nevşehir, Kayseri,

Kırşehir, Yozgat, Kırıkkale, Çorum, Çankırı, Amasya, Tokat, Niğde,

Aydın= Denizli, Aydın

Balıkesir= Balıkesir,

Batman= Batman,

Bingöl= Bingöl, Erzurum,

Bursa= Yalova, Bilecik, Kütahya, Bursa,

Çanakkale= Çanakkale,

Diyarbakır= Diyarbakır,

Elazığ= Elazığ, Tunceli; Erzincan,

Gaziantep= Gaziantep, Kahramanmaraş,

Hakkâri= Hakkâri

Hatay= Hatay,

İskenderun= İskenderun,

İstanbul= İstanbul, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, Kocaeli,

İzmir= Manisa, Uşak, İzmir

Malatya= Malatya, Sivas

Mardin= Mardin, Şırnak,

Mersin= Mersin, Karaman

Muğla= Muğla, Burdur, Antalya, Isparta,

Muş= Muş,

Sakarya= Bolu, Düzce, Zonguldak, Kastamonu, Bartın, Karabük,

Siirt= Siirt, Bitlis,

Şanlıurfa= Şanlıurfa,

Tarsus= Tarsus,

Trabzon= Trabzon, Artvin, Rize, Bayburt, Sinop, Gümüşhane, Giresun,

Ordu, Samsun,

Van= Van, Ağrı, Iğdır, Kars, Ardahan,

25.04.2010

1. 22 Nisan 2010 tarihinde Genel Merkezde yollanan, Ankara Şubemizin 11.04.2010/104 Gün/Sayılı kararıyla düşürülen dokuz yüz on (910) üyenin üyeliklerinin düşürülmesine karar verilmiştir.

06.05.2010

1. Çeşitli tarihlerde Yönetim Kurul kararları alarak üye düşümü gerçekleştiren Muğla Şubemizin otuz dokuz (39) üyesinin üyeliklerinin düşmesine karar verilmiştir.
2. 25/26/27 Haziran 2010 günlerinde İzmir/Gümüldür'de MYK ve Şube Başkanlarını ortak toplantısı yapılmasına, bu toplantının bir eğitim çalışması biçiminde olmasına, ayrıca "İnsan Hakları Savunucularının Korunması Projesi" çerçevesinde görev alacak avukatlarla ortak 1 günlük değerlendirme toplantısı yapılmasına,
3. İHD adına Genel Başkan Öztürk Türkdoğan'ın AİHM'e başvurulmasına yetki verilmiştir.

27.06.2010

25-26-27 Haziran 2010 tarihinde İzmir/Gümüldür'de toplanan MYK üyeleri aşağıdaki kararları almıştır.

1. İHD, İnsan Hakları Akademisinin İHD bünyesi içerisinde açılmasına, kurucu akademi başkanlığına Hüsnü Öndül'ün atanmasına, akademi kuruluş belgesi ile "İHD İnsan Hakları yönetmeliğinin" kabul edilip yürürlüğe konulmasına, 17 Temmuz 2010 tarihinde akademinin açılmasına,
2. Kocaeli ve Bitlis İllerinde temsilcilik (İHD) açılmasına, Kocaeli İlinde, Azize Adıgüzel, Ahmet Karahan ve Hüseyin Budak'ın görevlendirilmesine, Bitlis İlinde ise Hasan Ceylan, Mehmet Bakır Gülseven ve Bahattin Çağtay'ın görevlendirilmelerine, Kocaeli ve Bitlis Valiliği (İl Dernekler Müdürlüğü)ne bildirilmesine,
3. Ağrı Temsilciliğimizin kapatılmasına ve kapatılma kararının Ağrı Valiliğine (İl Dernekler Müdürlüğüne) bildirilmesine,

4. Toplantıdan çıkan sonuçların (değerlendirme-öneri) Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoglu, Emrah Şeyhanlıoğlu, Gökçe Otlu, Şenel Karataş ve Ömer Ayaz tarafından toplantı sonuç bildirgesi haline getirilmesine ve tüm şubelere yollanmasına, alınan kararların öneme vurgu yapılarak karar verilmiştir. Ayrıca sonuç bildirgesinin basın ve kamuoyu ile paylaşılmasına karar verilmiştir.

11.07.2010

SONUÇ BİLDİRGESİ

İHD, MYK üyeleri ve şube başkanlarıyla İzmir Gümüldür'de 25-26-27 Haziran 2010 tarihlerinde ortak bir toplantı yapmış ve toplantı sonucunda aşağıdaki sonuç bildirgesini kabul etmiştir.

Ülkemizin en önemli sorunu olmaya devam eden Kürt sorununda tekrar silahlı çatışmaların başlamış olması çok ciddi kaygı verici bir gelişme olarak değerlendirilmiş ve sorunun artık barışçıl ve demokratik yollarla çözülmesinin zorunlu olduğu tespiti bir kez daha yapılmıştır. Devletin 2009 yılında Kürt sorununu resmen kabul etmesi ve tanınması karşısında çözümü için gerekli adımları atmaması sorunun çözüm sürecine girmemesindeki en önemli sebeplerden birisi olmuştur. 2009 yılında yerel seçim sonuçlarının siyasal açıdan kabul edilmemesi, ceza mevzuatının başta ifade özgürlüğü olmak üzere siyasal çalışma yapma açısından yasak ve sınırlamalarla dolu olması, hükümetin açılım politikasındaki yol haritasını net olarak açıklamaması, açılım sürecinde yapılması düşünülen insan hakları ve insan hakları kurumları ile ilgili yasaların çıkarılmaması, kanunla itilafa düşen çocukların sorunlarının kalıcı olarak çözülmemesi, özel görevli ve yetkili ağır ceza mahkemelerinin kaldırılmaması, barış grubu üyelerinin hukuka aykırı bir şekilde tutuklanması, Anayasa değişikliğinde Kürt sorununu ilgilendiren hususların görmezden gelinmesi gibi sıralayabileceğimiz birçok husus yerine getirilmediğinden süreç tıkanmış ve bu noktaya gelmiştir.

İHD 20 yıldır Kürt sorununun şiddetle çözülemeyeceğini, mutlaka insan haklarına dayalı bir yaklaşım gösterilmesi gerektiğini, gerek BM nezdinde gerekse de Avrupa Konseyi nezdinde kabul edilen uluslararası sözleşmelerin bu sorunun çözümünde yol gösterici olduğunu söyleyegelmiş, sorunun çözülebilmesi için mutlaka silahların susma-

sının şart olduğunu ifade etmiştir. İHD, son bir yıldır bu sorunun çözümünde hükümetin açılım politikasını desteklemiş ancak yapılması gerekenlerin yapılmaması karşısında hükümetin siyasi irade eksikliğini bir an önce gidermesi gerektiğini sıklıkla ifade etmiştir. Devletin yaklaşımını gözden geçirerek Kürt sorununun çözümünde Anayasal değişikliği gündemine alması gerekmektedir.

Son 30 yıldır halklara ve belirli kesimlere karşı işlenen suçların açığa çıkarılması ve sorumluluğu bulunanların yargı önüne çıkarılması, devlet içindeki çetelerin tasfiye edilmesi ve bu sürece müdahil olunması ile ilgili çabalarımızın artarak devam edeceği de bilinmelidir. Bu kapsamda gerçek ve adalet inisiyatifini oluşturmamız ve bu inisiyatif çerçevesinde çalışmaların kararlılıkla yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anayasal değişiklik teklifi sırasında kamuoyuyla paylaştığımız görüşlerimiz çerçevesinde yeni ve demokratik bir Anayasanın mutlaka yapılması gerektiği, sivil anayasacılık hareketinin daha da güçlenmesi için çaba içerisinde olacağımız kararlaştırılmış olup, Türkiye'nin yeni ve demokratik anayasadan kaçamayacağı daha açık bir şekilde ortaya çıkmıştır.

İHD, insan hakları savunucularına yönelik yargı yolu ile baskı politikasını teşhir etmek, bu politikanın toplumsal muhalefete ve aydınlara, gazetecilere, siyasetçilere ve seçilmiş insanlara yönelik artan karakterini ortaya koymak, ceza mevzuatının bir bütün olarak özgürlükleri güvence altına alan bir içeriğe sahip olması gerektiği tespitini yapmıştır. Halen tutuklu olan başta genel başkan yardımcımız Muharrem Erbey olmak üzere insan hakları savunucularının davalarının kitlesel olarak takip edilmesi için gerekli kamuoyu desteğinin alınmasına dönük çalışmalar yapılacaktır.

İHD, FİDH kongresinde alınan kararlar doğrultusunda bölgemizdeki ölüm cezası uygulayan ülkelerin teşhir edilmesi, bu cezanın kaldırılması için aktif mücadele edilmesi, siyasal nedenlerle tutuklanan insanların salıverilmesi konusunda çalışmalarına devam ettirecektir.

İHD, tüm bu değerlendirmeler ışığında önümüzdeki dönem aşağıdaki konularda çalışmalar yürütme kararı almıştır.

- 1- Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümü için öncelikle silahlıların susması, bunun için çatışmasızlık ortamının tesis edilmesi gerektiği çağrısı yapılacaktır.
- 2- Süreçte sivil ve demokratik toplum kesimlerinin daha fazla rol üstlenebilmesi için süreç hakkında daha fazla bilgi sahibi olma hakkımızın olduğundan hareketle Hükümetin sivil toplumu bilgilendirmesi için çağrı yapılacaktır.
- 3- 1 Eylül 2010 dünya barış gününe yönelik olarak ülkemizde kalıcı bir barış ortamının sağlanması için eylem ve etkinlikler yapılacaktır.
- 4- Kürt sorununda çatışmalardan kaynaklı olarak meydana gelen ölümlerle ilgili olarak, toplu mezarların hukuka ve etiğe uygun bir tarzda açılmasının sağlanması, faili meçhul dosyaların açılarak faillerinin bulunup yargı önüne çıkarılması, kayıpların akıbetinin bulunması ve sorumlularının yargı önüne çıkarılması ile ilgili çalışmalarımızın devam etmesi ve bu konuda Türkiye'nin uluslar arası yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar çalışmaların devam etmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda devam ettirdiğimiz "Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın" temalı oturma eylemleri devam edecektir. Gerçek ve Adalet İnisiyatifinin 19-20 Haziran 2010 günlerinde Ankara'da yaptığı gerçek buluşması sonuç bildirisine uygun çalışmalar sürdürülecektir.
- 5- Şüpheli Asker ve Polis intiharları ile ilgili olarak özel bir çalışma yapılacaktır.
- 6- Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri özel olarak takip edilecek, özellikle ağır hasta mahpusların durumları sık sık kamuoyu gündemine taşınacak, bunların salıverilmesi ile ilgili çalışmalar yürütülecektir.
- 7- Başta insan hakları savunucuları olmak üzere aydınlara, gazetecilere, siyasetçilere, seçilmiş insanlar, sendikacılar ve toplumsal muhalefet kesimlerine yönelik yargı yolu ile baskı politikasına karşı mücadele edilecek, bu kapsamda "Herkes ve Her Kesime Özgürlük" temalı kampanya yürütülecek, bu kampanyada;
 - a- Türkiye'nin BM İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesine uyulması için çalışmalar yapılacak,

- b- İfade özgürlüğü için ceza mevzuatının değiştirilmesi istenecek ve konuda özel bir rapor hazırlanacak,
 - c- Özel yetkili ve görevli Ağır Ceza Mahkemelerinin kaldırılması talep edilecek,
 - d- Ağır tutuklama rejiminin ortadan kaldırılmasına dönük çalışma yürütülecek,
 - e- Çocuk Ceza Adalet sisteminin mevzuata uyarlanması için çalışmalar yürütülecektir.
- 8- Kadına ve Çocuğa yönelik şiddet başta olmak üzere cinsel taciz ve tecavüze karşı eylem ve etkinlikler yapılarak kamuoyu baskısı ile gerekli tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

20.08.2010

20 Ağustos 2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK Üyeleri;

1. Ağrı İli Doğubayazıt İlçesinde, (İHD) Temsilcilik açılmasına, Şaziye Önder, Akif Burç ve Mustafa Salman'ın görevlendirilmesine, ayrıca temsilcilik açılması kararı Ağrı Valiliği (il dernekler masası) gönderilmesine karar verilmiştir.

13.09.2010

1. 13.09.2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri bugün saat 11.30'da 12 Eylül darbecileri hakkında, insanlık suçu işledikleri gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmaya ve Genel Başkan Öztürk Türkddoğan'ı bu konuda yetkili kılmaya karar vermiştir.

23.09.2010

23.09.2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri,

1. Siirt şubemizin 20.07.2010 gün 2010/16 kararı ile tüzüğümüzün 10. Maddesi üyeliği düşürülen (11) kişinin üyeliğinin düşürülme kararının uygun olduğuna,
2. 22.09.2010 tarihinde genel merkezimize dilekçe ile başvuru yapan Şükriye Ercan'ın başvurusu ile ilgili tüzüğümüzün 9. Maddesi gereği soruşturma yapmak üzere genel başkan yardımcısı İsmail Boyraz'ın görevlendirilmesine, oy birliği ile karar verilmiştir.

07.10.2010

07.10.2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri;

- 1- İnsan Hakları Derneği Genel Merkez 15. Olağan Genel Kurulu 29 Ekim 2010 tarihinde saat:10.00'da Necatibey Caddesi No:82/11-12 Demirtepe/Ankara adresinde aşağıdaki gündemle toplanacaktır. Anılan tarihte çoğunluk sağlanamaması halinde ikinci toplantı aynı gündemle 6 Kasım 2010 tarihinde saat:10.00'da Necatibey Caddesi No:57 Demirtepe/Ankara (İnşaat Mühendisleri Odası) adresinde yapılmasına,

GÜNDEM

1. Açılış ve Saygı Duruşu
2. Divanın Oluşturulması
3. Genel Başkanın Konuşması
4. Konukların Konuşması
5. Yönetim Kurulu Çalışma Raporu, Mali Rapor, Denetleme Kurulu Raporunun sunumu ve Tartışılması.
6. Yönetim Kurulu Çalışma Raporu, Mali Rapor, Denetleme Kurulu Raporunun İbrası
7. Tahmini Bütçenin Sunumu ve İbrası
8. Genel Kurulda Alınacak Kararlar
9. Seçimler
10. Kapanış
- 2- İHD Bursa Şubemizin tüzüğümüzün 10. Maddesi gereğince 17.05.2010 gün ve 50 sayılı kararı ile üyeliklerinin düşürülmesi istenen (282) ikiyüz sekseniki üyenin, üyeliklerinin düşürülmesinin kabulüne oy birliği ile karar verilmiştir.

08.10.2010

1. 08.10.2010 tarihinde dernek binasında toplanan MYK üyeleri 22.09.2010 tarihinde derneğimize başvuran Şükriye Ercan, İHD Ankara Şube üyelerinden İlyas Gümüş'ün kendisine yönelik kaba

ve ağır davranışlarının olduğu ve üyeliği konusunda disipline verilmesini talep etmiştir. Tüzüğümüzün 9. Maddesi gereği 23.08.2010 tarihinde soruşturma yapmak üzere MYK İsmail Boyraz'ı görevlendirmiş, İsmail Boyraz raporunu bu gün itibariyle MYK'ya iletmiştir. MYK'ya İsmail Boyraz tarafından verilen rapor tüzüğümüzün 8. Ve 9. Maddeleri gereğince değerlendirilmiş olup Onur Kurulu'na sevki MYK tarafından uygun görülmüştür.

BASIN YAYIN VE DOKÜMANTASYON

İHD Genel Merkezi Basın Yayın Dökümantasyon Birimi tarafından Ekim 2008 - Ekim 2010 döneminde aşağıdaki çalışmalar gerçekleştirilmiştir:

- 2008 yılı Aralık ayında "10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası" nedeniyle 2 adet afiş bastırıldı. Yine bu tarihte "İnsan Hakları Haftası Özel Sayısı" yayınlandı. Bu tarihte ayrıca, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi broşür olarak basıldı.
- 2009 yılı Mart ayında "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" nedeniyle özel sayı yayınlandı.
- "2008 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu" 20 Mart 2009 tarihinde yayınlandı.
- 2009 yılında İHD'nin web sitesi yenilendi.
- "2009 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu" 29 Nisan 2010 tarihinde yayınlandı.
- 2009 yılı Aralık ayında "10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası" nedeniyle 1 adet afiş bastırıldı.
- 8 Mayıs 2009 tarihinde "Ocak 1990 - Mart 2009 Döneminde Köy Korucuları Tarafından Gerçekleştirilen İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Özel Rapor" özel rapor yayınlandı.
- 26 Mayıs 2009 tarihinde "2008 yılı Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar Raporu" yayınlandı.
- 2010 yılında başlayan ve İHD ile TİHV tarafından ortaklaşa yürütülen "Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Koruması Projesi" kapsamında, Türkçe ve Farsça 2 adet broşür, 3 adet billboard afişi ve 1 adet afiş bastırıldı.

- İHOP bünyesinde çıkarılan “Diyalog” dergisine bu dönem katkı sunulmuştur.
- İki yıllık dönemde, İnsan Hakları Bülteni’nin yayınlanamaması ve herhangi bir kitap çıkarılmaması, bir eksiklik olup, önümüzdeki dönemde bu konuya daha özenli yaklaşmamız gerekmektedir.

İHD ÜYE İLİŞKİLERİ ve ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARI

14. Olağan Genel Kurul’da alınan kararlar uyarınca; Rize, Kocaeli, Kayseri ve Düzce şubelerinin kapatılmasıyla ilgili işlemler gerçekleştirildi. Genel Kurul’da alınan kararlar doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda , önce Rize’de, ardından Kocaeli’de temsilcilikler açıldı.

Bu dönem ayrıca, Bitlis ve Doğu Bayazıt’ta temsilcilikler açıldı. Dersim temsilciliğinde yapılan çalışmalar sonucunda, şube açılması aşamasına gelindi. Bu dönemde, Ağrı temsilciliği kapatıldı.

İHD üye güncelleme çalışmaları tüm şubelerde gerçekleştirilmiş olup, Ankara şubesindeki çalışmalar güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

Bu dönem, üye güncellemeleri çalışmaları ile, mevcut üyeye ulaşma hedeflendi, yeni üye kampanyaları yapılmadı. İHD, gerçek üye yapısına kavuştuktan sonra, bunun üzrinden üyeleriyle sürekli bir diyalog ortamı oluşturmalı ve ancak bundan sonra yeni üye kampanyaları yapmalıdır.

Şube genel kurulları öncesi, genel sekreterlik ve bölge temsilcileri tarafından gerekli ziyaretler ve toplantılar yapıldı. Bölge temsilcileri, kendi bölgelerinde bir dizi toplantı gerçekleştirdi.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dernek Yetkililerinin Görüşmeleri

Derneğimiz, Türkiye'ye gelen yabancı ülkelerin yetkilileri ve bu ülkelerin Türkiye'deki diplomatları tarafından da sık sık ziyaret edilerek insan hakları ile ilgili olarak görüşlerine başvurulmaktadır. Dernek yetkilileri ile, anılan çerçevede bu dönemde yapılan görüşmelerin listesi aşağıdadır.

Sayı	Tarih	Görüşme
1	5 Kasım 08	Japonya Büyükelçiliği'nden 3. Kâtip Akifumi Fukvoka ile görüşme. (Genel Başkan Öztürk Türkdoğan)
2	14 Kasım 08	ABD Büyükelçiliği Politika Bölümünden Jeffrey S. Collins ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
3	17 Kasım 08	AB Delegasyonunun düzenlediği toplantı. (Ö.Türkdoğan)
4	20 Kasım 08	Kanada Büyükelçiliği'nden 2. Kâtip Tikathy Mackey ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
5	26 Kasım 08	Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Alt-Komisyonu'nun Türkiye ziyareti ve AB-Türkiye Parlamenterler Karma Komitesi toplantısı vesilesiyle verilen resepsiyon. (Ö.Türkdoğan)
6	27 Kasım 08	Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun düzenlediği yuvarlak masa toplantısı. (Ö. Türkdoğan)
7	28 Kasım 08	Almanya Büyükelçiliği'nden İnsan Hakları Görevlisi Katrin Bucwholz ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
8	1 Aralık 08	Fransa Büyükelçisi Bernard Emie, Fransa Ulusal Meclisi'nden Türkiye'nin AB ile üyelik müzakerelerini izleme grubundan milletvekilleri Marie Louise Fort, Bernard Deflesselles ve Jean-Louis Bianco ile yuvarlak masa toplantısı. (Ö. Türkdoğan)
9	3 Aralık 08	İnsan Hakları İzleme Örgütü İdari Yöneticisi Kenneth Roth ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)
10	10 Aralık 08	Norveç Büyükelçiliği'nden kültür işleri sorumlu ataşesi Muhamed Shafi ile görüşme. (MYK'dan Sinem Coşkun)
11	17 Aralık 08	KHRP'den Nicholas Stewart (İnsan hakları hukukçusu) ve Walter Jayawardene (İnsan hakları savunucusu) ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)

12	19 Aralık 08	ABD Büyükelçiliği'nin düzenlediği toplantılı öğle yemeği. (Ö. Türkdoğan)
13	30 Aralık 08	New York Eyalet Üniversitesi Siyaset Bilimleri bölümünde öğretim görevlisi S. Ilgu Özler ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
14	30 Aralık 08	Frankfurt İnsan Hakları Mülteciler Sığınmacılar Bürosu'ndan Selma Ceylan ile görüşme. (Ö.Türkdoğan ve MYK'dan Emrah Şeyhanlioğlu)
15	12 Ocak 09	ABD Büyükelçisi James Jeffrey'in düzenlediği "İrk Ayrımcılığı Konferansı" (Ö. Türkdoğan)
16	14 Ocak 09	Mısır Büyükelçisi ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
17	18 Ocak 09	National Democratic Institute Türkiye ofisi (NDI), tarafından, Türkiye'de sosyal, politik ve ekonomik alanda çalışmalar yürüten sivil toplum örgütlerinin savunuculuk faaliyetlerini daha etkin bir biçimde yürütebilmelerine destek olmak amacıyla verilen seminer. (Genel Sekreter Yardımcısı Hasan Anlar)
18	27 Ocak 09	27 Ocak–2 Şubat 2009 tarihleri arasında Avrupa Parlamentosu'nun düzenlediği Kürt Konferansı'na konuşmacı olarak katılımlı. (Ö. Türkdoğan)
19	2 Şubat 09	İsveç Büyükelçiliği'nden Başkâtip Helena Storm ve 2.Katip Cecilim Bişgen Jansson ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
20	5 Şubat 09	Uluslararası Af Örgütü'nden Jenny Vanderlinden ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
21	5 Şubat 09	Almanya Büyükelçiliği'nden siyasi işler sorumlusu Başkâtip Bayan Katrin Buchholz ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
22	9 Şubat 09	İsveç Büyükelçiliği'nden 2.Katip Cecilia Bijgen ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
23	13 Şubat 09	AB Türkiye delegasyonundan Aycan Akdeniz ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
24	13 Şubat 09	13-15 Şubat 2009 tarihlerinde EMRHN'nin MYK toplantısı. (E. Şeyhanlioğlu)
25	18 Şubat 09	ABD Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö.Türkdoğan)
26	24 Şubat 09	Kanada Büyükelçiliği'nden Timothy Mackey ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
27	26 Şubat 09	26–27 Şubat 2009 tarihleri arasında AB Genel Sekreterliği'nin düzenlediği Taix Seminer. (Ö.Türkdoğan ve Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erbey)
28	26 Şubat 09	Almanya Büyükelçiliği'nden gelen heyet ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)

29	16 Mart 09	Avusturya Büyükelçisinin düzenlediği kahvaltılı toplantı. (Ö. Türkdoğan)
30	20 Mart 09	Hollanda Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö.Türkdoğan, E. Şeyhanlioğlu)
31	25 Mart 09	Yunanistan Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö.Türkdoğan ve Genel Sekreter Sevim Salihoğlu)
32	27 Mart 09	Uluslararası gözlemci bir heyet ile görüşme. (Ö. Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
33	6 Nisan 09	ABD Başkanı Barak H. Obama'nın Türkiye'yi ziyaretinde, TBMM'de yaptığı konuşmaya dinleyici olarak katılımlı. (Ö.Türkdoğan)
34	14 Nisan 09	14–17 Nisan 2009 tarihleri arasında Brüksel'de Avrupa Komisyonu tarafından gerçekleştirilen "Ayrımcılıkla Mücadele" konulu toplantı. (Yavuz Güçtürk)
35	21 Nisan 09	İsviçre Büyükelçisi Raimund Kunz'ın verdiği, Türkiye'deki insan hakları sorunlarının konuşulduğu yemekli toplantı. (Ö. Türkdoğan)
36	22 Nisan 09	Cezayir'in Batı Sahra yetkilisi Muhammed Behssiat ile görüşme. (E. Şeyhanlioğlu)
37	23 Nisan 09	Kanada Büyükelçiliği'nden Timothy Mackey ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
38	29 Nisan 09	İsveç Büyükelçisi ile görüşme. (Ö.Türkdoğan ve S.Salihoğlu)
39	29 Nisan 09	BMMYK ve TIHV ile toplantı. (Emrah Şeyhanlioğlu)
40	30 Nisan 09	Hollanda Dışişleri Bakanlığı Türkiye Masası'ndan Nabil Taouati ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
41	18 Mayıs 09	Hollanda Büyükelçiliği'nden Anne Bruls ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
42		
43	18 Haziran 09	EMHRN yöneticileri ve sivil toplum örgütleri temsilcileri ile kahvaltılı toplantı. (Ö.Türkdoğan, S. Salihoğlu ve E.Şeyhanlioğlu)
44	18 Haziran 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı ile görüşme. (Ö.Türkdoğan, S. Salihoğlu, E.Şeyhanlioğlu ve EMHRN yöneticileri)
45	19 Haziran 09	AB Büyükelçisi Marc Pierin ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
46	25 Haziran 09	İsviçre Büyükelçisi ile yemekli toplantı. (Ö.Türkdoğan)
47	1 Temmuz 09	İsveç Büyükelçiliği'nin verdiği akşam yemeği. (Ö. Türkdoğan)

48	2 Temmuz 09	Avrupa Konseyi, İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammarberg ile görüşme. (Ö.Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
49	27 Temmuz 09	Pernilla Heed ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
50	3 Ağustos 09	Uluslararası Af Örgütü Genel Sekreteri Jrene Khan ile görüşme. (S. Salihoğlu)
51	31 Ağustos 09	Avusturya Büyükelçiliği'nden İris Wrana ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
52	10 Eylül 09	Polonya Büyükelçiliği'nin Siyasi İşler Kültür ve Basınla İlişkiler bölümünden 2.Kâtip Patrycja Özcan ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
53	15 Eylül 09	Almanya Büyükelçiliği'nin konsolos başkanı Thomas Eberhard Sehlte, siyasi bölümden başkâtip bayan Dietmar Petring ve hukuk bölümünden Selda Ormancı ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
54	16 Eylül 09	ABD Büyükelçiliği'nden Başkâtip Av. Rodney Hunter, dini özgürlükler bölümünden bayan Amy Lillis ve Jale Ersoy ile öğlen yemeği. (Ö. Türkdoğan)
55	29 Eylül 09	Libya Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö. Türkdoğan)
56	29 Eylül 09	Almanya Büyükelçiliği'nden Katrin Buholz ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
57	1 Ekim 09	Norveç'ten gelen bir heyet ve bu ülkenin büyükelçiliğindeki Mülteci Birimi, Vize ve Kültür ataşeleriyle görüşme. (Ö. Türkdoğan)
58	2 Ekim 09	Almanya Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (S. Salihoğlu)
59	7 Ekim 09	ECRI (İrkçiliğe ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu) ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
60	9 Ekim 09	2. Türkiye Avrupa Demokrasi Forumu'na katılım. (Ö.Türkdoğan)
61	12 Ekim 09	İspanya Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (S. Salihoğlu)
62	21 Ekim 09	Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Siyasi Bölüm Başkanı Müsteşar Diego Mellado, ile yuvarlak masa toplantısı (Ö.Türkdoğan)
63	24 Ekim 09	Oxford Üniversitesi öğretim üyesi Nazila Ghanea tarafından verilen konferans ve öğle yemeği. (S. Salihoğlu)
64	26 Ekim 09	AB Parlamento Komisyonu heyetinden bayan Helene Flautre başkanlığında yuvarlak masa toplantısı.

65	11 Kasım 09	Uluslararası Demokrasi Enstitüsü yöneticileri ile görüşme. (Ö. Türkdoğan, S. Salihoğlu, S.Coşkun ve H. Anlar)
66	23 Kasım 09	İngiltere Büyükelçiliği'nden 2. Katip Pihilippa Saunders ve Lydia Strachan ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
67	24 Kasım 09	İngiltere Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö.Türkdoğan)
68	11 Aralık 09	FEMED ve İHD'nin ortak düzenlediği "Zorla Kaybedilenler ve Geçici Adalet" konulu konferans. (M.Erbey, Genel Başkan Yardımcısı Ragıp Zarakolu, E. Şeyhanlıoğlu)
69	14 Aralık 09	ABD Büyükelçiliği'nden başkâtip ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
70	16 Aralık 09	Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı Bilal Çalışkan ile görüşme. (S. Salihoğlu, E. Şeyhanlıoğlu ve FEMED üyeleri)
71	16 Aralık 09	Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdürlüğü'nden Başkan Yonca Özçeri ile görüşme. (S. Salihoğlu, E. Şeyhanlıoğlu ve FEMED üyeleri)
72	16 Aralık 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkan Vekili İsmail İnceoğlu ve Dışişleri sorumlusu Asena Topçubaşı ile görüşme. (S. Salihoğlu, E.Şeyhanlıoğlu ve FEMED üyeleri)
73	29 Aralık 09	Dışişleri Bakanlığı'nın düzenlediği, UPR'in Türkiye'deki incelemelerine ilişkin toplantı. (Ö.Türkdoğan)
74	6 Ocak 10	ABD Kongre üyesi Alcee L Hastingc ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
75	20 Ocak 10	Fransa Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö Türkdoğan)
76	23 Ocak 10	Heinrich Böll Stiftugn Vakfı'nın düzenlediği bir dizi etkinlik. (Rıza Dalkılıç)
77	26 Ocak 10	AB Genişleme Dairesi Türkiye Masası'ndan Heike Gerstbre ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
78	27 Ocak 10	Avrupa İşlerinden Sorumlu Bakan Frans Timmermans ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
79	29 Ocak 10	ABD Büyükelçiliği'nden Siyasi İşler Müsteşarı Dan Ogrady ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
80	2 Şubat 10	Almanya Sosyalist Parti milletvekilleri ile görüşme. (Ö. Türkdoğan ve Genel Başkan Yardımcısı İsmail İsmail Boyraz)
81	5 Şubat 10	AB Komisyonu Genişlemeden Sorumlu üyesi Lars Rasmussen ile görüşme. (Ö.Türkdoğan)
82	5 Şubat 10	Fernando Villarreal ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)

83	8 Şubat 10	Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Tharbjom Jagland ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)
84	9 Şubat 10	İngiltere Büyükelçiliği'nden Patrick Twomey ile toplantı. (H. Anlar, S. Coşkun)
85	11 Şubat 10	Avrupa Komisyonu Genişlemeden sorumlu Türkiye Direktörü Alerandra Cascadre ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
86	24 Şubat 10	AB Türkiye Temsilciliği'nden Nalan Özdemir ile görüşme. (Ö. Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
87	25 Şubat 10	ABD Büyükelçiliği'nden Başkâtip Rodney Hunter ve Jale Ersoy ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
88	15 Mart 10	Avrupa Komisyonu Genişlemeden Sorumlu Üye Stefan Füle ile yuvarlak masa toplantısı. (Ö. Türkdoğan)
89	16 Mart 10	Almanya Büyükelçisi Dr. Eckart Cuntz, Bavyera Eyaleti Hıristiyan Sosyal Birliği (CSV) Partisi federal ve Avrupa işlerinden sorumlu çalışma grubu onuruna verilen akşam yemeği. (Ö. Türkdoğan)
90	17 Mart 10	İrlanda Büyükelçiliği'n düzenlediği resepsiyon. (Ö. Türkdoğan)
91	25 Mart 10	Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye Araştırmacısı Andrew Gardner ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
92	30 Mart 10	ABD Büyükelçiliği'nin düzenlediği yemek. (Ö. Türkdoğan)
93	30 Mart 10	İngiltere Büyükelçisi Mr. David Reddaway ve Uluslararası Kurumlar Departmanı Direktörü Anuçar Chovdhuary ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)
94	31 Mart 10	Kram Bromonder ve Emmylou Tuvhog, İsveç Gothenburg Üniversitesi gazetecilik bölümü öğrencileri ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
95	2-10 Nisan 10	Erivan'da düzenlenen FIDH Genel Kurulu'na katılım. (Ö. Türkdoğan ve Y. Alataş)
96	2 Nisan 10	Almanya Yeşiller Partisi Genel Başkanı Klodia Rot ile görüşme. (S. Salihoğlu)
97	12 Nisan 10	NOVA Hollanda TV Aktüalite programından Selami Altunterim ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
98	16 Nisan 10	Almanya Büyükelçiliği'nden Başkâtip Katrin Buchholz ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
99	25 Nisan 10	Nevzat Güney ve Almanya'dan gelen 26 kişilik heyet ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
100	5 Mayıs 10	Polonya Büyükelçiliği'nin düzenlediği resepsiyon. (Ö. Türkdoğan)
101	3 Mayıs 10	AB Türkiye Komisyonu ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)

102	11 Mayıs 10	Prof Dr. Gazi Çağla ve 12 Alman öğrenci ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
103	11 Mayıs 10	Avrupa Konseyi yerel ve bölgesel otoriteler Meclisi'nden bir heyet ile görüşme. (Ö. Türkdoğan, S. Salihoğlu)
104	25 Mayıs 10	Thomas Hammerberg ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)
105	27 Mayıs 10	LIBSEEN (Liberal South East European Network) Maartie Tansen, Songül Arslan, Sibel Redjeb, Boris Blazekovic, Kenan Hajdareviz ve Mihaglo Kostovski ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
106	17 Haziran 10	Hollanda Büyükelçiliği'nin sivil toplum kuruluşlarıyla düzenlediği toplantı. (MYK üyesi Filiz Kalaycı)
107	18 Haziran 10	Belçika Büyükelçiliği'nden Başkâtip Olga Cogen ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
108	24 Haziran 10	Almanya Yeşiller Partisi'nden Federal Parlamento üyesi ve Yeşiller'in insan hakları sözcüsü Volker Becki ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
109	21 Temmuz 10	Açık Toplum Enstitüsü'nden, Emily Martinez ve Mary Miller Flowers ile görüşme. (S. Salihoğlu, E. Şeyhanlioğlu)
110	29 Temmuz 10	İnsan haklarından sorumlu Diplomat Rodney Honter ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
111	4 Ağustos 10	Kanada Büyükelçiliği'nden 2. Kâtip Timothy Mackey ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
112	10 Ağustos 10	Belçika Dışişleri Bakanı Steven Vanackere ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
113	17 Ağustos 10	Almanya Büyükelçiliği'nden Siyasi Başkâtip Katrin Buchholz ile görüşme. (İ.Boyras)
114	3 Eylül 10	Norveç Büyükelçisi Cecilie Landsverk ve 1. Kâtip Eiriknestas Mathisen ile görüşme. (Ö. Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
115	29 Eylül 10	Norveç Büyükelçisi Cecilie Landsverk ve 1. Kâtip Eiriknestas Mathisen ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
116	30 Eylül 10	AB Delegasyonu ile toplantı. (Ö. Türkdoğan)
117	30 Eylül 10	İsviçre Büyükelçisi Raimund Kunz ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
118	5 Ekim 10	BBC temsilcisi Lucy Bailey ile görüşme. (Ö. Türkdoğan, E. Şeyhanlioğlu)
119	12 Ekim 10	Bremen Üniversitesi öğrencisi Sezin Dereci ile görüşme. (E. Şeyhanlioğlu)
120	12 Ekim 10	AB Türkiye Delegasyonu Siyasi Bölüm Başkanı Müsteşar Michael Miller ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)

121	13 Ekim 10	ABD Dışişleri Bakanlığı Demokrasi ve İnsan Hakları Bölümü sorumlusu Bakan Yardımcısı Daniel Boer, Laura Carey ve Büyükelçilik yetkilisi Radney Hunter ile görüşme. (Ö. Türkdöğän)
122	19 Ekim 10	Dışişleri Bakanlığı Avrupa Konseyi ve İnsan Haklarından sorumlu Kaan Esener ile görüşme. (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve İnsan Hakları Savunucularının Korunması için Gözlem Programı Başkanı Alexandra Pomeon)
123	19 Ekim 10	Devlet Bakanı/Baş müzakereci Egemen Bağış ile görüşme (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)
124	20 Ekim 10	TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Zafer Üskül ile görüşme (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)
125	20 Ekim 10	Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Oğuz Kaya ile görüşme (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)
126	20 Ekim 10	Adalet Bakanı Sadullah Ergin ile görüşme (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)
127	21 Ekim 10	Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekler ile görüşme (Ö. Türkdöğän, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)
128	22 Ekim 2010	İngiltere Avrupa Bakanı David Lidington ile görüşme. (Ragıp Zarakolu)
129	22 Ekim 2010	Ankara'da Alman SDP milletvekili heyeti ile görüşme. (Ö. Türkdöğän)
130	25 Ekim 10	Norveç Entegrasyon Departman'ından gelen heyet ile görüşme. (Öztürk Türkdöğän)
131	2 Kasım 10	Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) Genel Başkanı Sigmar Gabriel ile öğle yemeği. (Ö. Türkdöğän)
132	1-2 Kasım 10	AB Yeşiller Grubu'nun İstanbul'da düzenlediği "Türkiye-AB İlişkileri" Konulu konferansa konuşmacı olarak katılım. (Ö. Türkdöğän)
133	5 Kasım 10	ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Türkiye Direktörü Jeff Collins ile görüşme. (Ö. Türkdöğän)

YEREL İLİŞKİLER

İnsan Hakları Derneği MYK üyelerinin Kasım 2008 – Kasım 2010 tarihlerinde Türkiye'deki diğer sivil toplum örgütleri ile yaptığı görüşmelerin listesi aşağıdadır:

Sayı	Tarih	Görüşme
1	8 Kasım 08	TİHV Yöneticileri ile toplantı. (MYK Üyeleri)
2	21 Kasım 08	21–22–23 Kasım 2008 10. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'na katılım. (Öztürk Türkdöğän, Sinem Coşkun ve Hasan Anlar)
3	23 Kasım 08	Emek Partisinin 5. Genel Kurulu'na katılım. (İsmail Boyraz)
4	28 Kasım 08	Mazlumder yöneticileri ile görüşme. (MYK Üyeleri)
5	16 Aralık 08	İmaj Radyo'da, "60. Yılında İnsan Hakları Günü" ile ilgili programa katılım. (Öztürk Türkdöğän ve Filiz Kalaycı)
6	17 Aralık 08	Sabancı Üniversitesi Öğretim Üyesi Yardımcı Doç. Dr. Dicle Koğacıoğlu ile görüşme. (Öztürk Türkdöğän)
7	17 Aralık 08	İHD Muş Şubesi'nin Dayanışma Yemeği'ne katılım. (Sevim Salihoğlu)
8	19 Aralık 08	ODTÜ-Ankara İnsan Hakları Çalışma Grubu ile toplantı. (Öztürk Türkdöğän)
9	20 Aralık 08	İHD İskenderun Şubenin Paneli ve Tarsus Şubenin Dayanışma Yemeği. (Öztürk Türkdöğän)
10	20 Aralık 08	Mazlumder'in düzenlediği dayanışma gecesi. (İsmail Boyraz)
11	23 Aralık 08	TBMM ortak çalışma grubu formu OÇG Ankara girişimcisi Oya Özden ile görüşme. (Öztürk Türkdöğän)
12	25 Aralık 08	ÇHD Yöneticileri ile görüşme. (MYK Üyeleri)
13	8 Ocak 09	Şanar Yurdatapan ile görüşme. (Öztürk Türkdöğän)

14	20 Ocak 09	Halkevleri Genel Merkez Yöneticileri ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
15	20 Ocak 09	İmaj radyonun, Hrant Dink ile ilgili düzenlediği programa katılım. (Harun Çakmak)
16	22 Ocak 09	ÇHD Genel Başkanı Kazım Bayraktar ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan ve Harun Çakmak)
17	22 Ocak 09	Alevi Bektaşi Federasyonu Başkanı Ali Balkız ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
18	22 Ocak 09	Barış Alen ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
19	23 Ocak 09	Mazlumder Yöneticileri ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
20	23 Ocak 09	Barış Meclisi ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
21	28 Ocak 09	Sosyalist Partisi Yöneticileri ile görüşme. (İsmail Boyraz, Harun Çakmak)
22	29 Ocak 09	DTP Eş Başkan Emine Ayna ile görüşme. (Hasan Anlar, Harun Çakmak ve Filiz Kalaycı)
23	29 Ocak 09	SDP Yöneticileri ile görüşme (İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
24	30 Ocak 09	EMEK Partisi Yöneticileri ile görüşme. (İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
25	2 Şubat 09	KESK Genel Başkanı Sami Evren ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
26	2 Şubat 09	TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
27	3 Şubat 09	3-4 Şubat 2009 tarihlerinde İHOP' UN düzenlediği "İrk Ayrımcılığı" konulu toplantıya katılım. (Ragıp Zarakolu ve Tacim Coşkun)
28	11 Şubat 09	TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan ve Sevim Salihoğlu)
29	11 Şubat 09	TİHV Yöneticileri ile görüşme. (MYK Üyeleri)
30	13 Şubat 09	Ankara Şube yöneticileri ile görüşme. (MYK Üyeleri)
31	18 Şubat 09	Halkevlerinin 77. Kuruluş Yıldönümü Kokteyli'ne katılım. (Harun Çakmak)
32	28 Şubat 09	Ankara Forum OÇG'nin düzenlediği toplantı. (Sevim Salihoğlu)
33	6 Mart 09	Devlet ve Başmüzakereci Egemen Bağış'ın düzenlediği Avrupa Birliği Üyelik sürecine katkıda bulunacak Sivil Toplum Örgütleri ile toplantı. (Öztürk Türkdoğan)

34	20 Mart 09	Hayat TV'nin düzenlediği akşam yemeğine katılım. (Sevim Salihoğlu)
35	27 Mart 09	Ceza ve Tevkifeleri Genel Müdürü Nizamettin Kalaman ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu ve Filiz Kalaycı)
36	27 Mart 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı Hasan Tahsin Fendoğlu ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu ve Filiz Kalaycı)
37	7 Nisan 09	AKP Grup Başkan vekili Nihat Ergün ile görüşme. (Tacim Coşgun)
38	7 Nisan 09	ÖZGEDER (Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği) tarafından "Anadilde Eğitim" konulu seminere katılım. (Yavuz Güçtürk)
39	11 Nisan 09	TİHV'in 7. Dönem 20. Olağan Genel Kurucular Kurulu toplantısına katılım. (MYK Üyeleri)
40	11 Nisan 09	Forum Ortak Çalışma Grubu 11 Nisan 2009 tarihinde Türkiye Ekonomik Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) ortak düzenledikleri toplantıya katılım. (Hasan Anlar)
41	18 Nisan 09	Ergenekon davası ile ilgili basın açıklamasına katılım. (Öztürk Türkdoğan ve Harun Çakmak)
42	23 Nisan 09	TBMM'nin 89'uncu Açılış Yıldönümü Münasebetiyle verilen resepsiyon katılım. (Öztürk Türkdoğan)
43	25 Nisan 09	78'liler Girişiminin düzenlediği "Ergenekon'unu Neresindeyiz" başlıklı panele katılım. (Öztürk Türkdoğan)
44	27 Nisan 09	Marshall Fonu'nun çalışma alanları ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik fon olanaklarını tanıtmak amacıyla düzenlenen toplantıya katılım. (Yavuz Güçtürk)
45	8 Mayıs 09	Ankara Barosu İnsan Hakları Merkezi'nin düzenlediği "İnsanlığa Karşı Suçlar ve Uluslararası Ceza Mahkemesi" başlıklı panele katılım. (Öztürk Türkdoğan)
46	22 Mayıs 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığının düzenlediği "Medeniyetler İtifakı: Uluslararası İnsan Hakları Konferansı'na katılım. (Sevim Salihoğlu)
47	31 Mayıs 09	Mazlumder'in 9. Genel Kurulu'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
48	5 Haziran 09	Yeşiller Partisi sözcüsü Bilge Contepe ile görüşme. (Ö. Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
49	5 Haziran 09	İnsan Hakları Araştırmaları Derneği Başkanı Selahattin Öneş ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan İsmail Boyraz ve Sevim Salihoğlu)
50	5 Haziran 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan İsmail Boyraz ve Sevim Salihoğlu)
51	5 Haziran 09	Yüksel Alagöz ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)

52	6 Haziran 09	ÇHD'nin 10. Olağan Genel Kurulu'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
53	7 Haziran 09	SHP'nin 2. Olağanüstü Kurulu'na katılım. (İsmail Boyraz)
54	11 Haziran 09	Barış Meclisi ile görüşme. (Sevim Salihoğlu)
55	15 Haziran 09	SP Genel Başkan Yardımcısı Şeref Malkoç ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
56	16 Haziran 09	Mazlumder Genel Başkanı Faruk Ünsal ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan ve İsmail Boyraz)
57	18 Haziran 09	Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış'ın düzenlediği toplantıya katılım. (Sinem Coşkun)
58	26 Haziran 09	TTB'nin 58. Olağan Büyük Kongresi'ne katılım. (Öztürk Türkdoğan)
59	4 Temmuz 09	TİHV'nin düzenlediği İşkence ile Aktif Mücadele Koordinasyonu toplantısına katılım. (Sinem Coşkun)
60	10 Temmuz 09	Başbakanlık İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı ile toplantı. (Öztürk Türkdoğan)
61	16 Temmuz 09	Sema Akboğa ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
62	15 Ağustos 09	İçişleri Bakanı'nın "Kürt Sorunu"na ilişkin düzenlediği yemekli toplantıya katılım. (Ö. Türkdoğan ve S. Salihoğlu)
63	28 Ağustos 09	Ayhan Bilgen ve Seydi Fırat ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
64	1 Eylül 09	1 Eylül Barış Mitingi. (MYK Üyeleri)
65	3 Eylül 09	Ömür Kurt (ODTÜ) ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
66	4 Eylül 09	UCMK toplantısına katılım. (Öztürk Türkdoğan)
67	5 Eylül 09	PSAKD'nin düzenlediği oturma eylemine destek. (Öztürk Türkdoğan)
68	9 Eylül 09	Mazlumder'in düzenlediği iftar yemeğine katılım.
69	10 Eylül 09	DTP Genel Başkanı ve Milletvekilleri ile görüşme.
70	30 Eylül 09	Devlet Bakanı Faruk Çelik'in düzenlediği "Alevi Çalıştayı"na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
71	4 Ekim 09	DTP 3. Olağan Üstü Büyük Kongresi'ne katılım. (MYK Üyeleri)
72	5 Ekim 09	Halkevleri Genel Merkez Yöneticileri ile görüşme. (MYK Üyeleri)
73	9 Ekim 09	9-10 Ekim 2009 tarihlerinde düzenlenen 2. Türkiye Avrupa Demokrasi Forumu'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)

74	10 Ekim 09	Barış Meclisi'nin düzenlediği, "Sivil ve Demokratik Bir Anayasa İçin Kollektif Oluşturabilmek" konferansına katılım. (MYK Üyeleri)
75	16 Ekim 09	STGM'de 15 kişilik bir heyet ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
76	19 Ekim 09	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığından Cahit Sönmez ile görüşme. (Sevim Salihoğlu)
77	22 Ekim 09	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi'nin düzenlediği çalışmaya katılım. (Öztürk Türkdoğan ve Sevim Salihoğlu)
78	23 Ekim 09	Tarih Vakfı'nın düzenlediği diyalog toplantısına katılım. (Ragıp Zarakolu)
79	26 Ekim 09	"Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi" konulu toplantıya katılım. (Sevim Salihoğlu)
80	26 Ekim 09	SHP Genel Başkan Yardımcısı Deniz Çakır ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
81	29 Ekim 09	Çankaya Köşkü'ndeki 29 Ekim Resepsiyonu'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
82	7 Kasım 09	Emek ve Özgürlüğün düzenlediği, Ekim Devrimi'nin yıldönümü etkinliğine katılım. (Harun Çakmak)
83	11 Kasım 09	Uluslararası Demokrasi Enstitüsü yöneticileri ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu, Sinem Coşkun ve Hasan Anlar)
84	15 Kasım 09	Alevi Enstitüsünün düzenlediği "Ağ Oluşturma ve Ayrımcılık Karşıtı Koalisyon Girişimi" toplantısına katılım. (Öztürk Türkdoğan)
85	2 Aralık 09	DTP Genel Başkanı Ahmet Türk ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu ve Harun Çakmak)
86	5 Aralık 09	TBMM Ortak Çalışma Grubu'nun düzenlediği toplantıya katılım. (Hasan Anlar)
87	11 Aralık 09	TİHV'in düzenlediği "Uluslararası Travma ve Rehabilitasyon Konferansı"na katılım. (Öztürk Türkdoğan, Sevim Salihoğlu, Emrah Öner, Ali İhsan Yaka, Rıza Dalkılıç ve Vetha Aydın)
88	12 Aralık 09	Devrimci 78'lilerin Genel Kurulu. (Sinem Coşkun, Harun Çakmak)
89	12 Aralık 09	Mazlumder'in düzenlediği İnsan Hakları gecesine katılım. (Harun Çakmak)
90	12 Aralık 09	Ankara Sanat Tiyatronun basın galasına katılım. (İsmail Boyraz)
91	15 Aralık 09	İmaj Radyo'nun düzenlediği programa katılım. (Öztürk Türkdoğan)

92	19 Aralık 09	İHAD'ın düzenlediği toplantıya katılım. (Harun Çakmak)
93	25 Aralık 09	Tarih Vakfı'nın düzenlediği toplantıya katılım. (Rıza Dalkılıç)
94	29 Aralık 09	Dışişleri Bakanlığı'nın düzenlediği UPR Türkiye incelemesine ilişkin toplantı. (Öztürk Türkdoğan)
95	12 Ocak 10	Bülent Arınç ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
96	14 Ocak 10	İçişleri Bakanı Beşir Atalay ile "Açılım Sürecinde İnsan Hakları Kurumsallaşması" konulu görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
97	15 Ocak 10	TESEV'in düzenlediği "Anayasa" konulu yuvarlak masa toplantısına katılım. (Öztürk Türkdoğan)
98	16 Ocak 10	Barış Meclisi'nin düzenlediği konferansına katılım. (MYK Üyeleri)
99	20 Ocak 10	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezinde toplantı. (Sevim Salihoğlu, Sinem Coşkun ve Emrah Öner)
100	29 Ocak 10	TRT'nin düzenlediği "Zorunlu Hayat" belgeseli galasına katılım. (Öztürk Türkdoğan)
101	1 Şubat 10	Barış Demokrasi Partisi'nin 1. Olağanüstü Büyük Kongresi'ne katılım. (Öztürk Türkdoğan)
102	2 Şubat 10	Tunceli Üniversitesi Alevilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yard. Doç Hüseyin Yıldız ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
103	4 Şubat 10	İHOP Yönetim Kurulu toplantısına katılım. (Öztürk Türkdoğan ve Sevim Salihoğlu)
104	6 Şubat 10	Ortak Çalışma Grubun düzenlediği toplantıya katılım. (Emrah Öner)
105	12 Şubat 10	Diyarbakır Baro Başkanı Mehmet Emin Aktar ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
106	17 Şubat 10	BDP ile görüşme. (Harun Çakmak)
107	18 Şubat 10	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığın düzenlediği "İnsan Hakları Kurumsallaşması" konulu toplantıya katılım. (Öztürk Türkdoğan)
108	19 Şubat 10	Boğaziçi Üniversitesi Yardımcı Doç. Dr. Ayşen Candaş ve Volkan Yılmaz ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
109	23 Şubat 10	STG'nin düzenlediği Diyarbakır'da ve Türkiye çapında faaliyet gösteren sivil toplum temsilcileri ile buluşma. (Öztürk Türkdoğan)
110	24 Şubat 10	BDP Başkanı Selahattin Demirtaş ile görüşme. (MYK Üyeleri)

111	25 Şubat 10	BDP Grup Başkanvekili Bengi Yıldız ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
112	4 Mart 10	Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu ile "İnsan Hakları Kurumu Kanun Tasarısı" hakkında görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
113	6 Mart 10	Ortak Çalışma Grubu'nun düzenlediği toplantıya katılım. (Hasan Anlar ve Emrah Öner)
114	10 Mart 10	TBMM Anayasa Komisyonu'nun düzenlediği toplantıya katılım. (Öztürk Türkdoğan)
115	11 Mart 10	Eğitim Reformu Girişimi'nin düzenlediği toplantıya katılım. (Rıza Dalkılıç)
116	12 Mart 10	Yeditepe Üniversitesi İnsan Hakları Eğitim Bölümünden Ferzan Durul ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
117	17 Mart 10	Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
118	19 Mart 10	TBMM İnsan Hakları Komisyonu ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
119	24 Mart 10	Boğaziçi Üniversitesi Siyasal Bilimi ve Uluslararası Bölümünden Selim Akan ile görüşme. (İsmail Boyraz)
120	25 Mart 10	TkMM çalıştay toplantısına katılım. (Emrah Öner)
121	25 Mart 10	TİHV 7. Dönem 21. Olağan Kurucular Kurulu Kokteyli'ne katılım. (MYK Üyeleri)
122	29 Mart 10	Siirt Belediye Başkanı Selim Sadak ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
123	30 Mart 10	Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum derneğinin düzenlediği, "F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarında Yaşam: Hükümlü-Tutuklular ve çalışanlar açısından sorunlar ve çözüm önerileri" konulu toplantıya katılım. (Necla Şengül ve Filiz Kalaycı)
124	30 Mart 10	Gündem Çocuk Derneği'nin düzenlediği toplantıya katılım. (Öztürk Türkdoğan)
125	3 Nisan 10	TkMM'nin düzenlediği toplantıya katılım. (Hasan Anlar ve Emrah Öner)
126	6 Nisan 10	Özgür Üniversite'de düzenlenen "Ermeni Sorunu" konulu toplantıya katılım. (Ragıp Zarakolu)
127	14 Nisan 10	TBMM Yasama Sürecinin Güçlendirilmesi Projesi'nin açılış resepsiyonuna katılım. (Öztürk Türkdoğan)
128	15 Nisan 10	Aylin Özet ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)

129	16 Nisan 10	BES'in 5. Olağan Genel Kurulu'na katılım. (İsmail Boyraz)
130	27 Nisan 10	Dokuz Eylül Üniversitesi Elif Uzgören ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
131	28 Nisan 10	Kadın Dayanışma Vakfının düzenlediği toplantıya katılım. (Sinem Coşkun)
132	5 Mayıs 10	Bilkent Üniversitesinden Samet Dönmez ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
133	5 Mayıs 10	Stratejik düşünce Enstitüsü (SDE) bünyesinde düzenlenen çalışmaya katılım. (Öztürk Türkdoğan)
134	7 Mayıs 10	Eskişehir Emniyet Müdürü Hanefi Avcı ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
135	11 Mayıs 10	Prof. Dr. Gazi Çağla ve 12 Alman öğrenci ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
136	11 Mayıs 10	TTB Prof Dr. Feride Aksu Tanık ile görüşme. (Harun Çakmak)
137	12 Mayıs 10	BDP ile görüşme. (MYK Üyesi)
138	13 Mayıs 10	EDP ile görüşme. (Harun Çakmak)
139	13 Mayıs 10	EMEP ile görüşme. (Harun Çakmak)
140	13 Mayıs 10	ÖDP ile görüşme. (Harun Çakmak)
141	13 Mayıs 10	Mazlumder yöneticileri ile görüşme. (Harun Çakmak)
142	13 Mayıs 10	İMO ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan ve Harun Çakmak)
143	14 Mayıs 10	Osman Can ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
144	15 Mayıs 10	İTHV ve İHD tarafından yürütülen Mülteci Projesi'nin Van ofisinin açılışına katılım. (Sevim Salihoğlu ve Emrah Şeyhanlıoğlu)
145	26 Mayıs 10	İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı ve Avrupa komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren TAİEX (Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi) seminerine katılım. (Sevim Salihoğlu)
146	29 Mayıs 10	İHAD'ın düzenlediği müzakereli toplantıya katılım. (Öztürk Türkdoğan ve Sinem Coşkun)

147	30 Mayıs 10	SDP 4. Olağan Kongresi. (Öztürk Türkdoğan)
148	5 Haziran 10	ÇHD'nin 11. Olağan Genel Kurulu'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
149	25 Haziran 10	MYK ve Şube Başkanları toplantısı.
150	25 Haziran 10	Boğaziçi Üniversitesinin düzenlediği "Eşitlik ve Anayasa" konulu konferansa katılım. (Ragıp Zarakolu)
151	29 Haziran 10	Alevi Bektaşî Federasyonu ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
152	26 Nisan 10	Dersim Alevilik İnanç ve Kültür Akademisi Derneği'nin açılışına katılım. (Öztürk Türkdoğan)
153	21 Ağustos 10	Alevi Kültür Derneği'nin düzenlediği "Araştırma Temelli Savunuculuk Çalıştayı"na katılım. (Emrah Öner)
154	25 Ağustos 10	Çankaya Kaymakamlığı'nın düzenlediği iftar yemeğine katılım. (Emrah Şeyhanlıoğlu)
155	13 Eylül 10	Ankara Üniversitesi SBF Eğitim Açılış Konferansı'na katılım. (Öztürk Türkdoğan)
156	17 Eylül 10	TİHV Dış değerlendirme uzmanı Ufuk Sezgin ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
157	23 Eylül 10	Doğa Derneği ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
158	1 Eylül 10	Hakkâri Valisi Muammer Türker ile görüşme. ((Öztürk Türkdoğan)
159	1 Ekim 10	Hakkari İli Geçitli (Peyanis) köyü heyet ziyareti. (Ö. Türkdoğan)
160	1 Ekim 10	Hakkari Belediye Başkanı ve Hakkari Valisi ile görüşme. (Ö. Türkdoğan)
161	2 Ekim 10	Ankara Küçük Millet Meclisi toplantısına katılım. (Harun Çakmak)
162	6 Ekim 10	Alevi Bektaş Federasyonu ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan)
163	11 Ekim 10	Van, Elazığ ve Muş Şubelerinde gerçekleşen toplantılara katılım. (Sevim Salihoğlu ve Ali Akıncı)
164	13 Ekim 10	BDP Eş başkanları Selahattin Demirtaş, Gülten Kışanak ve Milletvekili Sebhat Tuncel ile görüşme. (Öztürk Türkdoğan, Emrah Öner ve Harun Çakmak)
165	18 Ekim 10	Diyarbakır'daki "KCK Davası" duruşmalarının takibi. (Öztürk Türkdoğan, Ragıp Zarakol ve Sevim Salihoğlu)
166	18 Ekim 10	Diyarbakır Vali Yardımcısı Memduh Tura ile görüşme. (Sevim Salihoğlu ve Ö. Türkdoğan, FİDH Genel Başkanı Souhayr Benhassen, Avukat Martin Pradel ve Observatory Başkanı Alexandra Pomeon)

167	19 Ekim 10	EDP Genel Sekreteri Dr. Recai Ersoy ile görüşme. (Hasan Anlar ve Sinem Coşkun)
168	19 Ekim 10	TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı ile görüşme. (Hasan Anlar, Sinem Coşkun ve Emrah Öner)
169	19 Ekim 10	Alevi Bektaşî Federasyonu Genel Sekreter Mustafa Özarslan ile görüşme. (Hasan Anlar, Sinem Coşkun ve Emrah Öner)
170	19 Ekim 10	PSAKD MYK ile görüşme. (Hasan Anlar, Sinem Coşkun ve Emrah Öner)
171	19 Ekim 10	TTB Başkanı Eriş Bilaloğlu ile görüşme. (İsmail Boyraz, Hasan Anlar, Sinem Coşkun ve Emrah Öner)
172	20 Ekim 10	Eğitim-Sen Genel Başkanı Zübeyde Kılıç ile görüşme. (İsmail Boyraz, Sevim Salihoğlu ve Harun Çakmak)
173	20 Ekim 10	SDP Hüseyin Taka ile görüşme. (İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
174	21 Ekim 10	EMEK Partisinden Selma Gülkan ile görüşme. (İsmail Boyraz ve Harun Çakmak)
175	22 Ekim 10	BES Yönetiminden Döndü Taka Çınar ve MYK ile görüşme. (Sevim Salihoğlu, Hasan Anlar ve Emrah Öner)
176	22 Ekim 10	78'liler Girişimi ile görüşme. (İsmail Boyraz ve Sinem Coşkun)
177	22 Ekim 10	TİHV Genel Sekreteri Metin Bakkalıcı ile görüşme. (Sevim Salihoğlu ve Sinem Coşkun)
178	25 Ekim 10	BDP Partisinden Tuncer Bakırhan ile görüşme. (İsmail Boyraz, Sevim Salihoğlu ve Harun Çakmak)
179	25 Ekim 10	ESP ile görüşme. (İsmail Boyraz, Sevim Salihoğlu ve Harun Çakmak)
180	25 Ekim 10	Tüm Bel-Sen ile görüşme. (İsmail Boyraz, Sevim Saliholu ve Harun Çakmak)
181	26 Ekim 10	Halkevleri Genel Başkan Yardımcısı Samut Karabulut ile görüşme. (İsmail Boyraz, Sevim Salihoğlu ve Harun Çakmak)
182	29 Ekim 10	Çankaya Köşkü'ndeki 29 Ekim Resepsiyonu'na katılım. (Öztürk Türkoğlu)

FIDH İLE İLİŞKİLER

Merkezi Paris'te olan Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) 1922 yılında kurulmuş ilk uluslararası insan hakları kuruluşudur. Halen de dünyanın bütün kıtalarından, aralarında derneğimizin de bulunduğu 164 insan hakları kuruluşu FIDH'in üyesidir.

Derneğimiz FIDH Yönetim Kurulu'nda Genel Başkan Yardımcısı düzeyinde temsil edilmektedir. Eski Genel Başkanımız Avukat Yusuf Alataş iki dönemdir FIDH Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir.

FIDH'in son genel kurulu 6-10 Nisan 2010 tarihinde Ermenistan'ın başkenti Erivan'da toplanmış ve genel tema olarak "uluslararası adalet" konusu, uluslararası konferanslarla tartışılmıştır. Genel Kurul'a FIDH Genel Başkan Yardımcısı Yusuf Alataş, İHD Genel Başkanı Öztürk Türkoğlu, gözlemci üye olarak TİHV eski başkanı Yavuz Önen katılmışlardır. Genel Kurul'daki konferanslara Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden yargıçlar, Uluslararası Ceza Mahkemesi Başsavcısı Luis Moreno-Ocampo (Arjantin), AB Genişlemeden Sorumlu Üyesi Stefan Fule, Francophonie örgütü Genel Sekreteri Abdou Diouf, Nobel Barış Ödülü sahibi Şirin Ebadi, Ermenistan Anayasa Mahkemesi Başkanı Gagik Harutyunyan gibi isimler de katıldı.

Genel Kurul 4 gün sürdü. Yapılan seçimler sonucu, Yusuf Alataş tekrar Başkan Yardımcılığı'na seçildi. Genel Kurulda Türkiye dahil, tüm dünyadaki tutuklu insan hakları savunucularının isimleri belirtilerek serbest bırakılmaları için, karar tasarısı kabul edilmiştir. Ayrıca, İHD'nin önerdiği aşağıdaki karar tasarıları da kabul edilmiştir.

Karar Önerileri

1. Türkiye ve komşu ülkelerinde (Yunanistan, Bulgaristan, Irak, İran, Suriye, Ermenistan, Gürcistan, Azerbeycan) FIDH'e üye olan ya da

olmayan insan hakları örgütlerinin birbirlerini tanıması ve yakın işbirliği içerisinde olması ile ilgili bir proje yapılmasını öneriyoruz.

2. Türkiye ile Ermenistan arasında imzalanan işbirliği protokollerinin her iki ülke parlamantolarında onaylanıp yürürlüğe girmesi için FIDH Genel Kurulu'nun çağrıda bulunmasını öneriyoruz.
3. Türkiye'nin en önemli sorunu olan aynı zamanda Ortadoğu'nun da önemli sorunları arasında yer alan Kürt Sorunu'nun demokratik ve barışçıl yöntemlerle çözülmesi, Türkiye'de Kürt siyasetçilerine ve belediye başkanlarına uygulanan baskı politikasına son verilmesi için FIDH'in çağrıda bulunmasını öneriyoruz.
4. Türkiye dahil Ortadoğu ve Kafkaslarda insan hakları savunucularına yönelik baskılara son verilmesi için FIDH'in uluslararası bir kampanya yürütmesini öneriyoruz.
5. İran, Irak, Çin ve ABD olmak üzere idam cezası verilenlerin cezalarının infazlarının yapılmaması ve bu cezanın kaldırılması için ilgili hükümetler nezninde girişimlerde bulunulmasını öneriyoruz.
6. Türkiye dahil Ortadoğu ve Kafkaslarda kadına yönelik şiddete karşı etkin bir idari tedbir mekanizmasının işletilmesi için bölge ülkelerinin hükümetleri nezninde girişimlerde bulunulmasını istiyoruz.

Bu iki yıllık dönemde FIDH toplantılarına düzenli olarak katılım sağlanmıştır. 10 Haziran 2010 tarihinde FIDH'in aldığı karar uyarınca, tüm dünyada olduğu gibi Ankara'da da İran büyükelçiliği önünde İran'daki siyasi tutukluların serbest bırakılması ve ölüm cezasının kaldırılması için FIDH Genel Başkan Yardımcısı, İHD yöneticileri, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Çağdaş Hukukçular Derneği ve İnsan Hakları Gündemi Derneği yöneticileri ile birlikte kitlesel bir protesto eylemi yapılmıştır.

FIDH Başkanı Souhayr Belhassen (Tunus) 16 - 22 Ekim tarihleri arasında Türkiye'ye gelerek, aralarında İHD Genel başkan Yardımcısı Muharrem Erbey, Diyarbakır şube yöneticilerimiz ve Belediye Başkanlarının da bulunduğu çok sayıda siyasetçi aleyhine açılan "KCK Davası"nı izlemiştir. FIDH Başkanı, insan hakları savunucularının korunması ile ilgili Diyarbakır'da basın toplantısı yapmış, belediye başkanı, demok-

ratik kitle örgütleri ve diğer sivil toplum örgütü temsilcileri ile görüşmeler yapmıştır. Ankara'da da, resmi makamlar ve sivil toplum örgütü temsilcileri ile toplantılar yapmıştır. FIDH daha önce de, Hırant Dink davası için gözlemci bir heyeti Türkiye'ye göndermişti.

FIDH üyeliği ve yönetiminde temsil ediliyor olması, İHD'nin uluslararası insan hakları hareketleri ile daha kolay buluşmasına, dünyadaki gelişmeleri yakından izlemesine ve başta Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, AB, AİHM ve Uluslararası Ceza Mahkemesi gibi önemli kuruluşlardaki hazırlık ve çalışmalardan doğrudan bilgi sahibi olmasına katkı yapmaktadır.

Nisan 2010'da Ermenistan'ın başkenti Erivan'da yapılan FIDH Genel Kurulu'ndan önce İHD, TİHV, Mazlum-Der ve Helsinki Yurttaşlar Derneği adına temsilciler, Ermenistan'daki sivil toplum örgütleri ile birlikte 3 Nisan 2010 tarihinde ortak bir yuvarlak masa toplantısı yapmışlar ve bu toplantı sonucunda ortak bir deklarasyon metnini kamuoyuna açıklamışlardır.

Ermenistan ve Türkiye'deki FIDH Üyesi Örgütlerin Ortak Bildirisi

Bölge ülkeleri arasında barışın, uzlaşmanın ve iyi komşuluk ilişkilerinin tesisi sürecinde, Türkiye ve Güney Kafkasya'da insan haklarının korunmasının, bölge halklarının güvenliğinin, refahının ve onurunun teminat altına alınmasında temel bir konu olduğuna inanıyoruz.

İki ülkeyi ve toplumlarını, güçlerini birleştirmeye ve geçmişteki insan hakları ihlallerinin, etnik, dini, vs.. , kökene dayalı ayrımcılık da dahil olmak üzere, olumsuz sonuçlarının giderilmesi için gereken ortamı ve süreci oluşturmaya ve uluslararası insan hakları standartlarına uymaya çağırırız.

Bütün ülkelerde insan haklarına saygının en önemli göstergesi olan ifade özgürlüğüne riayet edilmesine ve Ermeniler ile Türkler arasında diyalogun tesisine kısıtlama getiren TCK'nın 301. maddesi de dahil olmak üzere, ifade özgürlüğüne engel teşkil eden bütün yasa ve uygulamaların kaldırılması için çaba sarfetmeye çağırırız.

Hükümette olsun, muhalefette olsun, Türkiye ve Ermenistan'daki bü-

tün siyasi partileri, iki toplumun arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi için gerekli bütün tedbirleri alma görevlerini yerine getirmeye çağırırız. Bu tedbir, diplomatik ilişkilerin normalleşmesine dair ikili protokollerin uygulamaya konulmasını da içerir. Bu yöndeki ilerlemeler ve Türkiye'deki demokratikleşme süreci, hazin Ermeni soykırımının sorununun tartışılması için elverişli bir ortam oluşturacaktır.

Bölge ulusları arasında askeri yapı ve amaçlarla beslenen her türlü düşmanlığı reddederiz.

İki tarafın hükümetlerini, Türkiye ile Ermenistan arasında sürdürülebilir bir barışın tesisi ve gelecekte, her türlü karşılıklı husumetin önlenmesi için UCK'nın Roma Statüsünü imzalamaya davet ederiz.

İki ülkeyi, iki toplum arasında köprü oluşturacak kapsamlı politikalar uygulamaya ve bütün alanlardaki dışlayıcı yaklaşımları terk etmeye çağırırız. İki ülkenin hükümetlerini ve sivil toplumları, basın, yönetim, adalet ve kamu hayatının diğer bütün alanlarında eşitlikçi ve adil davranmaya çağırırız.

AVRUPA-AKDENİZ İNSAN HAKLARI AĞI (EMHRN) İLE İLİŞKİLER

30 ülkede 60'dan fazla insan hakları örgütünün üye olduğu Avrupa Akdeniz İnsan Hakları Ağı'na (Euro-Mediterranean Human Rights Network- EMHRN) kurulduğu 1997 yılında katılan İnsan Hakları Derneği, EMHRN'in 2008 yılının Aralık ayında yapılan 8. Genel Kurulu'nda, Ağ ile ilişkilerin güçlendirilmesi ve Ağ'ın Türkiye ile ilgili yaptığı çalışmaların geliştirilmesi amacıyla, yönetiminde yer almaya karar vermiş ve İHD adına MYK üyemiz Emrah Şeyhanlıoğlu aday olmuştur. Şeyhanlıoğlu, yapılan seçimler neticesinde Ağ'ın yönetiminde yer almıştır.

EMHRN ile doğrudan temas kurulması neticesinde, yapılan her yönetim kurulunun ardından uluslararası kamuoyuna açıkladığı sonuç bildirgelerinde derneğimiz, yönetici ve üyelerimiz üzerindeki baskılar kınanmış ve bu baskıların son bulması için çağrılar yapılmıştır. Yine derneğimiz, üye ve yöneticilerimiz üzerinde kurulan her türlü baskıda, gözaltı ve tutuklamalarda EMHRN, ayrıca açıklamalar yapmış ve kınama mesajları yayınlamıştır.

EMHRN'in bir yönetim kurulu toplantısının, 2009 yılının Haziran ayında Türkiye'de yapılması sağlanmıştır. Toplantı öncesi Ankara'ya gelen, EMHRN Başkan Yardımcısı ve Genel Direktörü'yle birlikte sivil toplum kuruluşlarıyla, bazı kamu kurumlarıyla toplantılar yapılmış ve Meclis İnsan Hakları Komisyonu ziyaret edilmiştir. Yapılan tüm toplantılarda EMHRN'in Avrupa-Akdeniz bölgesindeki etkin konumu anlatılmış ve Türkiye'de diğer sivil toplum kuruluşları ile Ağ arasındaki ilişkiler geliştirilmeye çalışılmıştır.

İNSAN HAKLARI ORTAK PLATFORMU (İHOP)

İnsan hakları alanında faaliyet gösteren örgütlerin arasındaki dayanışmayı ve ortak çalışma zeminlerini güçlendirmek amacıyla 2005 yılında Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlumder ve Uluslar arası Af Örgütü Türkiye Şubesi ile birlikte İnsan Hakları Derneğinin kuruculuğunu yaptığı İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP) çalışmalarını 2009-2010 yılı içinde sürdürmeye devam etti.

İHOP üye örgütlerinin ikişer temsilcisinden oluşan Yönetim Kurulu düzenli olarak bir araya gelmektedir. 2009 yılında Mazlumderin ayrılmasıyla üye sayısı 3'e düşen İHOP'un Yönetim Kurulunda İHD adına Genel başkan Öztürk Türkdoğan, Genel Sekreter Sevim Salihoglu ve eski Genel başkanımız Hüsnü Öndül bulunmaktadır.

İnsan Haklarını İzleme Faaliyetleri

İHOP'un en önemli faaliyetleri arasında insan haklarına ilişkin gelişmeleri izlemek, İHOP'un kurucu üyelerinin ve insan hakları hareketi içinde yer alan diğer sivil toplum kuruluşlarının gelişmelere müdahale etmesini sağlayacak olanakları ve ortamları geliştirmek yer almaktadır. Bu çerçevede aşağıdaki faaliyetler sistematik olarak gerçekleştirilmektedir:

- Türkiye'nin Irk Ayrımcılığı Sözleşmesi ve Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi kapsamında yükümlülüklerini yerine getirme performansının ölçülmesi (araştırma)
- İnsan haklarının kurumsallaşmasına yönelik olarak hükümet faaliyetlerini izleme ve müdahale etme
- Düzenli olarak hükümetin faaliyetlerini izleme ve insan hakları hareketini bilgilendirme

- İnsan hakları hareketinin görüşlerinin görünür olmasını sağlayacak araçları geliştirme

Yukarıda sayılan faaliyet alanları açısından 2009-2010 yılında İnsan Hakları Ortak Platformu somut olarak aşağıdaki çalışmaları gerçekleştirmiştir:

İnsan Hakları Ulusal Kurumunun Oluşturulması:

HOP üye örgütlerinin tek tek 2008 yılında yaptığı tartışma toplantıları sonucunda oluşturduğu görüşler bir araya getirilmiş ve 2009 – 2010 döneminde bu çerçevede İnsan hakları başkanlığı tarafından hazırlanan yasa tasarısına müdahale edilmeye çalışılmıştır. Halen TBMM Adalet Komisyonunda bulunan tasarıya ilişkin İHOP üyesi örgütler hem birlikte hem ayrı ayrı alt komisyona görüş bildirmişler ve yasa tasarısının BM Paris Prensipleri ile uyumsuz olduğunu savurarak yasa tasarısının geri çekilmesini istemişlerdir.

Ayrımcılık Yasa Taslağının Oluşturulması

2008-2009 döneminde İHOP bünyesinde yürütülen ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınarak hazırlanan yasa taslağı, hükümetin ilgili birimlerine sunulmuş ve bu doğrultuda bir yasa tasarısının hazırlanması için çeşitli lobi faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Medyada Irk Ayrımcılığı Çalışması

İHOP, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi akademisyenleri ile birlikte medyada ırk ayrımcılığı konusunda bilimsel bir çalışma yürütmüştür. Çalışma 2010 yılında tamamlanmıştır. Yayın hazırlıkları devam etmektedir.

İnsan Hakları Hareketi İçinde Dayanışma ve Paylaşma Ortamlarının Güçlendirilmesi

İHOP'un temel hedeflerinden birisini insan hakları hareketi içinde yarayan alan örgütler arasındaki etkileşimin çoğaltılması ve alanda dayanışma duygusunun ve ortak mücadele pratiğinin güçlendirilmesi oluşturmaktadır. Bu çerçevede 2009 ve 2010 yılında aşağıdaki çalışmalara destek verilmiştir:

- Sığınmacı ve Mülteci Hakları:

2009 yılından bu yana sığınmacı ve mülteci haklarının korunmasına yönelik olarak çalışan insan hakları ve hak temelli örgütlerinin savunuculuk faaliyetlerini daha da güçlendirmek üzere bir araya gelme ve birlikte faaliyet göstermelerini sağlayacak ortam oluşturulmuştur. İnsan Hakları Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, Mazlumder, İnsan Hakları Araştırmaları Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Mülteci-Der, İHOP'un kolaylaştırıcılığında 2009 yılında birlikte çalışma iradelerini "**Mülteci Hakları Koordinasyonu**" adı altında bir ağ oluşumuna dönüştürmüştür. İHOP, Koordinasyonun yürütme kurulunun toplantılarını, iç kapasite geliştirme faaliyetlerini ve kamu idaresi nezdindeki savunuculuk çalışmalarını desteklemekte ve sekreteryaya hizmeti sunmaktadır.

- Çocuklar Hakları

İHOP, 2008 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da toplumsal gösteriler sırasında gözaltına alınan, yargılaması süren veya sonlanan (ceza alan veya almayan) çocukların, '**çocuk**' olduğuna dikkat çekmek amacıyla çocuk hakları ve insan hakları savunucularının **Çocuklar İçin Adalet Girişimi** (ÇİAG), adı altında bir araya gelmelerini kolaylaştırmıştır. Bu çerçevede, verilerin toplanması, dava süreçlerinde mağdur çocukları desteklemeye yönelik girişimler, konunun Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesine götürülmesi, mağdur çocukların lehine yasa değişikliklerinin yapılmasının zorlanması ve kamuoyu yaratılması konusunda Girişime her türlü desteği sunmuştur. Bu çalışmanın ardından Ankara Çocuk hakları Platformu üyesi örgütler ve insan hakları örgütleri arasında "Çocuklar için Adalet" üst başlığında daha kapsamlı ve çocuklara bakış açısında paradigma değişikliği yaratmaya yönelik bir çalışmanın geliştirilmesi için hazırlıkları da başlatılmıştır.

- Engelli Hakları

Türkiye'nin 2009 yılında onayladığı Birleşmiş milletler Engelli hakları Sözleşmesinin hayata geçirilmesini sağlamak ve engellilere yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılmasında güç birliği yaratmak amacıyla İHOP, Mersin ve Diyarbakır'da engelli platformları ile 2010 yılında bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışmaların nihai hedefi bir yandan engelli örgütleri arasında hak temelli çalışmayı yaygınlaştırmak, öte yandan

da insan hakları örgütlerinin engelli haklarının savunulmasında engelli örgütleri ile birlikte çalışma ortamını geliştirmektedir.

- Kadın hakları

Kadınlara yönelik şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve kadın haklarının güçlendirilmesine katkıda bulunmak amacıyla Van ve Ş.Urfa Barosu kadın hakları komisyonlarına yönelik güçlendirme ve bu kentlerde insan hakları örgütleri, kadın hakları örgütleri ve barolar arasında birlikte çalışma ortamını geliştirmeye yönelik faaliyetler 2010 yılında başlatılmıştır.

- Ayrımcılık Ağları

İHOP çatısı altında yürütülen “Türkiye’de Ayrımcılığın Haritalanması” çalışması, Türkiye’deki çeşitli ayrımcılık uygulamalarının ve dinamiklerinin yerelde çalışan insan hakları örgütlerinin bir arada çalışarak analiz, teşhis ve teşhir edilmesini amaçlamaktadır. Ağ analizi yönteminin insan hakları alanındaki yaratıcı uygulamalarına bir örnek teşkil eden bu faaliyette, etnik kimlik, dini aidiyet, dil, cinsel tercihler ve fiziksel/zihinsel engel gibi çok çeşitli temellerdeki on/on bir ayrımcılık vakasının “haritası” çıkartılmasını amaçlamaktadır. Hazırlanan bu haritalar, her bir ayrımcılık vakasının görsel bir özetini sunarak bu vakalarda rol alan kilit kişi ve kuruluşların birbirleriyle etkileşimlerini gözler önüne sermekte ve bu sayede insan hakları savunucularına ayrımcılıkla mücadelelerinde daha etkin stratejiler geliştirebilmeleri için yeni kapılar açmaktadır.

İzmir, Van ve Çukurova bölgesinde faaliyet gösteren insan hakları örgütlerinin gerçekleştirdiği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İHD, Mazlumder ve Uluslar arası Af Örgütünün oluşturduğu bir çalışma grubu tarafından yürütülen çalışmamız ile toplumsal yaşamın her alanında, hem gündelik hayatta hem de kurumsal / yasal çerçevede karşılaşılabilecek ayrımcılık pratiklerine dair toplumsal farkındalık yaratmayı ve daha geniş kesimlerin bu konuda hassasiyet kazanarak kendi alanlarında olumlu bir dönüşüm için seferber olmalarına katkıda bulunabilmeyi amaçlıyor. (www.ayrimcilikaglari.org)

Birbiriyle iç içe geçmiş bir dizi toplantı/buluşma/atölye çalışması üye-

rinden ilerleyen çalışmanın ilk ayağı 30 Ekim-1 Kasım 2009 tarihinde Şile’de gerçekleştirilen çalışma seminerinin ardından yerel vakaları tarama ve derleme safhası ile başlatıldı. Ardından 12-14 Mart 2010 tarihlerinde Antakya’da gerçekleştirilen geniş kapsamlı buluşmayla saha çalışmalarının konusunu oluşturan ‘ayrımcılık vakalarının’ değerlendirildi ve seçilen vakalara ilişkin derinlemesine araştırma süreçlerinin içeriği belirlendi. Haziran ayıyla Ekim ayı arasındaki süre ise görsel diyagramların hazırlanmasına ve somut vakalardan yola çıkan makalelerin ilgili kişilerce yazılmasına ayrıldı. 2010 yılının son aylarında ayrıntılı vaka analizleri ve görsel analizler yuvarlak masa toplantıları ile devam edecektir.

Yerel Yönetimlere Yönelik Ayrımcılık Karşıtı Çalışma Toplantıları

İHOP, 2009 yılında ayrımcılıkla mücadele programı kapsamında Çanakkale, Mersin, Ankara, Van ve Trabzon kentlerinin yerel yönetimlerine yönelik olarak ikişer günlük ayrımcılık karşıtı çalışma atelyeleri düzenlemiştir.

Çeviriler-Yayımlar

- İnsan hakları ile ilgili belgelerin çevirisi

Uluslararası insan hakları standartlarının Türkiye’de insan hakları savunuculuğu yapan örgütler ve bireyler tarafından erişimini sağlamak amacıyla başlatılan tercüme faaliyetleri devam ettirilmiştir. Bu çerçevede başta Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi’nin insan hakları mekanizmaları tarafından geliştirilen belgeleri Türkçeye çevrilmiştir. Yapılan çeviriler, internet aracılığıyla duyurulmakta ve İHOP web sitesinde yayımlanmaktadır. (www.ihop.org.tr).

- İnsan Hakları Seminerleri

İHOP, 2007 yılından bu yana Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi ile alanda çalışan savunuculara yönelik olarak 10 günlük seminer programları düzenlemektedir. 2009 yılında gerçekleştirilemeyen seminer programının üçüncüsü 13-18 Eylül tarihleri arasında “Hakikat ve İnsan Hakları” başlığı altında gerçekleştirilmiştir. Seminer programının bütünü kitap haline dönüştürme

çalışmaları sürdürülmektedir.

- İnsan Hakları İçin Diyalog Dergisi

İnsan Hakları İçin Diyalog dergisi, İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP) tarafından çıkarılmasına karar verilen iki aylık süreli bir yayındır. İnsan Hakları İçin Diyalog dergisinin temel amacı, insan hakları alanında doğrudan ya da dolaylı çalışan bireylerin, uzmanların, üniversitelerin ve sivil toplum örgütlerinin, hem kendi aralarındaki iletişimi, paylaşımı, işbirliğini ve dayanışmayı hem de bu aktörlerin kamu idaresi ile iletişimini güçlendirmektir. İnsan Hakları İçin Diyalog'un, insan hakları hareketini oluşturan unsurlar arasında iletişim ve paylaşımı, dolayısıyla da işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmesi ve karar alma süreçlerine daha etkili müdahalede bulunmalarını sağlaması beklenmekte, bilim dünyasıyla insan hakları hareketi arasındaki iletişimi de güçlendirmesi umulmaktadır.

2009 yılında yayın hayatına başlayan derginin yayımı sürmektedir. Şimdiye kadar 6 sayı yayınlanmıştır.

- İzlem Elektronik Bülten

İnsan hakları çerçevesinde yasama, yürütme ve yargının faaliyetlerini ve AİHM kararlarını izlemeye yönelik olarak İHOP Sekreteryası tarafından hazırlanan İZLEM dergisi 2010 yılı başından itibaren çıkarılmaya başlanmıştır. Şimdiye kadar 11 sayı yayınlanmıştır.

Yayınlanan Araştırmalar:

- **İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır "Türkiye'de İnternet İçerik Düzenlemesi ve Sansüre İşkin Eleştirel Bir Değerlendirme"**, Dr. Yaman Akdeniz ve Dr. Kerem Altıparmak tarafından hazırlanan **araştırma**
- **Avrupa Birliği Ülkelerinde Ayrımcılık Yasağı ve Eşitlik Kurumları:** İstanbul Bilgi Üniversitesi'nden Ulaş Karan tarafından hazırlanan araştırma
- **"İnsan Hakları Ulusal Kurumları: Farklı Coğrafyalar, Başka Deneyimler"** Helsinki Yurttaşlar Derneği'nden Veysel Eşsiz tarafından hazırlanan araştırma

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ KOALİSYONU

Uluslararası Ceza Mahkemesi Koalisyo'nun kurucusu olan İnsan Hakları Derneği, 2009-2010 yıllarında üyeliğe devam etmiş ve Koalisyonun Sözcülüğü görevini yürütmüştür. Bu döneme ait yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Genel Üyeler ve Yürütme Kurulu için Değerlendirme ve Planlama Toplantıları

Üye örgütlerin 2008 yılı genel üye toplantısında aldıkları karar uyarınca, UCMK genel kurulunu Şubat 2009'da gerçekleştirmiş ve 2010 yılını planlamak amacıyla 2. genel kurulunu 14 Kasım 2009'da Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Genel Kurul dışında tüm üye örgütlerin karar ve faaliyetlere katılımı ve bilgilendirmesi ucm-turkiye-koalisyonu-kurucular@googlegroups.com e-posta grubu üzerinden sağlanmaktadır. Eposta grubuna tüm üye örgütlerin temsilcileri, üye örgütlerin kurumsal eposta adresleri ve koordinatör kayıtlıdır.

GKda 2009 yılı faaliyetleri değerlendirmesi yapılmış, yeni Yürütme Kurulu seçilmiş ve 2010 yılı için planlama yapılmıştır. Koalisyon genel üye toplantıları yapılacak faaliyetleri planlamak üzere her yıl Kasım ayında yapılmaya devam edecektir.

Genel Kurul sonrasında Başkent Kadın Platformu, Diyarbakır Barosu, İnsan Hakları Derneği

İnsan Hakları Gündemi Derneği, Yüzleşme Derneği yürütme kurulu üyeliklerine seçilmiş ve Yürütme Kurulu sözcü olarak İHD genel başkanı Öztürk Türkdoğan'ı seçmiştir.

Mağdur Hakları Tanıtım ve Bilgilendirme Toplantıları

Koalisyon, 2009 ve 2010 yılında mağdur hakları üzerine yoğunlaşan bir çalışma yürütmüş ve “UCM ve Mağdur Hakları El Kitabını” oluşturmuştur. Bir çalışma grubu aracılığıyla yürütülen çalışmanın sonucunda Haziran 2010’da kitap basılmış ve 3 Temmuz 2010 tarihinde Diyarbakır’da, 10 Temmuz 2010 tarihinde Van’da ve 17 Temmuz 2010 tarihinde Ankara’da sivil toplum kuruluşlarına ve Koalisyon üyelerine yönelik bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca UCM ve Kadın hakları ile “UCM ve Çocuk Hakları” konulu iki broşür yayınlanmıştır.

Rapor Hazırlanması

2009 yılında UCMnin tamamlayıcılık ilkesi gereğince, mevcut iç hukuk düzenlemelerinin Roma Statüsü kapsamında gözden geçirilmesi ve taramasının yapılarak bir rapor halinde yayımlanması hedeflenmiş ve gerçekleştirilmiştir. Dr. Murat Önok tarafından hazırlanan ve UCMK sekreteryası tarafından gözden geçirilen Rapor, Ulusal mevzuat, Roma Statüsüne uyum açısından detaylı bir biçimde incelemekte ve eksiklikleri tespit etmektedir.

Lobi Ziyaretleri

Lobi ziyaretleri tüm yıl süresince devam etmiştir. Ayrıca Uganda’nın Başkenti Kampala’da yapılan UCM Gözden Geçirme Konferansı’nda UCM Koalisyonunu temsilen İnsan hakları Gündemi derneği Genel Sekreteri ve UCMK Yürütme Kurulu üyesi Günal Kurşun katılmıştır.

Uluslararası Koalisyonla yapılan görüşme neticesinde Türkiye Kasım 2009 için yeniden hedef ülke olarak belirlenmiştir. Uluslararası kamuoyu tarafından da bu konuda bir kampanya yürütülmüştür.

Kasım 2009 yılında gerçekleştirilen UCM Taraf Devletler Kurulu 8. oturumunu Türkiye’nin Taraf Devletler Kurulunu yakından ve üst düzey bir katılımıla takip etmesi için Dışişleri Bakanlığı’na UCM Koalisyonu imzalı bir çağrı mektubu gönderilmiştir. Türkiye, Taraf Devletler Kurulu’na katılmış ve ilk kez genel kurul’da bir konuşma yapmıştır.

Konuşma metni Dışişleri Bakanlığı’ndan talep edilmiş ve Türkçe’ye

çevrilerek koalisyon web sitesinde yayımlanmıştır. Ayrıca kurula ilk kez katılan ADB’nin de yapmış olduğu konuşma Türkçe’ye çevrilerek websitesinde yayımlanmıştır.

Basın Açıklamaları

Bu kapsamda 17 Temmuz 2009’da ve 17 Temmuz 2010 da tüm örgütlerin ortak imzası ile birer basın açıklaması yapılmış ve açıklama basına ve kamuoyuna duyurulmuştur.

El Beşir Türkiye Ziyareti Akabinde Gerçekleştirilen Faaliyetler

El Beşir’in Türkiye’ye yapacağı ziyaret programı konusunda 04.11.2009 Çarşamba günü sabah Sudan Reuters tarafından koordinatörün aranması ve haberin hemen yapılacağı belirtilerek görüş alınması talebi ile haberdar olundu. Bu görüşmenin kısa alıntısı tüm dünya yazılı ve görsel basınında haber oldu.

Tüm üye örgütlere ve uluslararası koalisyona konuyla ilgili düzenli bilgi verildi. Taslak bir basın açıklaması hazırlandı ve onay için tüm örgütlere gönderildi. Gelen değişiklik önerileri de dikkate alınarak 6 Kasım 2009 Cuma sabahı açıklama Türkçe ve İngilizce olarak basın ve kamuoyu ile paylaşıldı. Ulusal ve uluslararası basın ve televizyonlarda yer alan basın açıklaması oldukça etkili oldu.

Koalisyonun çalışmaları önümüzdeki dönem de devam edecektir.

CEZAEVLERİ

Cezaevi sorunu ve cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri İHD'nin kuruluş amaçlarından bir tanesi olduğu gibi, bugüne kadar sürekli gündemde kalan, her gün yeni genelgelerle daha da vahim bir hal alan ve halen çözüm bekleyen bir sorun alanıdır. Cezaevlerinde insan onuru ile bağdaşmayan uygulamalar devam etmekte, temel hak ve özgürlükler uygulanmamaktadır. Yillardır gündemimizden düşmeyen F Tipi, D Tipi, L Tipi cezaevleri ikinci bir cezalandırma yöntemi olarak hala karşımızda durmaktadır. Merkez Yürütme Kurulumuz özellikle bu dönemde de cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin saptanması ve bu alanda gerekli çalışmaları yürütmek adına bir komisyon oluşturmuş ve bu komisyon üyeleri şube cezaevi komisyonları ile ortak çalışmalar yapma gayreti içinde olmuştur. Merkez Komisyonu şubelerden gelen komisyon üyeleri ile toplantılar yapmış, ortak eylemlilikler, kampanyalar düzenlemiş ve cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine dönük sistematik olarak yıllık raporlar çıkarmış ve kamuoyuna açıklamıştır.

Çalışma döneminde geçmiş dönem de başlatmış olduğumuz hasta mahpuslara dönük olarak dayanışma mektupları ve hasta mahpusların sorunlarını kamuoyuna taşımak amaçlı Erol Zavar, Afyon Korkmaz, Aynur Epli, Gazi Dağ, Menduh Kılıç, İnalet Mete, A. Samet Çelik, İzzet Turan, Halil Güneş, İsmet Ayaz, Yusuf Kaplan, Aygül Kapçak M. Ali Çelebi ve Hediye Aksoy'a şubelerimizle ortak basın açıklamaları ve dayanışma kartları göndermeye devam etmiştir. Ağır hasta mahpusların sağlık sorunlarını yetkili makamlara iletmiştir.

6 Ocak 2009 tarihinde, Genel Merkez heyetimiz Erzurum H Tipi Cezaevinde 24 Aralık 2008 günü yapmış olduğu araştırma ve inceleme sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmıştır. Bu özel rapor üzerine Meclis İnsan Hakları Komisyonu ile görüşmeler yapılmış, sonuçta Komisyon başkanı Erzurum H tipi Cezaevine gitmiştir.

Bu dönemde İstanbul şubemizin 05.02.2009 tarihinde İstanbul'dan

başlattığı “hapishanelerdeki ölüme, tecrite, baskılara son” yürüyüşümüz 06.02.2009 tarihinde Ankara’da MYK üyeleri tarafından karşılanarak TBMM önünde yaptığımız basın açıklaması ile son bulmuştur. Aynı gün Adalet Bakanlığı’ndan istediğimiz randevuya cevap verilmemesinden dolayı, BDP il milletvekilleri tarafından kabul edilerek cezaevleri sorunu meclise taşınmıştır.

2008 yılı cezaevi raporumuz 06.02.2010 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Bu raporla ilgili olarak TBMM İnsan Haklarının İnceleme Komisyonu Başkanı ve Cezaevleri Genel Müdürü ile görüşmeler yapılmıştır. 2009 yılı cezaevi raporumuzda 22.03.2010 günü kamuoyu ile paylaşılmıştır.

2009 yılında cezaevlerinde yaşamını yitiren Mustafa El Elçi, Gurbet Mete, Hasan Kert, Beşir Özer, Recep Çelik ve İsmet Ablak için şubelerimiz aynı saatte ortak olarak sokak etkinlikleri yapılmıştır.

8 Mart 2009 Dünya Kadınlar Günü’nde İnsan Hakları Bülteni özel sayısı cezaevinde bulunan kadın mahpuslara ithaf edilerek tüm şube ve merkezimiz tarafından dağıtımı gerçekleştirildi.

Güler Zere örneğinde görüldüğü gibi Adli Tıp Kurumu kasıtlı olarak rapor verme süresini uzatmakta ve cezaevlerinde hastalığın ilerlemesine neden olmaktadır. Bununla da kalınmayıp, “farklı toplum kesimlerinin hassasiyetine” göre karar verildiği bizzat Kurum Başkanı tarafından açıklanmıştır. Adli Tıp Kurumu bu haliyle bilimsel bir kurum değildir. Siyasal saiklerle hareket etmektedir. Mahpusların sağlık ve yaşam hakları böylesi bir politik kurumun insafına bırakılamaz. Bu durum en temel insan haklarına aykırı olduğundan dolayı şubelerimizle ortak açıklamalar yapılmış ve şubelerimiz Adli Tıp Kurumu hakkında suç duyurusunda bulunmuşlardır. 23 Temmuz 2009 günü, İstanbul’da İHD, TİHV, ÇHD, TTB, Adli Tıp Uzmanlar Derneği ve SES Sendikası ile birlikte Adli Tıp Kurumu üzerine ortak bir değerlendirme açıklaması yapılmıştır.

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği’nin düzenlemiş olduğu “F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarında Yaşam: Hükümlü-Tutuklular ve Çalışanlar Açısından Sorunlar ve Çözüm Önerileri” konulu Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Nizamettin Kalaman, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı Hüseyin Kulaç ve 14 F Tipi Cezaevi Müdür, İnfaz Koruma Baş Memuru, Cezaevi Psikoloğu, öğretmen ve sosyal çalışmacı ve sivil toplum örgütlerinin katıldığı Çalışma Toplantısına katılmış, İHD

raporu sunulmuş ve cezaevlerindeki hak ihlaller anlatılmıştır.

Karadeniz bölgesinde açılan cezaevlerine sürgünlerin başlamasıyla birlikte artan hak ihlallerini yerinde tespit etmek amacıyla merkezimiz tarafından bir heyet oluşturularak Rize Kalkandere Cezaevi’ne gidilmiş ve heyet raporumuz kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Çalışma dönemimizde İran cezaevlerinde bulunan mahpusların serbest bırakılması ve idam cezalarının durdurulması yönünde sivil toplum örgütleri ile ortak basın açıklamaları yapılmıştır.

İmralı Adası Yüksek Güvenlikli F Tipi Cezaevi’nde hükümlü olarak bulunan Abdullah Öcalan’ın, cezaevi koşullarının kötüleştiği ve sağlığının ciddi derecede bozulduğuna dair avukatları İHD, MAZLUMDER, TİHV, TTB ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu’na başvuruda bulunmuşlardır. İHD, Mazlumder ve TİHV İmralı Adası Yüksek Güvenlikli F Tipi Cezaevinde inceleme yapmak için Adalet Bakanlığı’na başvurmuşlardır.

Çalışma dönemimizde 2009 yılı içinde özellikle cezaevlerinden almış olduğumuz ana ihlal başlıkları şöyledir. Cezaevlerinde İşkence ve Kötü Muamele Maruz Kalanlar 397, Sağlık Hakkı İhlali 554, Beslenme, Isınma ve Fiziki Koşulardan Doğan İhlaller 236, Sevk Uygulamaları Konusunda Yaşanan İhlaller 105, Bunların dışında disiplin soruşturmaları, keyfi uygulamalar ve benzeri ihlallerle bu yılın bilançosu toplam 2640 ihlal. (İHD 2009 yılı cezaevleri ihlal raporu) Ve bunlar sadece başvurusu alınanlar ve basın yoluyla tespit edilenler...

Çalışma dönemimizde merkezi komisyon üyelerimizde yoğun baskılar altında kalmıştır. Cezaevlerindeki sorunların tespitini dışardan yapan komisyon üyemiz Muharrem Erbey, Filiz Kalaycı tutuklanarak cezaevlerine atılmışlar sorunları yerinde tespit etmişlerdir.

Yıllardır gündemimizden düşmeyen F Tipi cezaevleri ikinci bir cezalandırma yöntemi olarak hala karsımızda durmaktadır. Türkiye’nin çeşitli cezaevlerinden aldığımız başvurularda özellikle, tutuklu ve hükümlülerin diğer tutuklu ve hükümlülerle bir araya gelmelerine, çeşitli aktivitelerde bulunmalarına, genelgeler, personel yetersizliği, gibi gerekçelerle engel olunduğu, Adalet Bakanlığının ısrarla 45/1 nolu genelgenin uygulandığını söylemesine rağmen, İHD’ye yapılan gerek aile ve avukat başvurularından, gerekse de tutuklu ve hükümlülerin derneğimize yaptığı yazılı başvurulardan da bu genelgenin uygulanmadığını anlamaktayız.

En temel haklarından birisi olan anadilde iletişim konusu da sorun olarak devam etmekte, ailelerle tutuklu ve hükümlülerin görüşmeleri engellenmektedir. Adalet Bakanlığı'nın çıkarmış olduğu genelgeye rağmen ziyaretçilerin Kürtçe konuşmasındaki engel kısmi olarak kaldırılmasına rağmen hak ihlalinin şekli değişmiş Kürtçe mektup ve kitaplardaki yasaklamalarda artış gözlenmiştir. Ayrıca tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde ki sağlık sorunları sürmekte, bu konuya ve diğer sorunlara ilişkinde Adalet Bakanlığı'na defalarca yaptığımız başvurular karşılıksız kalmakta ya da cezaevi savcılıklarının tamamen cezaevleri ve görevlileri lehine kararlarıyla geri dönmektedir. Cezaevlerinde uzun yıllar yatan mahpuslarda görülen kanser ve ciddi sağlık sorunları ölümlerle sonuçlanmış, Adli Tıp Kurumu ölümcül hastalara bile bugün git yarın gel mantığı ile ölümüne seyirci kalmıştır. Cezaevlerindeki yakınlarını ziyarete giden mahpus yakınları üst aramalarında insan onuruna yakışmayan aramalara maruz kalmış hakarete uğramışlardır. Disiplin cezaları mahpusların aylara yıllara varan görüş, sosyal alandan men, iletişim cezası olarak karşılıklarına çıkmakta aylarca ailelerini görememektedirler. Cezaevlerinde mevcutların artmasıyla, mahpuslar nöbetleşe uyumakta, hijyen sorunları yaşamaktadırlar.

Sonuç olarak İHD yıllardır söylediğini tekrar söylemekte ve tecrit, izolasyon, işkence ve onur kırıcı muameleler, ulusal üstü insan hakları belgelerinde ve Türkiye'nin iç mevzuatında suç olarak tanımlandığı ve nitelendiği için, Adalet Bakanlığı'nın, cezaevleri sorununa daha insancıl bir yaklaşımla bakmalı ve sorunun nihai çözümü için genel af ilan edilmelidir. İHD'nin 24 yıldır üzerinde çalıştığı ve çalışmaya devam edeceği bu sorunlar için önerileri arasında cezaevlerinin sivil izlemeye açılmasıdır. Adli veya siyasi ayrımı yapmadan bütün tutuklu ve hükümlüler için insan onuruna saygı gösterilmelidir. Hiçbir tutuklu ve hükümlü tecrit ve izolasyon koşullarında tutulmamalıdır. Tutuklu ve hükümlülerin haklarını ihlal eden, onlara işkence yapan, yaralayan ve öldüren kamu görevlileri hakkında davalar açılmalı, açılmış davalar bir an önce sonuca bağlanarak failler hak ettikleri cezalara çarptırılmalıdırlar.. Temel insan haklarına aykırı birçok madde içerdiğinden, Ceza İnfaz Yasası'nın ivedilikle ilgili meslek kuruluşları, İnsan Hakları Örgütleri ve akademisyenlerden oluşacak bir kurulda yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin, savunma, şiddete maruz kalmama, sağlık, eğitim, beslenme, aileleri ve avukatlarıyla ve genel olarak dış dünya ile iletişim haklarına saygı gösterilmeli ve BM Minimum Cezaevleri Standartları'nda belirlenen ilke-

ler kabul edilmelidir. Daha özgün sorunlar da yaşandığından, Kadın ve Çocuk Cezaevleri, insan onurunun zedelenmediği, temel hakların koruma altına alındığı bir bakış açısıyla yeniden düzenlenmelidir. Hükümet ve Adalet Bakanlığı sorumluluklarını yerine getirmeli; meydana gelebilecek yeni ölümleri durduracak sorumlulukta davranmalıdır.

Cezaevi komisyonumuz çalışma döneminde istenilen hedeflere ulaşmada, kamuoyunda duyarlılığı yaratmada eksiklikler yaşamıştır. İstanbul ve Diyarbakır'da cezaevlerindeki hasta mahpusların sorunları için aydın, sanatçıların katılımıyla yapacağı etkinliği gerçekleştirememiştir. Yine genelgelerin iptali konusunda açacağı davaları açamamıştır. Özellikle adli mahpusların hak arama bilincini geliştirmek için yapmayı planladığı etkinlikleri gerçekleştirememiştir. Kadın mahpuslara dönük ve çocuk mahpusların sorunları konusunda yetersiz kalmış özel bir çalışma yapamamıştır.

2008 YILI CEZAEVLERİ İHLAL RAPORU

Kişiler bir suç kovuşturması/soruşturması sonucunda haklarında bir yargıç tarafından verilen tutuklama kararı ya da yargılama sonucunda verilen mahkûmiyet kararıyla birlikte tutukevi ya da cezaevlerine kapatılmaktadır. Bu kapatma eylemi bir tedbir özelliği taşıyabildiği gibi kişinin işlediğine hükmedilmiş suçun karşılığı özelliği de taşıyabilir. Bir tedbir ya da cezalandırma biçimi olarak mahpusluk, bir başka deyişle, "özgürlüğünden yoksun bırakılma hali", alıkonulan kişinin haklarında ve özgürlüklerinde doğal olarak bir sınırlama yaratacaktır. Ancak, uluslararası standartlarda da belirtildiği üzere alıkonulma, kendi doğasından kaynaklanan sınırlamalar dışında herhangi bir sınırlamaya tabi olmamalıdır. Ulusal merciler, mahpusların haklarının korunması ve yerine getirilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmak ve önlemleri almakla yükümlüdür.

Uluslararası insan hakları hukukunda, mahpusların hakları ile ilgili oldukça gelişmiş standartlar olmasına karşın mahpuslar ilgili hakları ve düzenlemeleri doğrudan kullanamamakta, tutuldukları yerlerde bulunan yetkililer aracılığı ile ancak kullanabilmektedir. Hakların kullanımının bir başka kişinin inisiyatifinde olması bunların aynı zamanda keyfi biçimde kısıtlanmasını da olası kılmaktadır. Bu durum, özgürlüğü kısıtlayan otorite ile mahpus (özgürlüğünden yoksun bırakılan kişi) ilişkisinde ciddi bir güç dengesizliği doğurmaktadır. Bu dengesizlik, kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasının, insan hakları ih-

lali riskini barındırması ve evlet tarafından gerçekleştirilen ciddi bir zorlayıcı fiil olmasından, özgürlüğün kısıtlanması veya kaybedilmesiyle, alıkonulan kişinin korunması, hakları ve varoluşunun tamamıyla yetkililere veya kamu görevlilerine bağlı hale gelmesinden, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin kendi kaderlerini belirleme olanaklarının kısıtlanmasından, alıkonulma yerlerinin tanımı gereği kapalı yerler olması, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin toplumun görüş alanının dışında tutulmasından kaynaklanmaktadır.

Uluslararası hukuk, mahpuslar da dâhil olmak üzere özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin korunması, haklarının kullanımının sağlanması ve tutulma yerlerinin koşullarının iyileştirilmesi için yeni formler geliştirme çabası içindedir.

Bu çaba son olarak 2006 yılında yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme'ye Ek Protokol'de (Seçmeli Protokol) yansımaları bulmuştur. Protokol, tutukevleri ve cezaevleri de dâhil olmak üzere her türlü alıkonulma yerinin bağımsız izleme kurulları tarafından sistemli ziyaretini ve denetimini öngörmektedir. Türkiye, Protokol'ü 16 Eylül 2005 tarihinde imzalamış ise de henüz onaylamamıştır. Hükümetin, Protokol'ün onaylanması ve Protokol'de öngörülen bağımsız bir ziyaret ve denetim mekanizmasının oluşturulmasına yönelik herhangi bir çabası bulunmamaktadır. Verili denetim mekanizmaları ise Protokol'de öngörülen bağımsızlık ve tarafsızlık ölçütlerine uygun değildir. Söz konusu mekanizmaların kuruluş esaslarına, çalışma yöntemlerine ve ortaya koydukları uygulamalara bakıldığında, tutukevi ve cezaevleri de dâhil olmak üzere alıkonulma yerlerinin denetimi, koşulların iyileştirilmesi, hak ihlallerinin önlenmesi ve mahpusların hak ve özgürlüklerinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik gereksinimlere yanıt vermekten oldukça uzak oldukları görülmektedir. Bu nedenledir ki tutukevleri ve cezaevleri insan hakları ihlallerinin yoğun olarak yaşandığı kurumlar olma gerçekliğini uzun yıllardır korumaktadırlar. Ceza infaz rejiminin ve uygulama alanlarının evrensel insan hakları ölçütlerine göre iyileştirilebilmesi ve çözüm için adım atılabilmesi ise her şeyden önce yaşanan sorunların tam ve objektif olarak tespiti ile çözüm önerileri geliştirecek mekanizmaların varlığını gerektirir.

Ülkemizde bulunan cezaevlerinden, İHD Genel Merkezi'ne ve 29 şubesine 2008 yılının başından itibaren çok sayıda tutuklu ve hükümlü tarafından yazılı, tutuklu ve hükümlülerin aileleri ve yakınlarının şifai

başvuruları olmaktadır. Bu başvuruların değerlendirilmesi sonucunda, cezaevlerinde çok ciddi hak ihlallerinin yapıldığına dair bir kanı oluşmuştur. Yapılan başvuruları değerlendiren tutuklu ve hükümlülerle, yönetim kademelerinde görev alan avukat yöneticilerimizin görüşme tutanakları baz alınarak, merkezi cezaevi komisyonumuz tarafından bu raporun hazırlanması ihtiyacı doğmuştur.

İHD genel merkezi ve şubelerine başta F Tipi cezaevleri olmak üzere bütün cezaevlerinden, irili ufaklı sorunlar aktarılmaktadır. En fazla sorunların yaşandığı cezaevleri olarak Ankara Sincan kadın cezaevi, Sincan 1 ve 2 Nolu F tipi, Bolu ve Kırıkkale F tipi cezaevleri, İstanbul Bayrampaşa Cezaevi (Rapor hazırlandığı dönemde kapatıldı), Tekirdağ 1 ve 2.Nolu, Kandıra F tipi cezaevleri, Gebze M tipi, Adana Kürkcüler, İzmir Kırıklar 1 ve 2.Nolu F Tipi cezaevleri, Buca Cezaevi, Bergama M tipi, Aydın ve Adıyaman E tipi cezaevleri, Batman M tipi, Bingöl Özel Tip, Bitlis E tipi, Diyarbakır E ve D tipi, Erzurum ve Antep H tipi, Malatya E tipi cezaevleri, Hakkari Kapalı Cezaevi, Şanlıurfave Siirt E tipi, Van F tipi cezaevleri, Bakırköy, Metris, Bandırma cezaevleri, Midyat M tipi cezaevi, Mardin Cezaevi, Kocaeli ve Kırıkkale F tipi cezaevleri, Elbistan Cezaevi, Adana-Karataş Cezaevi ve Manisa-Turgutlu Cezaevi'ni sayabiliriz. Bu cezaevlerinden gelen yoğun başvurularda, inanılmaz insanlık dışı uygulamaların olduğu yönünde şikayetler alınmaktadır. Cezaevlerindeki uygulamaların derhal masaya yatırılarak sorunların kimden ve neden kaynaklandığının belirlenmesi ve buralara müfettişlerin gönderilerek gerekli soruşturmaların yapılarak soruların çözülmesi gerekmektedir. Özel mevzuatla özel uygulamaya tabi tutulan İmralı Cezaevi raporu da ayrı bir başlıkta ele alınmıştır.

Ocak-Eylül 2008 Cezaevleri Hak İhlalleri Bilançosu

01 Ocak 2008 ile 30 Eylül 2008 tarihleri arasında Türkiye'de bulunan cezaevlerinden İHD Genel Merkezi'ne ve 29 İHD şubesine yapılan başvurular ile basının taranması sonucu hazırlanan "Cezaevleri Raporu"na göre Ocak-Eylül 2008 döneminde Türkiye'deki cezaevlerinde **26 kişi yaşamını yitirmiş**, değişik kategorilerde **toplam 2.110 ihlal** yapıldığı tespit edilmiştir.

İHLAL KATEGORİLERİ

1	Cezaevlerinde İşkence ve Kötü Muameleye Maruz Kalanlar	238
2	Sağlık Hakkı İhlali	370
3	Beslenme, Isınma ve Fiziki Koşullardan Doğan İhlaller	44
4	Disiplin Soruşturmaları Nedeniyle Yaşanan İhlaller	918
5	Kürtçe Konuşma ve Haberleşme Önündeki Engeller	171
6	Sevk Uygulamaları Konusunda Yaşanan İhlaller	30
7	Keyfi Uygulamalar (Kitap, Mektup vb. Yasaklamalar)	181
8	45/1 Numaralı Genelge ve Uygulaması (Tecrit)	46
9	Diğer İhlaller	112
TOPLAM		2.110 başvuru

2009 YILI CEZAEVLERİ İHLAL RAPORU

1 Ocak 2009 ile 31 Aralık 2009 tarihleri arasında Türkiye'deki cezaevlerinden İHD Genel Merkezi'ne ve 28 İHD şubesine yapılan başvurular ile, bir ihlalin mükerrer şekilde yer almamasına özen gösterilerek, basının taranması sonucu hazırlanan, "2009 Yılı Cezaevleri İhlal Raporu"na göre, cezaevlerinde 24 kişi yaşamını yitirmiş, 49 kişi ağır hasta olduğu halde salıverilmemiş olup, bir önceki yıla göre işkence ve kötü muamele, sağlık hakkı ihlali, beslenme, barınma ve fiziki koşullardan kaynaklanan ihlaller, sevk uygulamalarında yaşanan ihlaller, 45/1 nolu genelgenin uygulanmamama ihlali, üst arama ve ziyaret engelleri konusundaki iddialarda, oldukça önemli oranda artış meydana geldiği saptanmıştır. 2008 yılı sonunda cezaevlerinde 103.235 kişi bulunurken (58.028 kişi tutuklu, 45.207 kişi hükümlü), 2009 yılı sonunda bu rakam 118.000 kişi civarında olmuş, bu raporun kamuoyuna açıklandığı günlerde Adalet Bakanlığı verilerine göre cezaevlerinde, Şubat 2010 sonu itibarı ile, 118.929 kişi (58.331 kişi hükümlü, 60.598 kişi tutuklu) bulunmaktadır. Bunlardan, çocuk tutuklu sayısı 2.544, hükümlü çocuk sayısı ise 245 ç Cezaevlerindeki yüksek oranlı hak ihlali ve yüksek tutuklu oranı, başlı başına çok ağır bir ihlal durumu yaratmaktadır.

Cezaevlerindeki ağır hasta mahpusların salıverilmemesinin en önemli sebebi, Adli Tıp Kurumu'nun hukuka aykırı uygulamalarıdır. Gerek Ceza İnfaz Kanunu'nda, gerek CMK'da Adli Tıp Kurumu'na, ağır hasta mahpuslarla ilgili verilen yetkilerin, üniversitelerin Adli Tıp Anabilimdalı başkanlıklarına ve Sağlık Bakanlığı'na bağlı Eğitim-Araştırma hastanelerine verilmesi, sorunun çözümüne önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca, sayın Cumhurbaşkanının yasal bağlayıcılığı olmadığı halde, af yetkisini kullanırken Adli Tıp Kurumu raporuna başvurması uygulamasından vazgeçmesi gerekmektedir.

Disiplin cezası uygulamaları ve keyfi uygulamalar konusunda bir önceki yıla göre azalma vardır. Bunun nedeni olarak AİHM'e yapılan başvuruların ciddi oranda artması karşısında idarenin aldığı tedbirler olabileceği sonucu çıkmaktadır. Ancak, bu alandaki ihlal iddiaları yine de oldukça fazladır. TBMM'de görüşülmeyi bekleyen "kanunla ihtilafa düşen çocuklar"la ilgili yasa tasarısında, infaz hakimliği ile ilgili yasada değişiklik yapılarak, disiplin cezalarının itirazının duruşmalı yapılacak olması ve infaz hakiminin cezaevlerine gidebilecek olması, önemli bir gelişme olarak kaydedilmelidir.

Kürtçe konuşma yasağı ve engellemeleri konusunda bir önceki yıla göre azalma olmuştur. Bunun da nedeni, ilgili tüzüğün değiştirilerek, Kürtçenin kullanılabilmesine sınırlı da olsa izin verilmesidir.

2009 Yılı Cezaevleri İhlal Bilançosu	
İşkence ve Kötü Muamele	397 kişi
Sağlık Hakkı İhlali ve Tedavisi Yapılmayanlar	554 kişi
Disiplin Cezaları ve Görüş Yasağı	586
Beslenme, Isınma ve Fiziki Koşullardan Doğan İhlaller	236
Kürtçe Konuşma Yasağı ve Haberleşme İhlalleri	173
Sevk Uygulamaları İhlalleri (Sürgün ve Sevk İstemleri Reddedilenler Dahil)	105
Kitap – Mektup Yasaklamaları	201 doküman (107 kişi)
45/1 No'lu Genelge İle İlgili İhlaller	162
Üst Arama Ve Ziyaret Engelleri	98

Diğer (Sınav, Kurs, İnfaz Yakma, Mahkemeye Çıkarılmama vb.)	128
TOPLAM	2.640 ihlal başvurusu

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ

23 Şubat 2008 tarihinde İHD Merkez Yönetim Kurulu'nun Diyarbakır'da yaptığı toplantıda, kurulmasına karar verilen İHD İnsan Hakları Akademisi, iki yılı aşkın bir süre içinde gerçekleştirilen bir dizi toplantıda, kuruluş belgesinin hazırlanması, faaliyet alanlarının ve ilkelerinin belirlenmesi amacıyla, insan hakları savunucuları, akademisyen-yazar, İHD ve TİHV kurucu ve eski yöneticileri arasında yapılan tartışma ve öneriler sonucunda, İHD'nin 24. kuruluş yıldönümü olan 17 Temmuz 2010 tarihinde açıldı. İHD Genel Başkanı Öztürk Türkddoğan ve İHD İnsan Hakları Akademisi Başkanı Hüsnü Öndül tarafından İHD Genel Merkezi'nde yapılan açılış sonrası, aynı gün Best Otel'de "İnsan Hakları Akademisi'ne Giden Yol" başlıklı bir konferans düzenlendi. Konferanstan sonra aynı yerde, Akademi'nin, "İnsan Hakları Kavramı ve Sorunları" konulu ilk dersi, Prof. İoanna Kuçuradi tarafından verildi. Yapılan çalışmalar sonrası ise, İnsan Hakları Akademisi'nin kuruluş belgesi, programı ve yönetmeliği oluşturuldu.

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ KURULUŞ BELGESİ

Kuruluş

İnsan Hakları Derneği, amacını ve ilkelerini tüzük hükmü olarak aşağıdaki şekilde belirlemiştir.

"Madde 2- Derneğin Amaç ve İlkeleri:

A) Derneğin Amacı

Derneğin tek ve belirli amacı, "insan hak ve özgürlükleri" konusunda çalışmalar yapmaktır.

B) Derneğin İlkeleri

İnsan Hakları Derneği,

1. Hükümet dışı, gönüllü bir insan hakları kuruluşudur.
2. Devletlerden, hükümetlerden ve siyasi partilerden bağımsız bir örgüttür.
3. İnsan haklarının evrenselliğini ve bölünmezliğini savunmaktadır.
4. Irk, dil, din, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve benzeri nedenlerle yapılan her türlü ayrımcılığa karşı mücadele eder.
5. Her koşulda ve dünyanın her yerinde ölüm cezasına karşıdır.
6. Her yerde ve her koşulda, kime yapılırsa yapılsın işkenceye karşı çıkar.
7. Herkes için, her yerde ve koşulda adil yargılanma ve savunma hakkını savunur.
8. Her zaman ve her koşulda savaşa ve militarizme karşıdır; barış hakkını savunur.
9. İfade özgürlüğünü koşulsuz ve sınırsız olarak savunur.
10. Düşünce ve inanç özgürlüğünü dokunulmaz bir hak olarak görür. Koşulsuz ve sınırsız bir şekilde savunur.
11. Örgütlenme özgürlüğünü savunur.
12. Ezilen birey, cins, sınıf, halkın/ulusun hakları için mücadele eder.
13. Ulusların kendi kaderini tayin etme hakkını savunur.
14. İnsancıl hukuku savunur.

İnsan Hakları Derneği, kişisel, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar ile dayanışma haklarını bir bütün olarak benimser ve savunur.”

Dernek, yukarıda yer alan amacı ve ilkeleri doğrultusunda “eğitim, öğretim ve bilgilendirme çalışmaları” yapmak üzere, 23 Şubat 2008 tarihli Genel Yönetim Kurulu kararıyla İnsan Hakları Akademisi kurma kararı almıştır.

İnsan Hakları Akademisi'nin Amacı

Akademi;

İnsan hakları savunucularının, insan hak ve özgürlüklerinin tanınması, kullanılması, korunması ve geliştirilmesi konusunda verdikleri mücadelenin daha etkin gerçekleştirilmesini sağlamaya dönük insan

hakları eğitimi programları hazırlar ve yürütür.

İnsan hak ve özgürlükleri ile ilgili, eğitici kurslar, konferanslar, sempozyumlar, açtıkları oturumlar düzenlemeyi, demokratik değerler bilincini güçlendirmeyi, çatışma yerine demokratik uzlaşma kültürünü yaygınlaştırmayı, empati yapma ve alternatifler etliği oluşturabilme yeteneği kazandıracak farklılıklara saygıyı benimsetmek ve insan hakları ihlallerine son vermek için eylemde bulunma gerekliliği bilincini sağlama amaç edinen eğitim programları hazırlar.

Haklara ve özgürlüklere sahip yurttaşlık bilincinin geniş bir toplumsal tabana yayılması, sivil toplum hayatının geliştirilmesi, demokrasi ve hukuk uygulamalarının insan hakları temelinde gerçekleştirilmesi ve güçlendirilmesine bilimsel, özgürlükçü ve demokratik bir anlayışla katkıda bulunmak amacıyla çalışmalar yürütür.

İlkeler

Akademi:

- İnsan Hakları Derneği'nin bünyesinde, işlevsel olarak bağımsızlığı olan, çoğulcu ve özerk bir yapıdır. İHD'den ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır.
- Akademik çalışmalarında tam bir bağımsızlığa ve özgürlüğe sahiptir. İHD yönetiminin ihtiyaç duyduğu konularda yönetime danışsal nitelikte-bilimsel görüş bildirir.
- Tüm faaliyetlerinde İHD'nin yönetici organları ile tam bir eşgüdüm ve iletişim halinde çalışır.
- Temel işi insan hakları eğitimidir. Eğitim programlarına katılanlardan ücret alınmaz.
- Akademinin mali ihtiyaçları İHD bütçesi tarafından karşılanır. Bütçe dönemlerinde akademinin kurulları Akademi'nin tahmini bütçesini İHD yönetimine bildirir. Yönetim genel bütçe imkânları ölçüsünde tahmini bütçeye genel bütçede yer verir. Akademinin tüm mali işlemleri İHD tüzel kişiliği üzerinden gerçekleşir.
- Projeye dayalı çalışmalarda proje uygulama birimi oluşturulur ve proje o birim tarafından yönetilir. Oluşturulacak birimde mutlaka İHD yönetimi ile akademi görevlileri temsil edilir. Eğitim projelerinin salt mali nedenlere dayalı olarak aksatılması, geciktirilmesi kabul edilemez. Eğitim projelerinin gerçekleştirilmesi kesin ilkedir

ve istisnası bulunmamaktadır.

- Demokratik değerler bilincinin hakim olduğu, insan haklarına dayalı bir yaşam ortamını oluşturma sürecini, sürecin tüm unsurlarının (gerçek ve tüzel kişiler, gruplar, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sendikalar, meslek örgütleri, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları) birbirini oluşturmaya yönelik dinamik ve yapıcı bir ilişkisi olarak tanımlar ve çalışmalarını hiçbir otoriteye, söyleme ve kesime eklenmeden, bu dinamik etkileşim içerisinde gerçekleştirmeyi amaçlar.
- Faaliyetlerinin bireysel ya da grupsal, sivil ya da resmi çıkarlar adına araçsallaştırılmasına hiçbir şekilde onay vermez.
- Kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör, sendikalar, meslek örgütleri, üniversiteler, aynı amaç ve ilkelere sahip başta insan hakları örgütleri olmak üzere sivil toplum örgütleri ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla bilgi ve deneyim paylaşımını önemser, diyalogu gözetir. Ortak bir yarar temelinde birlikte hareket etme bilinci ile çalışır. Bu amaçla işbirliği politikaları geliştirir.
- Çalışanları ve gönüllüleri arasında kolektif bir çalışma ve eylem bilincinin oluşturulmasına öncelik verir. Akademide görev alan herkesi tartışmalara katar. Kararlar ortaklaşa alınır. Karar süreçleri açık ve saydamdır.
- İlke ve amaçları doğrultusunda; tutarlı, katılımcı ve demokratik bir anlayışı esas alarak kendi çalışma biçimini üretir. Kendi kendini değerlendiren, esnek, pratik ihtiyaçlara en hızlı şekilde cevap verecek etkin yöntemleri oluşturur ve uygular. Gerektiğinde uzmanları arasında çalışma grupları oluşturur ve çalışmalarına yardımcı olacak yerel, bölgesel gruplar kurar.
- Faaliyetlerini yıllık raporlar şeklinde yayınlar.

Çalışma Alanları

1. Türkiye’de insan hakları, demokrasi ve hukuk uygulamaları alanında yaşanan ve gelecekte yaşanması olası sorunlara, ulaşılan çağdaş standartlar ve insan değeri anlayışına uygun çözümler oluşturulması ve bu çözümlerin uygulanmasının sağlanması için gerekli düşünsel, davranışsal, yapısal, işlevsel ve kurumsal dönüşümün gerçekleştirilmesi, toplumun bu yöndeki kapasitenin geliştirilmesi amacıyla hükümet dahil yetkili makamlara, sivil toplum kuruluşla-

rına, gerçek ve tüzel kişilere görüşler içeren raporlar sunar.

Bu amaçla yürürlükte bulunan yasaları ve düzenleyici işlemleri, tasarı veya taslak halinde bulunan düzenlemeleri inceler. Bu mevzuatın ulusalüstü insan hakları belgeleriyle uyumlu olmasını sağlayacak görüşler bildirir ve bu amaçla gerektiğinde yeni kanunların hazırlanmasını, yürürlükteki kanunların değiştirilmesini ve yeni idari önlemler alınmasını sağlamak amacıyla görüş açıklar ve girişimlerde bulunur.

2. Demokrasi ve hukuk uygulamalarının insan hakları temelinde geliştirilmesi ve insan haklarının gerçekleştirilmesini talep ettiği koşulların toplumda her birey için yaratılması, demokratik değerler bilincinin, karşılıklı saygının, uzlaşma kültürünün toplumda yaygınlaştırılması amacıyla; insan haklarının korunmasının kendileri için gerektirdikleri farklı olan grupların oluşturduğu bireylerin (kadınlar, çocuklar, göç eden ve zorla göçe tabi tutulmuş aileler, göçmen işçiler, sığınmacılar, fiziksel ve zihinsel engelliler, yaşlılar, şiddet mağdurları, eşcinseller, farklı dinsel ve etnik kökene sahip olan bireyler ve gruplar v.b) bu haklarını kullanabilme olanaklarının yaratılması, sosyal ve ekonomik değişimin izlenmesi ve toplumda adalet ilkesine uygun insan hakları temelli ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesi, ırkçılık ve başta cinsiyete dayalı ayrımcılık olmak üzere her türlü ayrımcılıkla mücadele, göç ve mülteci hakları, korunmaya muhtaç gruplar, eğitim, ekolojik bir çevrede yaşam vb. konularda projeler oluşturur, oluşturulan projeleri yürütür, denetler ve bunların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşır.
3. İnsan hakları, hukuk ve demokrasi uygulamaları alanında yaşanan sorunların kaynaklarının doğru teşhis edilmesi ve çözümlerin doğru oluşturulması amacıyla; yalnızca yasama tekniklerini, yürürlükte bulunan yasaları ve düzenleyici işlemleri değil, toplumun tarih, edebiyat, çocuk yetiştirme yöntemleri ve ahlak anlayışlarını, toplumsal sınıflar arası ilişkileri de irdelemeyi temel alan interdisipliner araştırmalar yapar.
4. Türkiye’de insan hakları, hukuk ve demokrasi alanında yapılmasını zorunlu olan değişikliklere ilişkin araştırma ve bilgilendirme çalışmaları yürütür.
5. Mevzuata uygun olarak kendi çalışma alanında; her türlü süreli-süresiz, yazılı, görsel yayın yapar. Raporlar, bültenler, projeler, ki-

taplar hazırlar ve bunları Türkçe ve diğer dillerde yayınlar. Bilgilendirici ve kalıcı etki yaratıcı kısa film, belgesel ve dıalar hazırlar ve yayınlar.

6. Uluslararası insan hakları hareketinin deneyiminden yararlanmayı ve paylaşmayı kolaylaştırıcı etkinlikler düzenler.

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ YÖNETMELİĞİ

Kuruluş ve Tanım

Madde 1

İnsan Hakları Derneği (İHD) tarafından İnsan Hakları Akademisi kurulmuştur. İnsan Hakları Akademisi, İHD bünyesinde, işlevsel bağımsızlığı olan, çoğulcu ve özerk bir yapıdır. Akademinin İHD'den ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Akademinin tüm çalışma ve işlemlerinden kurucusu ve bünyesinde faaliyette bulunduğu İnsan Hakları Derneği sorumludur.

Akademinin Merkezi

Madde 2

Akademinin merkezi Ankara'dır. Dernek merkez yönetim kurulunun önerisi Akademi yürütme kurulunun onayı ile uygun görülen yerlerde birimler açılabilir.

Akademinin Amacı

Madde 3

Akademinin amacı, İnsan hak ve özgürlükleri konusunda çalışmalar yapmak şeklinde belirlenen Derneğin amacı doğrultusunda; insan haklarının tanınması, korunması, uygulanması ve geliştirilmesine yönelik eğitim, öğretim ve bilgilendirme çalışma ve araştırmaları yapmaktır.

Akademinin Görevleri

Madde 4

Akademinin görevleri şunlardır:

Belirlenen amaçlarına ulaşabilmek için, eğitim programları planlamak ve gerçekleştirmek; inceleme, araştırma ve yayınlar yapmak, sempozyum, konferans, panel ve sempozyum ve benzeri faaliyetleri organi-

ze etmek; insan hakları alanında çalışan ve insan hakları eğitimi yapan ulusal ve uluslararası örgüt, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak; tek başına veya yurt içi ve yurt dışı benzeri kuruluşlarla projeler geliştirmek ve uygulamak; amacı ile ilgili diğer çalışma ve etkinliklerde bulunmak.

Dernek Merkez Yönetim Kurulunun kararına bağlı olarak Dernek bünyesinde bulunan kütüphane hizmetleri ile arşiv ve dokümantasyon çalışmalarında bulunmak.

Akademinin Organları

Madde 5

Merkezin organları şunlardır:

- a) Akademi Başkanı
- b) Yürütme Kurulu
- c) Bilim Kurulu
- d) Akademi Genel Kurulu

Yürütme Kurulu

Madde 6

Yürütme Kurulu, Akademinin icra organıdır. Yürütme Kurulu, üyelerinin kendi içinden seçeceği 2(iki) Bilim Kurulu üyesi, biri dernek saymanı olmak üzere 2 (iki) Dernek Merkez Yönetim Kurulu üyesi ile Akademi Genel Kurulu'nca seçilen 3(üç) olmak üzere 9 kişiden oluşur. Yürütme Kurulu düzenli olarak en az ayda bir kez toplanır. Yürütme Kurulu, kararlarını mevcut üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alır. Herhangi bir sebeple boşalan Yürütme Kurulu üyeliği, kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle belirlenecek yeni üye ile doldurulur.

Yürütme Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 7

Yürütme Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Akademinin amaç ve hedefleri doğrultusunda Akademinin yıllık bütçe, araştırma ve faaliyet programını hazırlamak,
- b) Akademik Kurul ve Danışma Kurulu toplantılarını düzenlemek, çağrı yapmak, gündem belirlemek,

c)Akademinin amacına ulaşması için gerekli tüm çalışmaları yönetmek, her tür girişimde bulunmak, ulusal ve uluslararası örgüt, kurum ve kuruluşlarla yapılacak işbirliğinin esaslarını belirlemek, protokolleri hazırlamak.

Akademi Başkanı

Madde 8

Akademi Başkanı, Akademinin Yürütme Kurulu başkanıdır. Akademi Yürütme Kurulu üyelerince, kurulun Dernek Merkez Yönetim Kurulu üyesi olmayan 5 (beş) üyesi arasından iki yıllığına seçilir. Başkan, Yürütme Kurulu üyeleri arasından bir başkan vekili atar.

Akademi Başkanının Görev ve Yetkileri

Madde 9

- a)Akademiye temsil etmek,
- b) Akademi Yürütme Kurulunu toplantıya çağırmak, toplantıya başkanlık etmek, alınan kararları uygulamak,
- c)Akademinin idari işlerini yönetmek, gerekli koordinasyon ve denetimi sağlamak.

Bilim Kurulu

Madde 10

Bilim Kurulu, bilim insanları ile insan hakları alanında bilimsel çalışma ve yayınları ile tanınan, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi mücadelesinde etkin ve uzun soluklu katkılarıyla bilinen kişilerden oluşur. Bilim Kurulunun üye sayısı 12 (on iki) dir.

Bilim Kurulu, üç ayda bir olağan olarak toplanır. İlk toplantısında kurul üyelerinden birini, Bilim Kurulu Başkanı olarak seçer. Kararlarını toplantıda bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile alır.

Boşalan üyelerin yerine ilk paragrafta belirtilen nitelikleri taşıyan kişiler arasından Dernek Merkez Yönetim Kurulu ile Akademi Genel Kurulunun önerisi ile Bilim Kurulu tarafından yeni üyeler seçilir.

Bilim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 11

- a) Akademi tarafından gerçekleştirilecek eğitim programlarını plan-

lamak ve projelendirmek; Yönetim Kurulu ile birlikte uygulanmasını sağlamak,

b) Akademi tarafından gerçekleştirilecek çalışma ve araştırma konularını belirlemek, projelerin üretilmesine katkıda bulunmak; ileriye yönelik kısa, orta ve uzun vadeli strateji planları yapmak,

c)Akademi Yürütme Kurulunda iki yıllığına yer alacak 2 (iki) Bilim Kurulu üyesini seçmek,

d)Gerektiğinde, Akademi Yürütme Kurulunun onayıyla, araştırma ve çalışma grupları kurmak,

e)Akademinin mali durumunu şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri ışığında yakından izlemek, bu bağlamda öneriler ve çözümler sunmak.

Akademi Genel Kurulu

Madde 12

Akademi Genel Kurulu, Akademinin bütün kurul üyeleri ile Akademi üyelerinden oluşur. En az 40(kırk), en çok 100 (yüz) üyeden meydana gelir. Üye sayısı Dernek Merkez Yönetim Kurulunun veya Akademi Yürütme Kurulunun önerisi ve Bilim Kurulunun kararıyla artırılabilir. Aynı yöntemle yeni üye alınabilir.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verir.

Akademi Genel Kurulu üyeleri; insan hakları savunucuları, insan hakları alanında çalışan bilim insanları, sivil toplum örgütleri ile sendika üye ve yöneticileri; yazar, gazeteci, hukukçu vb. arasından seçilir.

Akademi Genel Kurulu yılda en az bir kez toplanır; kararlarını mevcut üyelerin salt çoğunluğu ile alır.

Akademi Genel Kurulunun Görevleri

Madde 13

a) Akademi çalışmalarını dönemsel olarak değerlendirmek, Akademi Yürütme Kurulu ile Bilim Kurulunun çalışmalarını değerlendirmek, kısa ve uzun vadeli politikalar belirlemek,

c) Yıllık mali raporlar ışığında Akademinin mali yapısını gözden geçirerek, ilgili organlara konu ile ilgili önerilerde bulunmak,

b) Akademi tarafından gerçekleştirilecek eğitim ve araştırma konula-

rının belirlenmesi, çalışmaların yürütülmesi ve projelerin planlamasında Yürütme ve Bilim kurulularına tavsiyelerde bulunmak,

c)Akademi Yürütme Kurulu ile Bilim Kurulunun ihtiyaç duyduğu ve talepte bulunduğu diğer durumlarda öneri ve tavsiyelerde bulunmak, Akademi amaç ve ilkelerinin gerçekleştirilmesine etkin olarak katılmak,

d)Yürütme Kurulunda iki yıllığına yer alacak 3(üç) Genel Kurul üyesini seçmek.

Üyeliklerin Düşürülmesi

Madde 14

Akademi üyeleri, Akademi çalışmalarında Dernek ve Akademinin amaç ve ilkelerini esas alacaklarını kabul etmiş sayılırlar. Bu ilkelere uygun davranmayan üyelerin üyelikleri Akademi Yürütme Kurulunun kararıyla re'sen düşürülür.

Ayrıca bir faaliyet dönemi içerisinde geçerli mazeret ve gerekçe belirtmeksizin üç kurul toplantısına katılmayanın Bilim ve Yürütme Kurulu üyelerinin üyeliği aynı şekilde düşürülür.

Akademinin Gelir ve Giderleri

Madde 15

Akademinin gelir ve giderleri, Derneğin her yıl hazırlanan tahmini bütçesinde Akademiye ayrılan ödenekten karşılanır.

Harcamalar, İHD tüzüğünde yazılı esaslar dahilinde denetlenir. Akademinin yürüttüğü projeler Bilim Kurulundan iki ve Dernek Merkez Yönetim Kurulundan bir üye olmak üzere üç kişilik bir komisyon aracılığıyla ayrıca denetlenir. Komisyon üç aylık dönemler halinde mali raporlar hazırlayarak Dernek Merkez Yönetim Kurulu, Akademi Yürütme Kurulu ve Bilim Kuruluna sunar. Ayrıca yıllık mali raporlar hazırlayarak sözü edilen kurullarla birlikte Akademi Genel Kuruluna sunar. Raporların hazırlanarak ilgili kurullara sunulma işlemi hiçbir şekilde ertelenemez.

Yürürlük

Madde 16

İşbu yönetmeliğin İnsan Hakları Derneği Merkez Yönetim Kurulunda

benimsenerek onanmasıyla Akademi'nin kuruluşu gerçekleşmiş olur. Yönetmelik, ilgili diğer belgelerle birlikte Derneğin ilk olağan genel kurulunun onayına sunularak tüm taraflar için bağlayıcı hale gelmiş olur.

Geçici Organlar

Madde 17

Akademinin ilk üyeleri ve kurulların geçici üyeleri, İHD Merkez Yönetim Kurulunca, kuruluş çalışmalarına katılanların görüşleri de alınmak suretiyle belirlenir.

İNSAN HAKLARI AKADEMİSİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLECEK “İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ PROGRAMINA” İLİŞKİN ÖNERİLER

1. Giriş

İnsan haklarının etkin korunması ve yaşama geçirilmesi, hukukun ve ulusal-uluslararası koruma mekanizmalarının yanı sıra; insan hakları bilgisi ve bilincinin yaygınlaşmasına, bu hakların benimsenmesine ve kişilerin bu hakların talep ettikleri şekilde davranışlarda bulunmayı istemelerine bağlı olduğu bilinen bir gerçektir. Bunu gerçekleştirme-nin yolu, kişilerin bu hakların farkında olmalarını, bu hakların neden korunması gerektiğinin bilincine varmalarını, onları korumayı içtenlikle istemelerini ve elbette neyin nasıl korunabileceğini bilmelerini sağlayacak bir eğitimidir.

Unesco belgelerinde de vurgulandığı gibi;

“ İnsan hakları eğitimi, evrensel insan hakları kültürünün oluşturulmasını amaçlayan eğitim, öğretim ve bilgilendirme çalışmaları olarak tanımlanabilir. Kapsamlı bir insan hakları eğitimi hem insan haklarına ve bu hakların korunmasına dair bilgi verir hem de insan haklarını günlük yaşamda geliştirmeyi, savunmayı ve uygulamayı sağlayan becerileri kazandırır. İnsan hakları eğitimi, toplumun tüm üyelerinin insan haklarının korunması için ihtiyaç duyulan tutum ve davranışları teşvik eder.”

İnsan Hakları Akademisi'nin, İnsan Hakları Derneği'nin yönetici ve üyelerine yönelik yapacağı bir insan hakları eğitimi programının başarılı olması, her şeyden önce program amacının ve içeriğinin hedef kitlenin ihtiyaçları ve özellikleri temelinde doğru saptanmasına bağlıdır.

2. Eğitimin Amacı

Birleşmiş Milletler Dünya İnsan Hakları Konferansı'nda (Viyana, 1993) dile getirildiği biçimiyle insan hakları eğitiminin amacı; "bir bilinç uyandırmak", yani "dünyanın her yanında yaşanan insan hakları ihlallerine son vermek için eylemde bulunma gerekliliği bilincini arttırmak" olarak ifade edilmektedir. Bu amaç eğitim alanlarda; "insan hakları ihlal edilenlerle dayanışma ihtiyacına ilişkin bilinci uyandırmak" şeklinde de ifade edilmektedir. Yani eğitim; "eğitilende ihlallerin sonuçlarını giderici tarzda eylemde bulunma bilincini oluşturmayı amaç edinmelidir." denilmektedir.

İnsan hakları ihlal edilmeden önce, bu haklar ihlal edilmeyecek tarzda eylemde bulunma bilinci veya istemi yaratılarak kişinin belirli tek tek durumlarda kendisinin doğrudan veya dolaylı olarak bu ihlallerin nedeni olmaması ya da bu hakların gerçekleşmesi ve korunmasına katkıda bulunabilmesi sağlanabilir.

Yürütülecek eğitim programı; eğitim alanlara/katılımcılara yalnızca kendi haklarını değil, insan haklarını korumayı içtenlikle istemeyi; insan haklarının özünde neyi talep ettiklerinin bilgisini kazandırmayı ve yaşarken karşılaştıkları belirli durumlarda insan hakları ihlallerini önlemek için, insan haklarının talep ettiklerini kararlarıyla ve yaptıklarıyla yerine getirmeyi ve bunun için yapılması gerekenleri bulabilmeyi ve elbette yaşanan insan hakları ihlallerine son vermek için eylemde bulunma gerekliliği bilincini sağlamayı amaç edinmelidir. Bütün bunları kazanabilmek; eğitim alanlarda/katılımcılarda insan olma bilincini ya da insan onuru denen şeyi paylaşma bilincini uyandıran bir eğitimi gerektirir.

3. Eğitilecek Hedef Gruplarının Belirlenmesi

Dernek yöneticileri ile dernek üyelerinin katılacakları eğitim programlarında uygulanacak program içerikleri aşağıda önerilen yöntemle belirlenebilir.

Dernek, kendi yöneticilerinden uygun gördüğü gönüllüleri, insan hakları eğiticisi olarak sürekli görevlendirmek üzere eğitmeli ve sertifika vermelidir. Bu eğiticiler; eğitici olabilecek yeni kişileri insan hakları konusunda eğitmeli ve Dernek Yönetimi ile birlikte kararlaştırılan örgüt içi eğitim programlarını ve bunların araç gereçlerini (slaytlar, CD, kısa filmler, ders kitapçıkları vs.) hazırlamalı ve uygulamalıdır.

4. Eğitimin İçeriğinin Belirlenmesi

İnsan Hakları Akademisi; insan hakları alanında çalışan kişilerden bir Danışma Kurulu (grubu) oluşturmalı; Kurul/Grup önerileri doğrultusunda şubelerin insan hakları eğitimi ile ilgili ihtiyaçlarını, öncelik ve önerilerini saptamaya yönelik bir anket formu hazırlamalı ve tüm şubelerine göndermelidir. Gelen sonuçları değerlendirip tasnif etmeli, Danışma Kurulu/grubu ve eğitimde görev alacak uzmanlarla birlikte eğitim programında yer alması istenen konuları tespit etmeli, programın alt yapısını hazırlamalı ve buna göre bir uygulama planı ortaya koymalıdır.

Eğitim programı hazırlanırken, insan haklarının evrenselliği, bölünmezliği ve bütünselliği dikkate alınmalı; eğitim, medeni, siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve dayanışma haklarının tümüyle ilgili olmalıdır.

5. Eğitimde İzlenecek Yöntem ve Araçlar

Programın yürütülmesinde; eğitim programına katılanlara bilgi kazandırmanın yanı sıra, insan haklarının korunup uygulanmasıyla ilgili düşünce ve davranışları kazandırma, asıl amaç olmalıdır. Bu nedenle inter aktif, katılımcı bir yöntem esas alınmalı, olabildiğince örnek olay, grup tartışmaları gibi teknikler uygulanmalıdır.

Konular planlanan süreye uygun olarak yayılmış ders saatleri şeklinde aktarılmalıdır. Bu husus özellikle dernek yöneticilerinin eğitiminde önemlidir. Araçlar konunun özelliğine göre belirlenmelidir. Eğitim çalışmalarını bir izleme birimi tarafından izlenmeli, eğitimin etkinliği ve sonuçları verilere dayalı olarak belirli periyotlarla değerlendirilmelidir. Konuyla ilgili olarak 2006-2008 döneminde İHD, Mazlum-Der, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi ve Hollanda Helsinki Komitesi tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen "Türkiye'de İnsan hakları Savunucuları: İnsan hakları Örgütlerinin yerel Şubelerini Güçlendirme" projesi çerçevesinde eğitimciler ve eğitim alanlara yönelik üretilen eğitim materyali; proje nedeniyle oluşan birikim ve deneyimler yol gösterici olabilir.

6. Eğitim Programının İçeriğine İlişkin Öneri Taslağı

1. İnsan Hakları: Kavramı ve Temelleri
2. İnsan hakları ile temel kavramların anlam bilgisi
 - "Hak", "onur" insan, "insanlık", "insan hakları" kavramlarının

anlamı. (Bu kavramlara eşitlik, özgürlük, barış kavramları da eklenebilir).

- İnsan hakları ilkelerinin özellikleri
 - Hangi haklar insan haklarıdır? Neden?
 - Devlet, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları hukuku kavramı ve bu kavramların insan hakları kavramı ile ilgisi
3. Etik ilkeler olarak insan hakları ilkelerinin insan hakları savunucuları için gerektirdikleri.
 4. İnsan Haklarının Korunması ile ilgili temel ilkeler.
İnsan haklarının korunması terimi ve içeriği.
İnsan haklarını savunma hakkı ve insan hakları savunucuları
İnsan haklarının ulusal düzeyde korunması.
Uluslararası insan hakları belgeleri ve uluslararası koruma mekanizmaları.
 5. İnsancıl Hukuk (Savaş hukuku ya da Silahlı çatışma hukuku) konuyla ilgili belgeler ve konuyla ilgili kurumlar
- Uluslararası Ceza Mahkemesi ve belgeleri
 6. İnsan haklarının işlevselleştirilmesinde hükümet dışı örgütlerin rolü ve sivil itaatsizlik kavramı.
 7. Türkiye’de insan haklarının korunmasında karşılaşılan temel sorunlar.
Genel durum.
Mevzuat
İnsan hakları ihlallerinin önlenmesinde yeni mücadele yöntemleri.
 8. Olgular ve olay tartışmaları
 9. İnsan haklarının mültidisipliner özelliği nedeniyle tıp, psikoloji, sosyoloji, kültür ve sanat dalları, yazılı ve görsel basın, hukuk ve sair disiplinlerden katkılar.
 10. Kadın hakları, çocuk hakları, engelli hakları, ayrı başlık altında ayrımcılık yaşağı, azınlık hakları, kültürel haklar ve benzeri konular üzerinde düşünmek gerekir.

KAYIPLAR OTURMA EYLEMLERİ

Ülkemizde çatışmalı sürecin yoğun yaşandığı 90’lı yıllarda ülkenin kanayan yarası haline gelen en önemli sorunlardan biri de Faili Meçhul Cinayetler ve Gözaltında Kayıplar idi. Bir dönem öylesine pervasız bir şekilde yaşanmaya başladı ki, neredeyse her gün bir faili meçhul veya kayıp vakası duyar hale geldik. Bu durum bölgemizde travma yaratacak bir düzeye geldi. Ancak bu derin yarayı, en içten yaşayanlar ise şüphesiz ki kayıp yakınlarıydı. Her ne kadar JİTEM veya farklı güçler tarafından kaçırılan birinin sağ dönemeyeceği bilinse de kayıp yakınları, yıllar boyu umutlarını hiç yitirmedi. Her an kayıplarından bir haber gelecek umuduyla yaşadılar. Ancak bu, sadece bir umuttan ibaretti. Kayıpların bir bölümünün kemiklerine, bazı itirafçıların itirafları veya görgü tanıklarının tanıklıkları sonucunda derneğimizin girişimleri sonucunda ulaşıldı. Bulut Ailesi, Örhan Ailesi, Ulumaskan Ailesi ve Hasan Ergül bunlardan birkaçıydı. Fakat kemiklerine dahi ulaşılamayan yüzlerce kayıp olduğunu artık tüm kamuoyu biliyor. Kayıpların yakınları, kayıplarının bir gün çıkıp geleceği günü bekliyor.

İHD MYK üyeleri 7 Şubat 2010 tarihinde İHD Genel Merkez ve Şubeleriyle birlikte her Cumartesi günü eş zamanlı olarak “Kayıplar Bulunsun Hesap Sorulsun” sloganıyla bir oturma eylemi dizisi kararı alarak, eylemlerine başladılar. Benzeri daha önce İstanbul Galatasaray Lisesi önünde gerçekleşmişti. Yıllar boyu devam eden eylem, kamuoyunda büyük bir duyarlılık yaratırken, kayıp yakınlarını da birbirine kenetlemişti. Cumartesi Anneleri olarak yurt çapında ciddi bir yer edinen oturma eylemleri halen Galatasaray Lisesi önünde devam etmektedir.

Kayıp yakınlarıyla birlikte başlattığımız oturma eylemine şubelerimiz büyük oranda katıldı. Kamuoyunda duyarlılık yaratmak ve yetkilileri hareket geçirmek amacıyla her hafta özellikle Diyarbakır, İstanbul, An-

kara ve Batman şubelerimizde Cumartesi günleri düzenli olarak, diğer şubelerimizde de olanakları ölçüsünde yapılmaya başlandı. Her hafta ayrı bir kayıp hikayesinin işlendiği eylemde, ayrıca binlerin sesi olarak güncel konulara dikkat çeken açıklamalarda da bulundu. Yine kayıp yakınları da yıllar boyu içlerine gömdükleri acılarını her hafta birbiriyle paylaşmanın bir nebze de olsa ferahlığını yaşadı. Her oturma eylemi onlar için bir umut oldu. Her kaybın hikayesi, yarattığı hüznün yanında “Belki bir gün çıkar gelir” ümidine dönüştü. Kayıp yakınları birbirlerine sarıldıkça, birbirlerine yaslandıkça acılarının hafiflediğini hissetti. İHD olarak böylesi bir eyleme öncülük etmenin büyük bir sorumluluk ve çalışma olduğunu söyleyebiliriz.

GERÇEK ve ADALET İNSİYATİFİ

Gerçek ve Adalet İnisyatifi, Derneğimiz tarafından Ergenekon sürecine müdahale amacıyla bütün toplumsal muhalefet güçlerine ve aydınlarla yapılan çağrı sonucunda oluşturuldu. Yapılan çağrıya olumlu yanıt veren 23 örgüt (Katılan örgütler şunlardır: KESK, TTB, Alevi Bektaşî Federasyonu, ÇHD, Halkevleri, Devrimci 78’liler Federasyonu, 78’liler Girişimi, İHD, TİHV, Mazlum-Der, Diyarbakır Barosu, Göç-Der, Yakay-Der, Meya-Der, BDP, EMEP, ÖDP, SDP, ESP, İşçilerin Sosyalist Partisi, EHP, Yeşiller Partisi, Limter-İş. Daha sonraki süreçte Devrimci 78 liler Federasyonu çalışmadan çekilmiş. Göç-Der, Yakay-Der ve ÖDP ile iletişim sorunları nedeniyle yeterince ilişkilenelememiştir) ve aydınların katılımıyla, Türkiye halklarına karşı devlet tarafından işlenen suçların açığa çıkarılması, suç ve suç iklimi yaratanların yargılanması ile birlikte, tarihsel bir yüzleşmenin zeminini oluşturmayı hedefliyordu. Özellikle Ergenekon sürecinde (sınırlı da olsa) deşifre edilen birtakım gerçekler, böyle bir çalışmayı zorunlu hale getirmişti. Sürece ilişkin birtakım çabalar var olmakla birlikte oldukça parçalı ve yetersizdi. Toplumsal muhalefetin sürece karşılık olamayan yönelimine karşın işlenen suçların şu ya da bu düzeyde ortağı olan siyasal aktörler, savcı ve avukat rolünü üstlenmişlerdi. Ayrıca Ergenekon yargılamaları, Türkiye halklarına karşı işlenen suçları açığa çıkarıp yargılamaktan çok, üstünün örtmesi işlevi görüyordu. 1999 öncesi yargılama dışı tutulmuş, Fırat’ın doğusunda Kürt halkına karşı işlenen suçlar hiç gündeme alınmamış, muhalif güçlere yönelik katliamlar es geçilmişti. Yargılama, bilinçli bir tercihle bir iç iktidar kavgasının arenası haline dönüştürülmüş, işlenen suçlarda devletin rolünü gizlemeye, bir başka ifadeyle aklamaya soyunmuştu. Tam da bu nedenlerle sürece etkili bir biçimde müdahil olmak, hem sorumluluğumuz, hem de zorunluluğumuz haline gelmişti.

Bu değerlendirmeler ışığında başlattığımız ve dernek olarak sekreteryasını yürüttüğümüz inisiyatif, 18 Nisan 2009 da İstanbul'da Galatasaray meydanında, katılan kurumların genel başkanlarıyla birlikte kuruluş deklarasyonunu açıklayarak çalışmalarına başladı. Hemen arkasından, Fırat'ın doğusunda işlenen suçlara dikkat çekmek amacıyla, 30 Mayıs 2009 tarihinde eş zamanlı olarak tüm ülkede "Fırat Suyu Kan Akıyor. Baksana" şiarıyla insan zinciri oluşturma etkinliği gerçekleştirildi. Zincir, eş zamanlı olarak 21 yerleşim biriminde gerçekleşti. Türkiye halklarına karşı işlenmiş suçların mağdur ve tanıkları 18-20 Haziran 2010 da Ankara'da bir araya getirilmiş ve işlenen suçlar açığa çıkarılıp failler yargılanmadan, devletin rolü ve sorumluluğu ortaya konmadan hiç bir adım atılmayacağı mesajını güçlü bir biçimde vermiştir.

İnisiyatif, hakikatleri araştırma komisyonu olmadığı gibi, böyle bir amacı da yoktur. Esasen bileşimi ve hedefleri itibarıyla bu mümkün de değildir. Gerçeğin bütün çıplaklığıyla ortaya konması ve adaletin gerçekleşmesini hedeflemektedir.

Bütün eksiklerine ve yetersizliklerine rağmen önemli ve kalıcı bir etki yaratan bu çalışmanın önümüzdeki süreçlerde de etkin bir biçimde sürdürülmesi yararlı olacaktır.

MÜLTECİ, SİĞINMACI VE ULUSLARARASI KORUNMAYA MUHTAÇ DİĞER KİŞİLERİN HAKLARININ ETKİN KORUMASI PROJESİ

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın İHD Genel Merkezi ile ortaklığıyla başlattığı ve Avrupa Birliği'nin "Demokrasi ve İnsan Hakları Avrupa Girişimi Mali Programı" tarafından desteklenen Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Korunması Projesi, 1 Şubat 2010 tarihinde başlamıştır. Projenin uygulama süresi toplam 18 aydır.

Projenin Amacı:

Uluslararası korunmaya muhtaç kişiler (özellikle sığınmacılar ve mülteciler) konusunda uluslararası normların ülkemizde uygulanmasına katkıda bulunarak bu kişilerin haklarının etkin korunmasının sağlanması,

Projenin Hedefi:

- Mülteci ve sığınmacıların haklarının korunması ve bu haklara erişim sağlanması,
- Mülteci ve sığınmacılarla ilişkisi olan kişi ve kurumların bilincinin artırılması,
- Kamuoyunun mülteci ve sığınmacıların problemlerine duyarlılığın artırılması,
- Cenevre Sözleşmesi'nin ulusal mevzuatda etkin bir şekilde uygulanmasıdır.

Projenin Faaliyetleri:

1. *Van'da sığınmacı ve mülteciler için bir Danışma ve Destek Merkezi'nin*

kurulması

Danışma ve Destek Merkezi, öncelikle Van'da bulunan uluslararası korunmaya ihtiyacı olan kişilerle ilgilenecek, ancak diğer bölgelerdeki kişilere de iltica prosedürüne başvuru konusunda telefonla destek sağlayacaktır. Proje kapsamında yaklaşık olarak 1300 kişiye danışma ve destek sağlanması amaçlanmaktadır.

2. Eğitim çalışmaları:

- Eğitici Eğitimi, Türkiye genelinde sığınmacı ve mülteciler konusyla ilgilenen avukatlar, insan hakları savunucuları, sağlık çalışanları ve bu alanda çalışan diğer kişiler arasından belirlenecek 10 kişiye verilecektir
- Yerel Eğitim, Van ilinde sığınmacı/mülteci alanında çalışan sivil toplum kuruluşları (STK), avukat, insan hakları savunucuları, kurum ve kuruluşlardan gelecek temsilcilerden oluşacak 20 kişiye verilecektir.

3. "Sığınmacı ve Mültecilerin Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi" Rehberinin hazırlanması

- Uluslararası korumaya muhtaç sığınmacı ve mültecilerin gözetiminde tutuldukları yerler olan jandarma ve polis karakolları ve merkezleri ile yine İçişleri Bakanlığı'na bağlı misafirhaneler hakkında yazılı her türlü materyal (rapor, makale, haber, vs.), buralarla yakından ilgilenen kişi ve kurumların ellerindeki bilgi, istatistik ya da olgu kayıtları toplanacaktır ve değerlendirilecektir.
- İkinci aşamada, daha önce TİHV tarafından özellikle cezaevleri ve gözetim yerleri için hazırlanıp yayınlanan 'Gözetim Yerlerini ve Cezaevi İzleme Rehberi' güncellenecektir. Rehber sığınmacı ve mültecilerin alıkonulma yerlerinin nasıl izleneceği, izlem sırasında bu yerlerle ilgili hangi durum ve koşulların incelenmesi gerektiği konularını içerecektir.

4. Kamuoyu duyarlılığının artırılması

- Van'da kurulacak Danışma ve Destek Merkezi'ne yapılan başvurularla karşılaşılan sorunlar tek tek olgu olarak ya da belirli bir konu üzerinde kısa raporlar halinde İçişleri, Adalet ve Dışişleri

bakanlıklarına bağlı ilgili birimler dahil olmak üzere kamu kurumlarına, barolara, tabip odalarına, ilgili diğer meslek örgütlerine, ağ bileşenlerine, network dışında kalabilecek ilgili kişi ve STK'lara, kamuoyu liderlerine ve medyaya dağıtılacaktır.

- Sığınmacı ve mülteci hakları ile ilgili kamuoyuna yönelik Türkçe, Farsça, Kürtçe ve Arapça dillerinde broşürler hazırlanacaktır.
 - 20 Haziran Dünya Mülteciler Gününde çeşitli etkinlikler düzenlenecektir.
- ### 5. Parlamento üyelerine ve hükümete yönelik lobi faaliyetleri
- Yüzyüze toplantı, birden fazla heyet toplantıları ve İçişleri, Adalet ve Dışişleri bakanlıklarının genel sekreterleri ve üst düzey yöneticilerinin ve Meclisteki bütün parti temsilcilerinin katıldığı sunumlar
 - Meclisteki bu sorunun farkındalığını artırmak için, hükümet yetkililerine sunmak üzere soru önergeleri hazırlanacaktır.

Gerçekleştirilen Etkinlikler:

- 1- Van ilinde sığınmacı ve mülteciler için bir "Danışma ve Destek Ofisi" kuruldu. Ofis; bir danışman, bir tercüman ve bir direktör ile Mart ayından beri faaliyet göstermektedir.
- 2- 29 Mart 2010 tarihinde, Van Sığınmacı Ofisi çalışanlarına Türkiye'de sığınmacı ve mülteci mevzuatı konusunda BMMYK tarafından eğitim verildi.
- 3- 15 Mayıs 2010 tarihinde, Van Danışma ve Destek Ofisi, bir kokteyle tanıtıldı.
- 4- 29-30 Mayıs 2010 tarihinde, Van Danışma ve Destek ofisi çalışanlarına yönelik ikincil travmatizasyon eğitimi verildi.
- 5- Van Sığınmacı ve Mülteci Ofisi konusunda mülteci ve sığınmacıları bilgilendirmek üzere Türkçe ve Farsça dillerinde broşür hazırlandı.
- 6- "İnsan Hakları Sınırlanamaz" başlıklı bir afiş hazırlandı.
- 7- 19 Haziran 2010 tarihinde Van ilinde, 20 Haziran Dünya Mülteciler

Günü çerçevesinde, mülteci ve sığınmacıların sorunlarına ilişkin basın açıklaması, resim sergisi, film gösterimi ve imza kampanyası gibi aktiviteleri içeren çeşitli etkinlikleri düzenlendi.

- 8- Dünya Mülteciler Günü için “İltica Bir İnsan Hakkıdır Ayrım Yapılmaz”, “İltica Bir İnsan Hakkıdır Satın Alınamaz” ve “İltica Bir İnsan Hakkıdır Mahrum Bırakılmaz” başlıklı üç farklı billboard hazırlandı.
- 9- 26-27 Haziran 2010 tarihlerinde Van ilinde, yerel eğitim çerçevesinde, “Ruhsal Travma ve İkincil Travmatizasyon” başlıklı eğitim çalışması gerçekleştirildi. Eğitime, Van ve çevre illerden toplam 22 kişi katıldı.

KADINLARA KARŞI ŞİDDETİN ORTADAN KALDIRILMASI İÇİN SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN YARGI ÜZERİNDEKİ GÖZETİM KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ

İHD Genel Merkezi'nin, Kapasite Geliştirme Derneği ortaklığıyla başlattığı ve Avrupa Birliği'nin “Demokrasi ve İnsan Hakları Avrupa Girişimi Mali Programı” tarafından desteklenen “Kadınlara Karşı Şiddetin Ortadan Kaldırılmasında STKların Yargı Üzerindeki Gözetim Kapasitesinin Güçlendirilmesi” projemiz, 1 Nisan 2010 tarihinde başlamıştır. Projenin toplam süresi 18 ay olup, Ankara, Diyarbakır, Trabzon, Mersin, Adana, Van ve Muğla'da yürütülecektir.

Projenin Amacı:

İnsan hakları örgütleri, kadın örgütleri ve baroların sivil gözetim kapasitesini geliştirerek kadına yönelik şiddetin bitirilmesinde yargının rolünün geliştirilmesine katkı sunmaktır.

Projenin öncelikli amaçları;

1. Yargı tarafından uygulanan kanunlar ve tedbirlerin seviyesini tespit etmek,
2. Cinsiyete dayalı şiddetin faillerinin cezasızlığına karşı mücadele eden STK'ları, beraber çalışabilmeleri için geliştirmek,
3. STK'lar ve yerel kamu idareleri arasında cinsiyete dayalı şiddetin ortadan kaldırılması için bir diyalog platformu oluşturmak,

Projenin Genel Hedefi:

Yargının, kadınlara karşı şiddetin ortadan kaldırılmasında sahip oldukları yükümlülüğü yerine getirmesine katkıda bulunmaktır. Bu çer-

çevrede Proje kapsamında aşağıdaki somut hedeflerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- Yargının kadına yönelik şiddet davalarında takındığı tutum ve aldığı kararların uluslararası standartlarla uyumunun ve var ise bölgesel farklılıkların ortaya çıkarılması,
- Savcılarının ve yargıçlarının aldıkları kararlarda Anayasa'nın 90. Maddesi yoluyla CEDAW ve diğer uluslararası insan hakları sözleşmelerine referans verme eğilimlerinin tespiti,
- Baroların, insan hakları örgütlerinin ve kadın hakları örgütlerinin "kadınlara karşı şiddetin ortadan kaldırılması" hedefi doğrultusunda, "yargının sivil gözetimi" alanında ortak çalışma alanlarının geliştirilmesi,

Projenin Hedef Grupları:

Söz konusu 7 ilde bulunan yargı mensupları (hakim ve savcılar) ve bu illerdeki tabip odaları, kadın örgütleri, insan hakları örgütleri, barolar, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, projenin hedef gruplarıdır.

Projenin Nihai Yararlanıcıları:

Projenin uygulanacağı 7 şehirdeki şiddet mağduru kadınlar nihai yararlanıcılardır.

Projenin Ana Faaliyetleri:

I. Uluslararası ve ulusal insan hakları standartları temelinde yargı kararları ve korunma tedbirlerinin analizi:

Yukarıda sayılan illerde aile mahkemeleri, asliye ceza mahkemeleri ve ceza mahkemelerinde son beş yıl içinde görülmüş toplam 600 dava dosyasının incelenmesinin ve analizinin yapılmasının yanı sıra, bu illerde mevcut bulunan baro, insan hakları örgütleri ve kadın hakları örgütleri arasında kalıcılığı mümkün olan yargı üzerindeki sivil gözetimi hedefleyen işbirliği ağlarının oluşmasına yönelik birlikte öğrenme, paylaşma ve hareket etme olanakları güçlendirilecektir.

Bunun yanı sıra, proje için bir web sitesi kurulacaktır. Web sitesi, ni-

hai yararlanıcılar için hukuki ve sosyal yardım için ön metinleri içerip, aynı zamanda projenin hedef gruplarını da projenin gidişatı hakkında bilgilendirecektir. Web sitesi, aşağıdaki alt başlıkları içerecektir:

- Toplanan davaları içeren veritabanı
- Kadına yönelik şiddet bağlamında hukuksal koruma mekanizmaları
- Belediyelere düşen görevleri ve bugüne kadar yapılanları açıklayan dökümanlar
- Şiddet mağduru kadınların yararlanabilecekleri sosyal destek mekanizmalarını anlatan metinler
- Bugüne kadar kadına yönelik şiddet konusunda oluşturulan kurumsal mekanizmalar ve işleyişleri (sığınmaevleri vb)
- Kadına yönelik şiddet konusunda uluslararası ve ulusal yasa ve mevzuatlar

II. Projenin uygulanacağı 7 şehirde cinsiyete dayalı şiddete karşı yerel koalisyonların oluşturulması:

Proje koordinatörü, proje illerindeki İnsan Hakları Derneği şubelerinin yardımıyla barolarla ve eğer mevcut ise, kadın komisyonlarıyla -örgütleriyle, tabip odalarıyla ve diğer insan hakları örgütleriyle görüşerek proje hakkında ve projenin faaliyet alanı hakkında bilgilendirme yapacak ve bu organizasyonları yerel koalisyonun bir parçası olması için davet edecek. İHD'nin şubeleri yerel koalisyonlarının kurulmasında muhatap olacaktır. Yerel koalisyonlar kendi şehirlerinde kadınlara karşı şiddetin önlenmesinde sorumlu yerel otoriteler kadar ana muhatap olacaktır.

Yerel koalisyonların gözlem kapasitelerinin güçlendirilmesi için bir takım kapasite geliştirme aktiviteleri olacaktır.

1. Dava Gözlemlenmeleri Çalıştayı (3 gün)
2. Diyalog Oluşturma Çalıştayları (1 gün)
3. Gözleme ve değerlendirme Belirleyicileriyle Beraber Çalışma Çalıştayı (2 gün)
4. Kadınlara Karşı Şiddeti Ortadan Kaldırmak için Güvenlik/Yargı Sektörü Üzerindeki Sivil Gözetim Araçları Üzerine Çalıştay (2 Gün)

Bu çalıştaylar yerel koalisyonlarla beraber yapılacaktır. Yerel ve ulusal uzmanlar eğitim çalışmalarında yer alacaktır. Bu çalıştaylar kadının insan hakları performansının değerlendirilmesi, gözlemlenmesi ve izlenmesinin önemini arttırmaya yöneliktir. Bunlar ayrıca yedi ildeki bütün koalisyon ekiplerini biraraya getirilmesini hedefliyor ve bunlar tecrübelerin paylaşımı için ana platformu oluşturuyor. Bu toplantılar beraber öğrenerek farklı organizasyonların arasındaki sinerjinin artırılmasını amaçlıyor.

III. Kamu idaresi ile diyalog oluşturulması faaliyeti:

Yerel Koalisyonlar alakalı kamu otoriteleriyle düzenli bilgi paylaşımını sağlayan toplantılar oluşturmak için çaba sarf edecekler. Bu toplantılar kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli olan kamu otoritelerinin sorumluluklarını yerine getirmelerini gözlemleme açısından büyük rol oynamaktadır. Araştırma raporlarının basımı ardından, Proje Koordinasyon Ekibi Uzman Paneli ve Yerel Koalisyon Ekiplerinin yardımıyla oluşturacağı Yapılacaklar Listesi yuvarlak masa toplantılarıyla Adalet Bakanlığı'na, Meclis'e ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'yle paylaşılacaktır. Şiddet görmüş kadınları ve yargı ve kamu otoritelerini cesaretlendirmek için, yerel ve ulusal ortamlarda bir takım görünürlük eylemleri planlanmaktadır. Bu basın açıklamalarıyla, köşe yazarlarıyla görüşmelerde bulunarak, web sitesiyle, elektronik bültenlerle ve oturumlarla olacaktır.

Uygulanan Etkinlikler

1. 21 Nisan 2010 tarihinde, Proje Koordinasyon Ekibi kuruldu.
2. 28 Nisan 2010 tarihinde, Sevim Salihoğlu ve Sinem Kara, Diyarbakır İHD Şubesi'ni ziyaret ederek, projeyi tanıttı ve olası yerel koalisyon ekibi üyeleri tartışıldı.
3. 14 Mayıs, 11 Haziran ve 15 Eylül 2010 günleri, projenini önemli bir ayağı olan dava araştırmasının içeriğini ve kıstaslarını belirlemek üzere üç kez uzman paneli oluşturuldu. Üçüncü uzman paneli sonunda, bir 'checklist' oluşturularak, araştırmanın kıstasları belirlendi.
4. 4 Ekim 2010 günü Proje Koordinasyon Ekibi toplantısı yapıldı.

Projede Beklenen Sonuçlar:

- Kadına yönelik şiddetle ilgili mahkeme kararlarını gözlemlemek için yerel ve genel veri tabanlarının kurulması ve internet ortamında çalışır hale gelmesi.
- Kadına yönelik şiddete ilişkin yargı kararlarıyla ilgili 7 ilde ulusal ve yerel uzmanlarca yürütülecek bir çalışma.
- Yargının gözetimiyle ilgili STK'ların kapasitesine ilişkin ulusal ve yerel uzmanlarca yürütülecek bir araştırma: mevcut deneyimler, zorluklar, kapasiteler ve yeni olanaklar.
- Belirtilen 7 ilde duruşmaların izlenmesi ve mahkeme kararlarının belgelenmesi için insan hakları örgütleri, kadın hakları örgütleri ve barolar arasında yerel koalisyonlar.
- Kadına yönelik şiddet alanıyla ilgili spesifik davaların gözlemlenmesi için belirlenecek uzmanlar tarafından (ulusal ve uluslararası) geliştirilecek bir kılavuz.
- Dava izlemeyle ilgili belirtilen 7 ilde en az üçer eğitim.
- 7 ilin her birinde gözlemlenecek ve belgelenecek en az beş dava.
- Yargının etkililiği ve kadınlar için daha iyi korunmanın sağlanması-na yönelik ilgili yetkililerle iki istişare toplantısı.
- Kadına yönelik şiddetin bitirilmesi konusunda Dava İzleme'nin rolü üzerine uluslararası bir konferans.

TÜRKİYE'DE İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARININ KORUNMASI PROJESİ

İHD Genel Merkezi'nin, Hollanda Hükümeti tarafından desteklenen MATRA Projesi çerçevesinde yürüttüğü "Türkiye'de İnsan Hakları Savunucularının Korunması Projesi" 1 Aralık 2009 tarihinde başladı. 1 Haziran 2011 tarihinde bitecek olan projen Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri başta olmak üzere, Ankara, Adana, İstanbul ve İzmir illerinde yürütülecek.

Projenin Amacı: Projenin genel amacı Türkiye'de insan hakları savunucularının haklarını güçlendirmektir.

Yukarıda söz edilen problemlerin ışığında, bu projenin spesifik hedefleri şunlardır:

- 2009 yılına kadar insan hakları savunucularının maruz kaldığı ihlallerin kapsamını belirlemek,
- Toplumdaki, özellikle de insan hakları savunucuları, yazarlar, gazeteciler ve akademisyenler gibi özgürlükleri yaymaya çalışan gruplar olmak üzere, oto-sansür mekanizmasını ortadan kaldırmak
- İnsan hakları savunucularının haklarının ihlal edilmesini önlemek için alınan önlemlerin uygulanmasına yardım etmek.
- Kamuoyunda insan hakları savunucularının hakları konusunda farkındalığı arttırmak ve toplumsal tartışmalara katkıda bulunmak,
- Siyasetçileri, yasa koyucuları ve yasa uygulayıcıları etkileyen egemen anlayışı değiştirmek.

Proje Faaliyetleri:

Faaliyet 1: İnsan Hakları Savunucularının Haklarının Durumuna İlişkin Sistematik Gözden Geçirme ve İzleme

Yaşam hakkı, ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü açısından Türkiye'deki insan hakları savunucularının haklarının ihlal edilmesine ilişkin bir rapor hazırlanacak. Rapor, Türkçeye çevirisi yapılacak olan, insan hakları savunucularının hakları için uluslararası korunmaları da içerecek. Bu rapor, insan hakları savunucularının haklarına ilişkin ihlal türlerini belirlemek ve bu konuda kamuoyunda farkındalığı arttırmak için gerçekleştirilecek. Rapor, ihlallerin altında yatan nedenlere ilişkin bir incelemeyi, bireysel vakaların detaylı incelemesini ve bu durumun düzeltilmesi için önerileri de içerecek. Rapor gönüllü uzmanların katkılarıyla hazırlanacaktır.

Faaliyet 2.a.- İnsan hakları Savunucularının korunmasının geliştirilmesi.

İnsan hakları savunuculara karşı açılan soruşturmalar ve davalara karşı ulusal ve uluslararası kampanyalar düzenleyerek mücadele edebilmek için soruşturma ve dava süreci hakkında detaylı online özel raporlar ve acil eylem çağrılarını hazırlanacak.

Faaliyet 2.b.- Hukuki Destek

Haklarında dava açılan 10 insan hakları savunucusuna hukuki yardım sunulacak

Hukuki yardım mümkün olduğunca gönüllü avukatlar tarafından sağlanacak.

Faaliyet 3.- Kamuoyunda Farkındalık Yaratma ve Bilgilendirme

İnsan Hakları aktivizmi üzerine hazırlanacak bir broşür 5000 adet olarak bacılacak ve dağıtılacak.

Yukarıda bahsedilen "Faaliyet 1"e ilişkin olarak hazırlanan rapor 1000 adet basılacak ve Türkiye'de insan hakları savunucularına karşı kamuoyunun tutumunu değiştirmek amacıyla dağıtılacak. Proje çerçevesinde hazırlanan materyallere herkesin ulaşabilmesi için hazırlanacak web sayfası sürekli olarak güncellenecek.

Faaliyet 4- Yasal Düzenlemeler İçin Karar Vericilerle İşbirliği

"Faaliyet" sırasında oluşturulan tüm materyaller ve bilgiler, parlamentoda soru önergeleri sunmalarına katkıda bulunmak için ilgili yasa koyucularla paylaşılacak. Milletvekillerine yasal düzenlemeler için öneriler de sunacağız.

Yasa koyucular, ihlallere karşı dikkat çekmek amacıyla düzenlenecek kamuoyuna açık toplantıların yanı sıra ve konu üzerine bilgilendirme amacıyla bire bir gerçekleştirilecek toplantılara davet edilecek.

Faaliyet 5- Ağ Kurma

Projenin başlangıç aşamasında, insan hakları savunucularının haklarını savunma mücadelesini güçlendirmek için STK'lar ve kurumlar arasında bir ağ kurulacaktır. Aynı zamanda, insan hakları savunucularının haklarına ilişkin spesifik çalışma yürüten ulusal ve uluslararası STK'lar ile ilişkiler kuracağız ya da mevcut ilişkileri güçlendireceğiz.

Proje sivil toplum yapısını nasıl güçlendirecek?

Türkiye'deki sivil toplum ve demokratik siyaset halen bir dönüşüm içerisinde ve Türkiye'nin bir dönüm noktasında bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Karar verme süreçlerine katılım kavramı Türkiye siyasi kültüründe olumlu bir anlam içermektedir ancak birçok hayati görüşmeye katılım konusunda yeterli ya da resmi olarak tanımlanmış bir kanal yok.

Katılımcı demokratik kanallar yaratmak için arayışlarda bulunan insan hakları savunucuları Türkiye'deki siyasi yaşamın öncüleridir ve bu nedenle 12 Eylül 1980 askeri darbesinden beri aşırı milliyetçiler ve devletin hedefi durumundadır. Gerekçe bölümünde söz edilen son gelişmeler kaygı vericidir ve iktidar partisi AKP'nin "işkenceye sıfır tolerans" politikası gibi insan hakları söylemleri ile çelişmektedir.

İnsan hakları savunucularının acı geçmişini belgelemek ve bu bilgiyi paylaşmak, insan hakları savunucularının yanında yer almak isteyen ancak bugüne kadar yeteri kadar cesaret alamayan insanların artık onların yanında yer alması için olumlu örnekler yaratacaktır.

İnsan hakları savunucularının hakları konusunda farkındalığı arttırmak, yürüttükleri insan hakları ihlallerine karşı mücadelelerinin meşrulu-

ğunu gösterme konusunda onları teşvik edecektir. Bu durum aynı zamanda, insan hakları savunucularının haklarına ilişkin yasal gözden geçirmeler ve düzenlemeler için kamuoyunda bir tartışma başlatılmasına katkıda bulunacaktır.

Sözü edilen faaliyetler, çalışmalardan yararlanacak tarafların kapasitelerinin büyümesini ve bilgilerinin artmasını sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, bu proje vasıtasıyla STK'lar arasında bir ağ kurulmuş olacaktır. Dolayısıyla, İHD ve diğer STK'lar daha etkili ve daha tesirli hareket edecek ve sivil toplumun yapısı daha çok güçlenecek.

STK'ların ağı ve yayınları vasıtasıyla ihlallere kamuoyunun dikkat çekmesini sağlamak, insan hakları savunucularının güvenliği konusundaki korunma mekanizmalarını geliştirecek ve güçlendirecektir. Bu durum aynı zamanda, STK'lar ve devlet kurumları arasındaki işbirliğini ve dolayısıyla sivil toplum kültürünü de güçlendirecektir.

Projenin Hedef Grubu:

Faaliyetin hedef grupları şunlardır; korunma gereksinimi olan 10 insan hakları savunucusu ile diğer insan hakları savunucuları ile örgütleri

Çalışmanın nihani yararlanıcıları şunlardır: Hangi nedenle olursa olsun ihlallere maruz kalan insanlar.

Yararlanıcılar:

- İnsan hakları alanında faaliyet gösteren STK'lar
- Meslek odaları (barolar, tabip odaları),
- Gazeteciler ve medya kurumları,
- Yasa koyucular, siyasi partiler (550 milletvekili, ilgili bakanlar, hükümet üyeleri, parlamentonun insan hakları komisyonu ve parlamentonun ilgili komisyonları),
- Yerel halk

DİĞER ETKİNLİKLER

1. Demokratik Anayasa Yapılması Çerçevesindeki Etkinlikler

İçerisinde İHD Genel Başkanının da olduğu çağrıcılar tarafından 10-11 Ekim 2009 tarihinde Ankara'da sivil ve demokratik bir Anayasa için konferans yapılmıştır. Konferans bitiminde çağrıcılar bir ortak toplantı yapmış ve bu girişimin çalışmalarını devam ettirmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonra çeşitli illerde değerlendirme toplantıları yapılmış, 10 Ocak 2010 tarihinde İstanbul'da konferans çağrıcıları ve diğer demokratik kitle örgütü temsilcileri ile çeşitli kişilerin katılımıyla toplantı yapılmıştır. Toplantıdan sonra, ileriki dönemdeki faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla bir çalışma grubu oluşturulması fikri benimsenmiştir. Bu grubun yapmış olduğu çalışmalar sonucunda 3 Mart 2010 günü Ankara'da İHD Genel Merkezi'nde bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya KESK, Hak-İş, Barış Meclisi, Pir Sultan Abdal KD, İHD, Mazlum-Der, Kafkas Derneği, BDP, EMEP, ÖDP, LDP temsilcileri katılmışlardır. Bu toplantıda daha önceden kararlaştırıldığı gibi akademisyenlerin hazırlayacağı bir ortak deklarasyon metninin bir an önce hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Somut bir eylem olarak da 3 ya da 10 Nisan 2010 tarihlerinde İstanbul'da "Sivil ve Demokratik Bir Anayasa" için miting yapılması fikri benimsenmiştir. Bu mitingin yapılabilmesi için çeşitli kurum temsilcileri görev almıştır. 10 Nisan 2010 günü İstanbul Kadıköy'de demokratik Anayasa mitingi yapılmıştır. Ancak, bu mitinge çağrıcıların içerisinde yer aldığı kurumların tamamı katılmamıştır. AKP'nin anayasa değişikliği teklifinin kamuyoluna yansımalarından sonra AKP ile aynı paralelde düşünen çeşitli kurumlar ile kendine özgü düşünceleri olan kurumların katılmaması sivil anayasacılık hareketinin zaafını da ortaya çıkarmıştır.

AKP'nin anayasa değişikliği teklifi ile görüşlerimiz kamuoyu ile paylaşılmıştır. Referandum paketinin TBMM'den geçtikten sonra anayasa Mahkemesi'ne dava açılması sürecinde demokrat yargı derneğiyle birlikte insan hakları örgütleri olarak Anyasa Mahkemesi'ne ve TBMM Başkanlığı'na yazmış olduğumuz çağrı önemli bir adımı teşkil etmiştir.

Referandum sürecinde İHD olarak oylamaya dönük herhangi bir görüş belirtmememiz doğru bir tutum olarak genel kabul görmüştür. İHD'nin yeni ve demokrtik bir anayasa yapılmasıyla ilgili tutumu bu önümüzdeki dönem somut bir talep haline getirilecektir.

2. Barış Çalışmaları İle İlgili Faaliyetlerimiz

İnsan hakları savunucuları yıllardır silahın ve şiddetin bir çözüm olmadığını vurgulamıştır. Bugün, Türkiye için barışı talep etmek, çocuklarına bir gelecek talep etmek, kadınlarının acılarının, ağrıların son bulmasını talep etmektir. Türkiye insanı için ekmek istemek, insanca yaşam standartları istemek demektir. Bedeli ne olursa olsun bu talepten vazgeçme, sesimizi kısma şansımız ve hakkımız yoktur. Bir yerde, bir ülkede savaş, iç savaş, işgal ya da devletlerarası savaş varsa; orada bireyin hak ve özgürlüklerinin baskı altına alındığı, en azından kısıtlandığı gerçeği günümüzde de yaşıyor. Bu ihtiyaçlardan yola çıkılarak barış talebini toplumsal talebe dönüştürme amaçlı daha sistemli çalışma kararları alındı. Barış meclisi çalışma ve etkinliklerine katılım sağlandı, tüm şubeleimizle birlikte 1 Eylül Dünya Barış günlerinde çeşitli eylem ve etkinlikler yapılarak barış taleplerimiz dile getirilmiştir.

3. 'Eğitimde Haklarımız Var' Çalışma Grubuyla İlgili Faaliyetlerimiz

'Eğitimde haklarımız var' çalışma grubu içerisinde Anakra Barosu, Boğaziçi Üniversitesi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Eğitim Reformu Girişimi, Gündem Çocuk Derneği, Halk Sağlığı Zumanları Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Tarih Vakfı, Toplum Gönüllüleri Vakfı ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi bulunmaktadır. Bu çalışma grubu 2008 yılında kurulmuştur. Bu dönem çalışmalarına devam ettirmiştir. 14 Ekim 2009'da siyasal iktidara ve kamuyuna bir çağrı yapmıştır. Eğitimde

haklarla ilgili hazırlanmış olduğu raporu kamuoyuyla paylaşmıştır. Bu çalışma grubunda asgari müştereklerde bir arada olunması ilkesi benimsendiğinden özellikle İHD'nin savunduğu anadilde eğitim-öğretim hakkı ve din ve vicdan özgürlüğüne uygun olarak zorunlu din derslerinin kaldırılması talebi görünür bir şekilde öne çıkarılamamıştır. Ancak, diğer savunulan hususlar mutlaka yerisine getirmesi gereken hususlar olduğunda çalışma içerisinde kalınması faydalı görülmüştür. Bu durum, 14 Ekim 2009'daki basın toplantısında İHD Başkanı tarafından açık bir şekilde ifade edilmiştir. Çalışmalar devam etmektedir.

İHD'YE VE İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA YÖNELİK BASKILAR

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, insan haklarına dayalı olmayan ideolojik bir ulus devlet yapısına sahiptir. Bu devlet, AB tam üyelik sürecinde Kopenhag siyasi kriterlerinin rehberliğinde kendisini demokratikleştirmeye çalışmaktadır. Cumhuriyetin demokratikleştirilmesi çabaları, insan hakları savunucuları açısından çok ağır bedeller ödenen bir süreç olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 12 Eylül 1980'de yapılan askeri darbe sonucu hazırlanmış bir anayasadır. Bu anayasa, bir bütün olarak cezasızlık politikasını benimsemiştir. Demokratikleşme çabaları, cezasızlık politikasını tam olarak ortadan kaldıramamıştır. Cezasızlık politikası Türkiye'de bir kültür haline almıştır. Bu kültürle baş etmek için çok fazla çaba sarf etmek gerekir.

İnsan Hakları Derneği (İHD) 17 Temmuz 1986 yılında kurulmuştur. Kurulduğu yıldan bugüne kadar yeni ve demokratik bir anayasa talep etmiştir. İHD, kurulduğu günden bugüne Türkiye'nin demokrasi ve insan hakları sorunu olduğunu ifade etmiştir, bunu bütün çalışmalarıyla ortaya koymuştur. Türkiye'nin demokratik ve insan haklarına dayalı bir cumhuriyet olması için mücadelesini sürdürmektedir. İHD'nin insan haklarını bütün olarak gören yaklaşımı ve hak ihlallerine karşı vermiş olduğu mücadele İHD'yi hedef haline getirmiştir. Militarist devlet politikası İHD gibi insan hakları örgütlerini ve savunucuları için her zaman tehlikeli birer iç düşman olarak algılamıştır. Bu algılama süreci AB süreciyle birlikte değişmeye başlamıştır. Ancak tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de insan haklarına güvenlik karakterli bakış açısıyla yaklaşıldığı için insan hakları savunucuları güvenliği tehdit eden birer unsur olarak da kimi kurumlarca algılanmaya devam et-

mektedir. 1998 yılında, Türkiye Cumhuriyeti Genel Kurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan Andıç Belgesi ve Güçlü Eylem Planı İHD'nin kapatılması gereken bir iç düşman unsuru olduğunu ortaya koymuştur. Bu belge 2000 yılında Genel Kurmay tarafından resmen kabul edilmiştir. Bu belge nedeniyle, İHD Genel Başkanı Akın Birdal hedef haline getirilmiş ve 12 Mayıs 1998'de İHD Genel Merkezi'nde silahlı saldırıya uğramıştır. Andıç Belgesi ve Güçlü Eylem Planı belgeleriyle ilgili olarak 2009 yılında yeniden suç duyurunda bulunulmuş, ancak herhangi bir işlem yapılmadığından konu AİHM'e taşınmıştır. Görüldüğü gibi, insan haklarına savunucuların karşı suç işleyenlerle ilgili cezasızlık politikası devam etmektedir.

Cezasızlık politikasının yanı sıra, hükümetin insan hakları politikasına da bakmak gerekir. Türkiye, BM İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesi'ni 2004 yılında kabul etmiş ve bir genelge ile tüm il emniyet müdürlüklerine bildirmiştir. Ancak bugüne değin bu bildirgenin uygulandığına tanık olmadık. Hükümet, uluslararası belgeleri tanımak da ancak uygulamada gereğini yerine getirmemektedir. Bu da cumhuriyetin oligarşik karakterinden kaynaklanmaktadır. Cumhuriyette hala askeri ve sivil bürokrasi oldukça güçlüdür. Resmi devlet ideolojisini savunmada direnç göstermektedir. Hükümetlerin değişim politikalarına direnmektedir. Türkiye'de adli kolluk olmadığından bu görevi emniyet müdürlükleri yapmaktadır. Emniyet müdürlükleri tarafından hazırlanan soruşturmalar bir fezleke ile cumhuriyet savcılıklarına iletilmekte, savcılar da bu fezlekeyle kişilere dava açmaktadırlar. Çok sayıda insan hakları savucusu hakkında ifade özgürlüğünün kısıtlanması ve yasaklanması nedeniyle açılan davalar bu şekilde açılmaktadır. Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nin zorlaması ve tertibiyle İHD yöneticileri Avukat Hasan Anlar, Avukat Filiz Kalaycı, Avukat Halil İbrahim Vargün ve Avukat Murat Vargün hakkında devam eden dava bu şekilde açılmıştır. Bu davada Filiz Kalaycı yaklaşık 8 ay tutuklu kalmıştır. Dolayısıyla emniyet müdürlüklerinin insan hakları savunucularına bakış açısından olumlu bir gelişme gözlemlenmemiştir.

Yine bu dönemde, İHD'ye yönelik baskılar en üst düzeyde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından sergilenmiştir. DTP'nin kapatılması

davasında hiç ilgi ve alakası olmadığı halde İHD hedef olarak gösterilmiştir. Bu konuda Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na bir dosya sunulmuştur. Bu konu, MYK'mız tarafından özellikle gündeme getirilmemiş, yaratılmak istenen provakasyon ortamına zemin hazırlanmamıştır.

Anayasanın 90. Maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklerle ilgili uluslararası sözleşmelerin kanunlarla çelişmesi halinde uluslararası sözleşmelerinin öncelikle uygulanacağına dair kural Türkiye'deki savcılıklar tarafından uygulanmamaktadır. Bu durum, Türkiye yargısının tarafsız ve bağımsız olmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de sivil yargı özel yetkili ve görevli ağır ceza mahkemeleri ve savcılıklarının bulunması nedeniyle ikiye ayrılmıştır. Bu tip özel yargılanan biçimleri demokratik hukuk devletlerinde olmaması gerekir, bu tip özel yargılama sistemleri devletin resmi tutumlarının dışında davranan sivil toplumu da baskı altına almak için sık sık kullanılmaktadır. Nitekim, insan haklarına savunucularına karşı açılan soruşturma ve davaların büyük çoğunluğu bu tip özel yetkili savcılıklar tarafından açılmış ve özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde devam etmektedir. Genel Başkan Yardımcımız Avukat Muharrem Erbey, İHD Siirt Şube Başkanımız Vetha Aydın, Diyarbakır Şube yöneticilerimiz Rosa Aydede, Arslan Özdemir'e karşı açılan davayı bu kapsamda örnek verebiliriz. Bu davada özel yetkili savcı ve hakimler insan hakları savunucularının Türkiye'deki ihlalleri AB'ye üye ülkelerde dile getirmelerini 'Türkiye'nin şikayet edilmesi' biçimde bir suç olarak algılanmışlardır. Başta, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere, BM İnsan Hakları Savucularının Korunması Bildirgesi gibi belgeleri görmezden gelmişlerdir. Bir başka olayda, İHD Onur Kurulu Üyesi Yüksel Mutlu'nun İHD ve Türkiye Barış Meclisi adına yapmış olduğu çalışmalar suçlama konusu yapılabilmektedir. Bir başka örnekte de, İHD Rize Şube Eski Yöneticisi Genççağa Karafazlı'nın gazetecilik ve savunuculuk faaliyetleri çete kapsamına dahil alınabilmişti, haksız yere Genççağa'nın 410 gün tutuklu kalmasına yetebilmiştir.

İnsan hakları savunucuları sık sık dava açılması ve bu davalarda cezalar verilmesi nedeniyle başka ülkelere sığınmak zorunda kalmışlardır. İHD Adana Şubesi eski başkanı ve eski MYK üyesi Ethem Açıklın ve İHD Adana Şubesi eski yöneticisi Mustafa Bağcıçek haklarında açılan

çok sayıda dava ve verilen cezalar nedeniyle İsviçre devletine sığınmak zorunda kalmışlardır. İHD Bingöl eski şube başkanı ve eski MYK üyesi Rıdvan Kızgın insan hakları savunuculuğu çalışmaları nedeniyle hakkında çok sayıda dava açılmış, kesinleşen 2 ayrı davada önce bir yıl hapis yatmıştır. Cezaevinden çıktıktan sonra kansere yakalandığını öğrenmiş, yaklaşık bir yıl kanser tedavisi görmüş ancak ikinci cezası infaz edilemeden hastanede yaşamını yitirmiştir. Rıdvan Kızgın kansere yakalanmasaydı, o da yurtdışına çıkmak zorunda kalacaktı.

Türkiye Cumhuriyet Ceza Mevzuatı şiddete başvuran ile başvurmayan arasında herhangi bir ayırım yapmamıştır. Bu nedenle, düşünceyi ifade etme özgürlüğü kısıtlanmış ve sınırlandırılmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun 134, 214, 215, 216, 217, 218, 220/6-7-8, 222, 277, 285, 288, 300, 301, 305, 314/3, 318 ve 341. Maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu, Kabahatler Kanunu, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerin Muhalefet Kanunu, Siyasi Partiler Kanunu, Sendikalar Kanunu, Dernekler Kanunu ve Atatürk'ü Koruma Kanunu'nda çok önemli yasaklayıcı ve cezalandırıcı hükümler bulunmaktadır. 2005 yılı ile birlikte uygulamaya yeni koyulan yeni Türk Ceza Kanunu'nun 220/6 ve 7. Fıkraları ile 314/3. Fıkrası ve 2006 yılında değiştirilen Terörle Mücadele Kanunu'nun 2. Maddesinde yasadışı örgüt üyesi olmadığı halde yasadışı örgütün amacına uygun eylemlerde bulunanların yasadışı örgüt üyesi gibi cezalandırılacağına dair hükümler getirilmiştir. Bu suçlarda şiddete başvurup başvurmama kriteri aranmamaktadır. Bu nedenle, insan hakları savunucularına bu maddelerden dolayı farklı düşünceleri eylemli bir şekilde dile getirmeleri nedeniyle davalar açılmaktadır. Bunların yanı sıra insan hakları savunucularına 2911 Sayılı Kanuna muhalefetten de davalar açılmaktadır. Örneğin, İHD Çanakkale Şube yöneticileri Kenan Döner ve Hayrettin Pişkin hakkında 1 Eylül 2007 tarihinde Çanakkale'de Dünya Barış Günü etkinliği yapmaları nedeniyle açılan davada 2911 Sayılı Kanuna muhalefetten bir yıl altı ay hapis cezası verilmiş, bu cezalar ertelenmiştir. Dava Yargıtay'da devam etmektedir. Dernekler Yasası'na aykırı faaliyet göstermekten dolayı da İHD Mersin Şubesi'ne 2007 yılında Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kapatma davası açılmıştır. Dava 26 Şubat 2009 tarihinde sonuçlanmış ve talep reddedilmiştir. Ancak savcılık temyiz ettiği için yargılanma Yargıtay'da devam etmektedir. Bu dönemde, vicdani red

ile ilgili yapmış olduğumuz çalışmalar çerçevesinde, vicdani redcilerle birlikte basın açıklamasına katılan Ankara Şube Başkanımız Gökçe Otlu Sevimli'ye hapis cezası verilmesi, yargının AİHM kararlarına karşı olan direncini de göstermiştir.

Türkiye Ceza Mevzuatı'nda ve Ceza Usul Yasası'nda da kişi güvenliği ve özgürlüğü hakkına aykırı düzenlemeler bulunmaktadır. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. Maddesi'nde kişilerin rahatlıkla tutuklu yargılanmalarını sağlayıcı hükümler bulunmaktadır. Bu nedenle insan hakları savunucuları rahatlıkla tutuklanabilmektedirler. Yüksel Mutlu, Filiz Kalaycı, Genççağa Karafazlı, Rosa Aydede ve Aslan Özdemir 2009 yılının büyük çoğunluğunu tutuklu olarak cezaevinde geçirmişlerdir. Halen cezaevlerinde tutuklu olarak Muharrem Erbey, Vetha Aydın, Rosa Aydede, Aslan Özdemir, Abdülkadir Çoğatay ve Aydın Şubemizin 2 yöneticisi tutuklu olarak bulunmaktadırlar. Tutuklu yargılama biçimi insan hakları savunucuları açısından yargı yolu ile baskı politikasının tipik bir örneğidir.

Türkiye'de insan hakları savunucularının korunmasında STK – Kamu İdaresi diyalogu yeterince etkili değildir. 2007 yılından beri hükümette görevli insan haklarından sorumlu bakanla insan hakları örgütleri hala bir toplantı yapamamıştır. Kamu idaresinin ve hükmetin insan hakları örgütleriyle olan diyalogtaki zayıflık insan hakları savunucularının korunmasını güçleştirmektedir. AB yetkilileriyle rahatlıkla görüşen insan hakları savunucuları Türkiye Cumhuriyeti devleti bakanlarıyla görüşülememektedir.

İnsan hakları örgütlerinin insan hakları savunucularına düzenli ve etkili hukuksal yardım sağlama konusunda kapasiteleri yetersizdir. Düzenli dava takibi yapılamamaktadır. Bütün çalışmalar gönüllülük temelinde yürütülmektedir.

2009 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLÂNÇOSU

2009 yılında çeşitli hak başlıklarında yaşanan ihlal iddialarını değerlendirdiğimizde; bu ihlallerin 2008 yılından pek farklı olmadığını, silahlı çatışmalarda yaşamını yitirenler hariç diğer hak başlıklarında ihlallerin artarak devam ettiğini belirtmek isteriz.

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

Yaşam hakkı ihlallerini alt başlıklar halinde irdelediğimizde; güvenlik kuvvetlerinden kaynaklanan ve yargısız infaz olarak nitelendirdiğimiz ihlallerin artarak devam ettiğini görüyoruz. 2007 yılında PSVK'da yapılan değişikliklerle güvenlik kuvvetlerinin silah kullanma yetkisinin kolaylaştırılması bu ihlallerde yaşanan artışın en önemli sebeplerinden birisidir. 2009 yılında İnsan Hakları Derneği Özel Köy Koruculuğu Raporu'nda da belirtildiği gibi Koruculuk sistemi kaldırılmadığı sürece koruculardan kaynaklanan öldürme olaylarındaki artış korkarız ki devam edecektir. Bilge Köyü Katliamı bunun en tipik ve acımasız örneklerinden birisi olmuştur.

Cezaevlerinde ve gözaltı merkezlerinde ölümler devam etmektedir. Bu hususla ilgili olarak İHD'nin 2009 yılı Cezaevi Özel Raporu'nda belirtilen hususlar dikkate alınarak acilen İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek Seçmeli Protokol'ün onaylanması ve bir an önce Ulusal Önleme Mekanizması'nın kurulması gerekmektedir. Ayrıca Polis ve Jandarmanın denetimi ile ilgili hükümetin gündeminde bulunan düzenlemenin bir an önce yapılması da cezaevleri ve gözaltı merkezlerindeki ihlallerle mücadelede faydalı olacaktır.

2009 yılında mayın ve sahipsiz bomba patlaması sonucu çok sayıda sivilin ölümü ve yaralanması gerçekleşmiştir. 2009 yılında sadece

Suriye sınırındaki mayınların temizlenmesi ile ilgili yasal düzenleme yapılmış ancak asıl sorun yaratan ülke içindeki mayınlı sahaların temizlenmesi ile ilgili hiçbir tedbir alınmamıştır.

2009 yılında devletin Kürt sorununu resmen kabul etmesine rağmen Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü için hükümetin hiçbir Anayasal ve yasal düzenleme yapmaması sonucu 2010 yılı ile birlikte silahlı çatışmalar tekrar başlamıştır. 2009 yılında Kürt sorununun kabul edilip çözüleceğine dair beyanlar bile silahlı çatışmalarda yaşamını yitirenler açısından sayısal olarak bir azalmaya neden olmuştur. İstatistikler göstermiştir ki; Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü ile ilgili atılacak adımlar yaşam hakkı ihlallerinde azalmaya ve belki de tamamen minimum seviyeye inmesine vesile olacaktır.

Silahlı çatışmaların uzun yıllar devam etmesi ve bir türlü sonlandırılmaması, şiddet kültürünün oluşması, polis ve asker intiharlarında da belirgin bir şekilde artışa sebep olmaktadır.

Kadına ve çocuğa yönelik yaşam hakkı ihlalleri maalesef azalmamaktadır. Namus cinayetleri, kadın ve çocuk intiharları çatışmasızlık ortamında ve şiddet kültürü ile baş edilebilecek bir ortamda mücadele edilebilecek konular olarak gözükmektedir.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

2009 yılında maalesef işkence ve kötü muamele, onur kırıcı ve küçük düşürücü davranış ve cezalandırmalarda ihlal iddialarında artış bulunmaktadır. 12 Eylül rejimi ve devamındaki silahlı çatışma ortamı Türkiye’de cezasızlık politikasının oluşumunu sağlamış, zamanla bu politika bir kültür haline almıştır. Cezasızlık kültürü ile mücadele edilmediği sürece işkence ve kötü muamele iddialarında bir azalma beklenmesinin mümkün olmadığını belirtmek gerekir. Hükümetin “işkençeye sıfır tolerans” söylemi maalesef sözde kalmış, işkence ile etkin bir mücadele yürütülememiştir. Adalet Bakanlığı verilerine göre 2008 yılında işkence ve eziyet suçlarında 153 dava açılmış, 403 kişi sanık olarak yargılanmıştır. Buna karşın güvenlik kuvvetlerine mukavemet (karşı koyma) diye adlandırdığımız TCK 265. maddeden vatandaşlara karşı 2008 yılında 11256 dava açılmış, bu davalarda 18859 kişi sanık olarak yargılanmıştır. 2008 yılı rakamlarına göre her bir adet işkence

ve eziyet davasına karşılık 76,9 mukavemet davası açılmaktadır. Bu rakamlar cezasızlık kültürünün devam ettiğini göstermektedir.

DÜŞÜNCE, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

Türk Ceza Yasası’nın 134, 214, 215, 216, 217, 218, 220/6,7 ve 8, 222, 277, 285, 288, 300, 301, 305, 314/3, 318 ve 341. maddelerinde; Terörle Mücadele Kanunu, Kabahatler Kanunu, 2911 Sayılı Kanun, Siyasi Partiler Kanunu, Sendikalar Kanunu, Dernekler Kanunu ve Atatürk’ü Koruma Kanunu’nda bu hak alanını sınırlayan çok önemli düzenlemeler bulunmaktadır. 2009 yılında bu düzenlemelerle ilgili hükümet tarafından hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Tespitlerimize göre; 2009 yılı içerisinde düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında 569 kişi ceza almış, 36 gazeteci tutuklu yargılanmaya devam etmiş, 44 kez gazete, dergi ve televizyon yayınları durdurulmuş, 23 etkinlik yasaklanmış, çok sayıda kitap toplatılmış ve TİB verilerine göre 11 Mayıs 2009’a kadar 2601 web sitesi kapatılmış, 167 web sitesine erişim engeli getirilmiştir. Basın mensuplarının görevleri nedeniyle karşılaştıkları soruşturmalar yüzlerle ifade edilmektedir. İfade özgürlüğü yasakları çok sayıda siyasetçi, sendikacı, insan hakları savunucusu, öğrenci ve belediye başkanının “yasa dışılıkla” suçlanmasına sebep olmuştur. 2009 yılı; düşünce, ifade ve basın özgürlüğü açısından kötüye gidishin yaşandığı bir yıl olmuştur.

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ HAKKI

2009 yılında da 2911 sayılı kanun değiştirilmediği gibi bu hak alanındaki ihlaller giderek artmıştır. Toplantı ve gösterilere güvenlik kuvvetlerinin yaptığı müdahaleler sonrasında ağır ihlaller yaşanmıştır. Doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesi başta olmak üzere 1 Mayıs’ta İstanbul’da, Aralıkta Ankara’da Tekel işçilerine olmak üzere kitlesel 229 toplantı ve gösteriye müdahale edilmiş, bu müdahalelerde 6 ölüm, 356 yaralanma, 7718 gözaltı ve 1923 tutuklama gerçekleşmiştir. Toplantı ve gösteri yapma hakkı 2009 yılında ağır bir biçimde ihlal edilmiştir.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

2009 yılında 10 siyasi parti, dernek ve vakıfla ilgili kapatma davası

sürmüştür. DTP'nin kapatılması bu hak alanındaki ağır ihlali ortaya koymuştur. 227 kere parti ve dernek binalarına kimliği belirsiz kişilerce saldırılar düzenlenmiştir. 2009 yılında özellikle, siyasal partiler rejiminin değiştirilmemiş olması, siyasi iktidarın bu alandaki yargı ve sayetini sürdürmesinde etkili olmuştur.

KİŞİ GÜVENLİĞİ VE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE MAHPUS HAKLARI

2009 yılında cezaevlerinde tutulan ve tedavi edilmeleri için tahliyeleri gereken ağır hasta 49 mahpus bulunmaktadır. 2009 yılı sonu itibariyle toplam 118.000 kişi cezaevlerinde tutulmuştur. Bunlardan 60598'i tutuklu, 58331'i hükümlüdür. Tutuklu yargılamalarının oranının yüksekliği tutuklama rejiminin ne kadar ağır olduğunu ortaya koymuştur. Tutuklu yargılama oranı ilk defa bu kadar yüksek bir orana ulaşmıştır. Cezaevlerinde hak ihlalleri yoğun olarak yaşanmaya devam etmiştir. İmralı Cezaevi toplumsal gerginliğin artmasının sebebi olarak mevcut konumunu korumuştur. Bu cezaevinin sivil toplum örgütleri tarafından incelenme isteği 2009 yılında da yerine getirilmemiştir.

2009 yılında cezaevlerinde 2544 çocuk tutuklu, 245 çocuk hükümlü tutulmuştur. Çocuklarla ilgili tutuklama oranının bu kadar yüksek olması eski DGM'lerin devamı olan Özel görevli ve yetkili ağır ceza mahkemeleri uygulamalarının antidemokratikliğini ve baskıcı bir ceza sistemi olduğunu göstermiştir. 2009 yılında Türkiye Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni çok ağır bir biçimde ihlal etmiştir.

2009 yılında linç girişimleri sonucunda toplam 4 kişi yaşamını yitirmiş, 43 kişi yaralanmış, 13 kişi memleketlerine geri dönme kararı almak zorunda kalmış ve 42 ev ve işyeri hasar görmüştür. Linç pratiklerinin kolaylıkla sergileniyor olması tüm yurttaşlar açısından kişi güvenliğini tehdit eden önemli bir sorun olarak ortada durmaktadır.

MÜLTECİ VE SİĞINMACI HAKLARI

2009 yılında bu alanda hiçbir somut ilerleme olmamıştır. Sığınmacılardan alınan yüksek ikamet harcı uygulaması ciddi sorunlara neden olmaya devam etmiştir. Türkiye bir geçiş ülkesi olması nedeniyle 2009 yılında 23014 göçmen ve sığınmacı gözaltına alınmış, göçmen ve sığınmacılardan 33'ü yaşamını yitirmiştir.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA YÖNELİK BASKILAR

2009 yılında insan hakları savunucularına yönelik baskılar giderek artırılmıştır. İHD Genel Başkan Yardımcısı Av. Muharrem ERBEY Aralık ayında Diyarbakır'da tutuklanmış, İHD MYK üyesi Av. Filiz KALAYCI Mayıs 2009'da Ankara'da tutuklanmış, 8 ay sonra Ocak 2010'da serbest bırakılmış, İHD Onur kurulu üyesi Yüksel MUTLU Mayıs 2009'da İzmir mahkemesi tarafından tutuklanmış yaklaşık 6 ay sonra Kasım 2009'da serbest bırakılmış, İHD Rize eski şube yöneticisi Genççağa Karafazlı Haziran 2009'da beri Rize'de tutukludur. İHD Adana eski Şube Başkanı ve yöneticisi haklarında çok sayıda dava açılması ve ceza verilmesi nedeniyle Türkiye'yi terk etmek zorunda kalmışlardır. Çok sayıda İHD Yönetici ve Üyesi hakkında ve TİHV Genel Başkanı Şebnem Korur Fincancı hakkında soruşturma ve davalar devam etmektedir. Bu dava ve soruşturmalar göstermektedir ki; Türkiye'nin taraf olduğu BM Genel Kurulu'nca kabul edilen İnsan Hakları Savunucuları'nın Korunması Bildirgesi fiilen işletilmemiştir. İçişleri Bakanlığının 2004/139 sayılı Genelgesine rağmen uygulamada baskıların artırılması hükümetin insan hakları yaklaşımının güvenlik eksenli olarak sürdürüldüğünün somut göstergesi olmuştur. Türkiye tarafsız ve bağımsız bir ulusal insan hakları kurumuna kavuşamamıştır. Bununla ilgili İnsan hakları örgütlerinin geri çekilmesi gerektiğini belirttiği yasa tasarısı TBMM Anayasa Komisyonu'nda beklemektedir.

Sonuç olarak 2009 yılında insan hakları açısından yukarıda belirtilen başlıklarda silahlı çatışmalarda yaşamını yitirenler hariç diğer alt başlıklarda ilerleme olmadığı gibi kötüye gidişi gösteren durumlar yaşanmıştır.

2009 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

	ÖLÜ	YARALI
YARGISIZ İNFAZ		
Dur İhtarına Uymadıkları Gerekçesiyle Güvenlik Güçleri Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar ve Silah Kullanma Yetkisinin İhlali	36	71
Özel Güvenlik Görevlileri Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	-	1
Köy Korucuları Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	61 ¹	46
Toplam	97 ölü	118 yaralı
CEZAEVLERİNDE ÖLENLER	36 kişi	
GÖZALTINDA ÖLÜMLER	6 kişi	
FAİLİ MEÇHUL SALDIRILAR		
Erkek	14	29
Kadın	1	3
Çocuk	3	5
Toplam	18	37
RESMİ HATA VE İHMAL		
Resmi Hata ve İhmal Sonucu Ölen ve Yaralananlar	42	30
Polis ve Asker İntiharları / İntihar Teşebbüsleri	34	-
Toplam	76	30
SALDIRIYA UĞRAYANLAR		

Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi / Üyesi	4	152
Gazeteci	2	10
Öğretmen / Öğretim Üyesi	-	3
Öğrenci	-	111
Yerel Yönetici	3	5
İşçi	-	32
Diğer	27	249
Toplam	36 ölü	562 yaralı
SİLAHLI ÇATIŞMALAR		
Güvenlik Görevlisi ²	50	105
Silahlı Militan	91	1
Toplam	141 ölü	106 yaralı
<i>Not: Mayın patlaması sonucu ölen 21 asker ile 38 yaralı asker de bu rakama dahildir.</i>		
YASADIŞI ÖRGÜT CİNAYETLERİ ve YARALANMALAR	6 ölü	7 yaralı
MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLEN ve YARALANAN SİVİLLER		
Erkek	14	30
Kadın	-	2
Çocuk	8	9
Toplam	22 ölü	41 yaralı
KUŞKULU ÖLÜMLER		
Erkek	18	-
Kadın	11	-
Çocuk	12	-

Toplam	41 kişi	
NAMUS CİNAYETLERİ		
Erkek	1	-
Kadın	25	1
Çocuk	5	1
Toplam	31 ölü	2 yaralı
KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Kadın İntiharları	64 intihar	21 intihar teşebbüsü
Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar	46 ölü	14 yaralı
Toplumsal Alanda Kadına Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz	36 ölü	12 kadın yaralama ve şiddete maruz kaldı, 8 kadın tecavüze uğradı.
Fuhuşa Zorlanan Kadınlar		7 kadın
ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Çocuk İntiharları	41 intihar	16 intihar teşebbüsü
Ev İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar	20 ölü	12 yaralı
Toplumsal Alanda Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz	14 ölü	6 çocuk şiddete maruz kaldı, 34 çocuk tecavüze veya tacize uğradı.
Fuhuşa Zorlanan Çocuklar		1 çocuk

İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

Gözetiminde İşkence ve Kötü Muamele	305
Gözetim Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele	358
Köy Korucuları Tarafından Yapılan İşkence ve Kötü Muamele	34
Cezaevlerinde İşkence ve Kötü Muamele ³	397
Kolluk Güçleri Tarafından Tehdit Edilenler	51

Toplumsal Gösterilerde Güvenlik Güçlerinin Müdahalesi Sonucu Dövülen ve Yaralananlar	565
Özel Güvenlik Görevlileri Tarafından İşkence ve Kötü Muameleye Maruz Kalanlar	10
Okulda Şiddet	115
Toplam	1835 kişi

KİŞİ GÜVENLİĞİ ve ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER¹

Gözetim Alınanlar	7718 kişi
Tutuklananlar	1923 kişi
Gözetim Alınan Sığınmacı ve Göçmenler	23.014 kişi
Yaşamını Yitiren Sığınmacı ve Göçmenler	33 ölü / 30 yaralı

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Yasaklanan Etkinlikler	23 (7 kutlama, 5 tiyatro oyunu, 4 festival, 3 gösteri, 1 mevlid, 1 fotoğraf sergisi, 1 konser ve 1 yürüyüş)
Toplatılan, Yasaklanan ve Para Cezası Uygulanan Yayın Organları	10 gazete toplam 27 kez, 7 dergi ise toplam 15 kez toplandı. 1 televizyonun yayını 2 kez durduruldu. 11 kitap, 6 afiş, 5 pankart, 1 kitapçık ve 1 çıkartma yasaklandı veya toplandı. Doğan Medya Grubu'na 2009 yılı Şubat ve Eylül aylarında Maliye Bakanlığı tarafından toplam 4 milyar 581 milyon TL vergi cezası kesildi.

¹ Bu bölümdeki gözetim ve tutuklamalar, ifade, örgütlenme ve seyahat özgürlüğü kapsamında yaşanan ihlaller ile keyfi gözetimler olarak değerlendirilmektedir.

Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları	16 (11 gazete bürosu, 3 televizyon kanalı ve 2 radyo)
Engellenen İnternet Siteleri	5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un Kasım 2007'de yürürlüğe girmesinden itibaren 11 Mayıs 2009'a kadar 2601 web sitesi kapatıldı. Bu web sitelerinin 54 'ü mahkeme kararıyla, 2 'si sitesi ise Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) tarafından "5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlarla İlgili Kanun çerçevesinde" erişime kapatıldı. 167 web sitesine erişim ise 5651 Sayılı Kanun kapsamı dışında kalan gerekçelerle mahkemeler tarafından engellendi ancak TİB bu kararların ayrıntılı bir dökümünü vermedi. 11 Mayıs 2009'da yayınlanan istatistiklerden sonra TİB erişim engelleme istatistiklerini yayımlamayacağını bildirdi, ve resmi olarak Mayıs 2009'dan beri istatistikleri yayımlanmıyor.

2009 YILINDA AÇILAN SORUŞTURMALAR2009 Yılında açılan soruşturma sayısı **88**, kişi sayısı **516**.

2009 YILINDA AÇILAN DAVALAR	2009 YILINDA DEVAM EDEN DAVALAR	2009 YILINDA SONUÇLANAN DAVALAR
2009 yılında 853 kişi hakkında 166 dava açıldı.	2009 yılında devam eden dava sayısı 86 , yargılanan kişi sayısı 657	2009 yılında 741 kişinin yargılandığı 202 dava sonuçlandı. Yargılanan 110 kişi beraat etti. 569 kişi 1078 yıl 10 ay hapis ve 164.896 TL para cezasına çarptırıldı. 4 kişi hakkında açılan 5 dava düştü. 55 kişiye 3 kitap okuma cezası verildi.

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler	229 (113 gösteri ve miting, 101 yürüyüş, 8 basın açıklaması, 6 şölen ve 1 imza standı)
2009 Yılında Açılan Soruşturmalar	2009 Yılında 340 kişi hakkında 12 soruşturma açıldı.
2009 Yılında Açılan Davalar	2009 Yılında 205 kişi hakkında 18 dava açıldı.
2009 Yılı veya Öncesi Açılan ve Devam Eden Davalar	2009 veya Öncesi Açılan 7 davada 79 kişinin yargılanmasına devam ediliyor.
2009 Yılında Sonuçlanan Davalar	Sonuçlanan 19 davada 172 kişiye toplam 263 yıl 7 ay hapis ve 25.200 YTL para cezası verildi. 22 kişi beraat etti.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Baskına veya Saldırısı Uğrayan Siyasi Parti, Sendika ve Dernekler	227 (143 parti temsilciliği, 51 dernek, 14 sendika, 7 parti aracı, 5 kültür merkezi, 3 belediye binası, 2 seçim konvoyu ve 2 vakıf)
Kapatılan / Kapatılmak İstenen Siyasi Partiler ve Dernekler	10 (Demokratik Toplum Partisi, Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu ve Güldünya Derneği kapatıldı. 68'liler Birliği Vakfı, Siyah Pembe Üçgen LGBTT Derneği ve Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği hakkında kapatma davası açıldı. Öğrenci Gençlik Sendikası hakkında 2009 yılı öncesi açılan kapatma davası devam etti. İlmî ve Kültürel Araştırmalar Vakfı ve Lambdaistanbul hakkında açılan kapatma davaları reddedildi. Türkiye Komünist Partisi hakkında açılan kapatma davası düştü.)

Bu bilançoda yer alan bilgiler,

İHD şubelerine yapılan bireysel başvurular,

İHD şubelerinin oluşturduğu İnsan Hakları İnceleme ve Araştırma Komisyonlarının raporları, yerel ve ulusal basın ve yayın organlarında yer alan haberler, diğer sivil toplum örgütlerinin raporları ve resmi kurumların verilerinden derlenerek,

İHD GENEL MERKEZİ DOKÜMANTASYON BİRİMİ

tarafından hazırlanmıştır.

ARAŞTIRMA, İNCELEME VE GEZİ RAPORLARI

1-2 Kasım 2008 tarihinde yapılan 14. Genel Kurul'da görev üstlenen Yönetim Kurulu'muzun 2 yıllık çalışma döneminde toplam 38 araştırma, inceleme ve gezi raporu düzenlenmiştir. Raporların tarih ve konuları aşağıda yer almaktadır:

Sayı	Raporun Başlığı	Tarihi
1	Erzurum H Tipi Cezaevinde Yaşanan Hak İhlalleri Raporu	06 Ocak 2009
2	2008 Cezaevleri Hak İhlalleri Raporu ve Bilançosu	06 Şubat 2009
3	2009 Yılı Ocak, Şubat ve Mart Aylarında Adana'da Yaşanan Hak İhlalleri Raporu	08 Nisan 2009
4	Başkale İlçesi Koçdağı Köyünde Meydana Gelen Olayda Yaşamını Yitiren Murat Yılmaz'a İlişkin Araştırma-İnceleme Raporu	25 Nisan 2009
5	Ocak 1990 – Mart 2009 Döneminde Köy Korucuları Tarafından Gerçekleştirilen İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Özel Rapor	08 Mayıs 2009
6	Kürtçe'nin Kamusal Alanda Kullanılması Önündeki Yasal Engellere İlişkin Özel Rapor	20 Mayıs 2009
7	Mardin'in Mazıdağı İlçesi Zangirt (Bilge) Köyü'nde Yaşanan Katliama İlişkin Araştırma – İnceleme Raporu	21 Mayıs 2009
8	2008 Yılı Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar Raporu	26 Mayıs 2009
9	Bilge (Zangirt) Köyünde 04.05.2009 Tarihinde Korucular Tarafından Gerçekleştirilen Katliamla İlgili Araştırma - İnceleme Raporu	01 Haziran 2009
10	Mardin İli Nusaybin İlçesi Girmeli Beldesinde 07.06.2009 Tarihinde Yapılan (Yenilenen)Yerel Seçimlere İlişkin Gözlem Raporu	12 Haziran 2009
11	Siirt İli Eruh İlçesi Gürendoruk (Memiran) Köyünde 07.07.2009 Tarihinde Yaşanan Patlamayla İlgili Araştırma İnceleme Raporu	11 Temmuz 2009
12	Şırnak İli Beytüşebap İlçesi Andaç Köyünden İki Kişinin Öldürülmesi Olayını Araştırma Ve İnceleme Raporu	31 Temmuz 2009
13	Mardin'de TMK Mağduru Çocuklar Hala Hapiste!	08 Ağustos 2009
14	Mardin E Tipi Ve M Tipi Kapalı Cezaevleri Raporu	15 Ağustos 2009
15	İnsan Hakları, Kürt Sorunu Ve Türkiye	01 Eylül 2009
16	Mardin İli Kızıltepe İlçesi Damlalı Köyünde Meydana Gelen Mayın Patlamasına İlişkin Araştırma Ve İnceleme Raporu	02 Eylül 2009

17	Diyarbakır İli Lice İlçesi Şenlik Köyü Yaşamını Yitiren Ceylan Önkol İle İlgili Yapılan Araştırma İnceleme Raporu	05 Ekim 2009
18	Çanakkale İli Bayramiç İlçe Merkezinde 25.11.2009 Tarihinde Kürt Ailelere Yapılan Saldırı İle İlgili İnceleme Araştırma Raporu	05 Aralık 2009
19	Muş İli Bulanık İlçesi'nde 2 Kişinin Öldürülmesi Ve 7 Kişinin Yaralanması Olayını Araştırma İnceleme Raporu	16 Aralık 2009
20	Manisa Selendi İlçesinde Roman Vatandaşlara Yönelik Linç Girişimi Ve Sonrasındaki Olaylara İlişkin İnceleme Ve Araştırma Raporu	15 Ocak 2010
21	Kırıkkar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne İlişkin Özel Rapor	29 Ocak 2010
22	27 Aralık 2009- 09 Ocak 2010 Tarihleri Arasında, Edirne'de Yaşanan Saldırı Ve Linç Girişimlerini İnceleme Ve Araştırma Raporu	11 Şubat 2010
23	2009 Yılı Cezaevleri İhlal Raporu	22 Mart 2010
24	Van İli Çaldıran İlçesi Hangediği Köyünde Yaşamını Yitiren Mehmet Nuri Tandoğan'ın Öldürülmesi Olayına İlişkin Araştırma Ve İnceleme Raporu	21 Nisan 2010
25	Mardin E Tipi Cezaevi Raporu	02 Haziran 2010
26	Gerçek Ve Adalet İnişiyatifi "19-20 Haziran 2010 Ankara Gerçek Buluşması Sonuç Bildirgesi"	21 Haziran 2010
27	Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Meydana Gelen Şüpheli Asker Ölümleri Raporu	28 Haziran 2010
28	Keçeli (Bızınka), Palamut (Xirbekûr), Güneşli (Şemsê) Köyleri İle Köylere Ait Arazi Ve Ormanlık Alanın Yakılmasıyla İlgili Araştırma & İnceleme Raporu	29 Haziran 2010
29	Diyarbakır İli Lice İlçesi Ahmet (Goma Ahmet) Mezrasında Meydana Gelen Yaşam Hakkı İhlali Ve Yaralama Olayı İle İlgili Araştırma & İnceleme Raporu	06 Temmuz 2010
30	Misêfra (Çırpılı), Akdiken (Salpane) Köyleri İle Koha (Koxa) Mezrasına Ait Arazi Ve Ormanlık Alanın Yakılması İle İlgili Araştırma & İnceleme Raporu	20 Temmuz 2010
31	Tutuklu Erkan Gümüştas'ın Cezaevinde Kendini Yakması Sonucu Ölmesi İle İlgili Araştırma - İnceleme Raporu	28 Temmuz 2010
32	Bursa İnegöl Linç Girişimleri İnceleme Ve Araştırma Raporu	04 Ağustos 2010
33	Hatay'ın Dörtöyl İlçesi'nde Meydana Gelen Olaylara İlişkin Araştırma İnceleme Raporu	05 Ağustos 2010
34	Rize-Kalkandere L Tipi Kapalı Cezaevi Araştırma Ve İnceleme Raporu	12 Ağustos 2010
35	İHD İstanbul Şubesi 2005-2010 Yılları Arasında Gerçekleşen Etnik Linç Olayları Raporu	23 Ağustos 2010
36	Siirt'te Gerçekleşen Cenaze Töreninde Yaşananlar İle İlgili Özel Rapor	26 Ağustos 2010
37	İHD İstanbul Şubesi - İrkçılık Ve Ayrımcılığa Karşı Komisyon Raporu	13 Eylül 2010
38	Siirt İli Şirvan İlçesi Maden Köyü'nde Faaliyet Gösteren Maden Ocağı İşletmesinin Çevreye ve Köylülere Verdiği Zararlara İlişkin Araştırma ve İnceleme Raporu	12 Ekim 2010

BASIN AÇIKLAMALARI

1 Kasım 2008 – 25 Ekim 2010

(Bu dönemde Genel Merkez tarafından **99**,

-Diğer STK'larla ortak olarak ise **56** basın açıklaması yapılmıştır)

Sayı	Genel Merkez Tarafından Yapılan Basın Açıklamalarının Başlığı	Tarihi
1	Başbakanın Van İlini Ziyareti ve Diyarbakır Oturma Eylemi Hakkında	02 Kasım 2008
2	İHD Genel Başkanı Hüsnü Öndül'ün 14. Genel Kurul Konuşması	03 Kasım 2008
3	Son İki Haftada Yaşanan Olaylar	05 Kasım 2008
4	Eşit Yurttaşlık Hakkından Yararlanmak İsteyen Alevilerin İsteklerine Saygı Gösterilmelidir	08 Kasım 2008
5	Başbakanlık Haberlerini İzlemeleri Engellenen Gazeteciler	12 Kasım 2008
6	Çocuk Haklarının Adı Var Ama Kendi Yok	19 Kasım 2008
7	Kadına Yönelik Şiddet Bir İnsanlık Suçudur!	25 Kasım 2008
8	Temel Demirel'in Can Güvenliği	25 Kasım 2008
9	Miting: Krizin Bedelini Ödemeyeceğiz	28 Kasım 2008
10	Barış Mesajları	05 Aralık 2008
11	Yaşam Hakkı Kutsaldır, Yaşam Hakkına Dokunma!	17 Aralık 2008
12	19 Aralık: İnsan Onurunu Cezaevlerinde de Korumak	19 Aralık 2008

13	2008 Değerlendirmesi	31 Aralık 2008
14	Nazım Hikmet Ran'ın Hakkı Nihayet İade Edildi	10 Ocak 2009
15	Sevgili; Erol Zavar, Afyon Korkmaz, Aynur Epli, Gazi Dağ, Menduh Kılıç, İnyet Mete, A. Samet Çelik, İzzet Turan, Halil Güneş, İsmet Ayaz,	21 Ocak 2009
16	2008 Cezaevleri Raporu Değerlendirmesi	06 Şubat 2009
17	Sevgili Yusuf Kaplan, Sevgili Hediye Aksoy	19 Şubat 2009
18	21 Şubat Uluslararası Anadil Günü	21 Şubat 2009
19	Botaş ve Diğer Ölüm Kuyuları Açılış Kayıplar Bulunsun, Failler Yargılsın	23 Şubat 2009
20	İstenildiğinde Serbest, İstenilmediğinde Yasak Dil: Kürtçe	25 Şubat 2009
21	8 Mart'ta ve Her Gün Daha Güçlü Örgütlenme Daha Güçlü Mücadele	08 Mart 2009
22	Çocuklar İçin Adalet İsteyen İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Baskılar Devam Ediyor!	10 Mart 2009
23	Mart Katliamları Sorumluları Cezasız Kalmasın, Adalet İstiyoruz!	16 Mart 2009
24	Geçerli Kimliklerde TC No Aranması İle İlgili YSK Kararı Hukuka Uygun Değildir	18 Mart 2009
25	2008 Yılı İnsan Hakları İhlal Raporu Kaygılarımızın Ciddiliğini Göstermektedir	20 Mart 2009
26	Newroz Piroz Be!	21 Mart 2009
27	Güvenlik Kuvvetlerinin Aşırı Güç Kullanımı Nefrete Dönüştü	06 Nisan 2009
28	İHD 13. Mektup Eylemi	17 Nisan 2009
29	İfade Özgürlüğü İhlalleri Devam Ediyor	22 Nisan 2009
30	İşçi Ve Emekçilerin Uluslararası Birlik, Dayanışma Ve Mücadele Günü Olan 1 Mayıs Kutlu Olsun	30 Nisan 2009
31	Dünya Basın Özgürlüğü Günü Türkiye'de Unutuldu	04 Mayıs 2009

32	Geçici Köy Koruculuğu Sistemi Kaldırılmalıdır	08 Mayıs 2009
33	Engellenenler Haftası Başladı (10-16 Mayıs)	11 Mayıs 2009
34	Dört Avukat Serbest Bırakıldı	15 Mayıs 2009
35	Kayıplar Haftası Başladı - Tüm Kayıplar Bulunsun	17 Mayıs 2009
36	2008 Yılı Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar Raporu Açıklandı	26 Mayıs 2009
37	Kesk'e Ve Barış Savunucularına Yönelik Baskıları Kınıyoruz	29 Mayıs 2009
38	Barış Savunucusu Yüksel Mutlu Ve Sendika Üyeleri Serbest Bırakılsın	01 Haziran 2009
39	Anayasanın Geçici 15. Maddesinin Kaldırılmasında Tarihi Fırsat!	24 Haziran 2009
40	Sivas Katliamı Tüm Boyutları İle Aydınlatılmalı, Madımak Oteli Müze Yapılmalıdır!	02 Temmuz 2009
41	Nisan 1998 Tarihli "Andıç" Belgesi Hakkında Suç Duyurusu	14 Temmuz 2009
42	İnsan Hakları Savunucuları Cinayetleri Karanlıkta Kalmamalı	20 Temmuz 2009
43	Şimdi Sıra Kimde.....	20 Temmuz 2009
44	Cezaevleri, Ölüm Evlerine Dönüştü	22 Temmuz 2009
45	Kürt Sorunu Siyasal Olduğu Kadar İnsan Hakları Sorunudur	28 Temmuz 2009
46	Sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e Açık Mektup	19 Ağustos 2009
47	Günlük Gazetesinin Kapatılması Düşünce Özgürlüğüne Vurulmuş Bir Darbedir!	25 Ağustos 2009
48	Bir Eylül Türkiye'de Barışın Yıldönümü Olsun!	01 Eylül 2009
49	Toplumsal Muhalefet Üzerindeki Baskılar Devam Ediyor	09 Eylül 2009

50	12 Eylül Askeri Darbesinin 29. Yılı	09 Eylül 2009
51	DTP Üzerindeki Baskılar Kabul Edilemez	16 Eylül 2009
52	Doğan Medya Grubu'na Verilen Rekor Vergi Cezası Basın Özgürlüğü Alanındaki İhlallerin Farklı Yöntemlerle Sürdürüldüğünü Göstermektedir	18 Eylül 2009
53	Türkiye, Hukukun Üstünlüğü İlkesine Yaklaşacağına, Giderek Uzaklaşmaktadır	23 Eylül 2009
54	DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi'ye Yapılan Saldırığı Kınıyoruz	06 Ekim 2009
55	İnsanca Yaşam Hepimizin Hakkıdır	23 Ekim 2009
56	İfade Özgürlüğü İhlalleri Yargıdaki Bazı İdeolojik Tutumlarla Giderek Ağırlaşıyor	27 Ekim 2009
57	Ağır Hasta Tüm Mahpuslar Derhal Salıverilmelidir!	13 Kasım 2009
58	Yüksel Mutlu Ve Kesk'liler Serbest Bırakıldı	23 Kasım 2009
59	Kürt Sorununda Demokratik Açılım Süreci DTP'siz İlerleyemez	08 Aralık 2009
60	Demokratik Açılım Süreci DTP'nin Kapatılması İle "Milli Birlik Ve Bütünlük" Sürecine Dönüştü. Bu Yanlışın Bir An Önce Dönülmelidir.	11 Aralık 2009
61	19 Aralık: Mahpusların Da Onurları Ve Hakları Vardır	19 Aralık 2009
62	Bir İnsan Hakları Savunucusu Daha Tutuklandı: Avukat Muharrem Erbey'e Özgürlük	28 Aralık 2009
63	2009 Yılı İnsan Hakları Değerlendirmesi	30 Aralık 2009
64	2010'a Girerken Tekel İşçileri Açlığa Mahkum Edilemez!	31 Aralık 2009
65	2010 Yılı'nın Özgürlük, Eşitlik, Adalet Ve Barış Getirmesini Dileriz	31 Aralık 2009
66	Askeri-Yargı Vesayeti Sürdükçe Demokratikleşme Gerçekleşemez!	22 Ocak 2010
67	Genel Başkan Yardımcımız Muharrem Erbey İHD'ye Gönderdiği Mektup	26 Ocak 2010

68	İnsan Hakları Savunucusu Av. Filiz Kalaycı Serbest Bırakıldı	29 Ocak 2010
69	İHD'ye, İnsan Hakları Savunucularına, Sivil Demokratik Siyasete Dokunma !	13 Şubat 2010
70	Hukukun Üstünlüğü İlkesini Gerçekleştirecek Bir Yargı İstiyoruz	19 Şubat 2010
71	Trajediler Sona Ersin	08 Mart 2010
72	İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Baskılar Devam Ediyor	17 Mart 2010
73	Newroz Piroz Be/Nevruz Kutlu Olsun !	21 Mart 2010
74	2009 Yılı Cezaevleri İhlal Raporu	22 Mart 2010
75	3713 Sayılı Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın Çocuklar Yönünden Değerlendirilmesi	25 Mart 2010
76	Niçin Yeni Bir Sivil Ve Demokratik Anayasa Gerekli-dir? AKP'nin Anayasa Değişiklik Taslağı İle İlgili İHD Değerlendirmesi	26 Mart 2010
77	Sayın Ahmet Türk'e Yapılan Saldırığı Kınıyoruz	13 Nisan 2010
78	Yaşasın 1 Mayıs	30 Nisan 2010
79	Muğla Üniversitesi Öğrencilerine Yapılanlar Üzerine	14 Mayıs 2010
80	Yaşamak Şerzan'ın Da Hakkıydı	20 Mayıs 2010
81	Abdullah Akçay İçin Acil Eylem Çağrısı	17 Haziran 2010
82	Ölüm Cezası Geri Getirilemez Ve Uygulanamaz	30 Haziran 2010
83	Cezaevlerinden Bir Ağıt Daha Yükselmeden...	01 Temmuz 2010
84	Madımak Utanç Müzesi Olsun	02 Temmuz 2010
85	İHD MYK ve Şube Başkanları Toplantısı Sonuç Bildirgesi	07 Temmuz 2010

86	Rize/Kalkandere Cezaevinde Neler Oluyor	09 Temmuz 2010
87	İnsan Hakları ve Türkiye	17 Temmuz 2010
88	Rıdvan Kızgın'ı Kaybettik	24 Temmuz 2010
89	İHD Batman Şubesi Eski Başkanlarının Ölümü Nedeniyle Başsağlığı Mesajı	02 Ağustos 2010
90	İnsan Hakları Savunucusu Genççağa Karafazlı'ya Özgürlük	02 Ağustos 2010
91	İnsanlığın Zaferi Barış Olacaktır	01 Eylül 2010
92	Eski Genel Başkanımız Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal'a Yapılan Saldırısı Kınıyoruz!	10 Eylül 2010
93	12 Eylül 1980 Askeri Darbesine İlişkin Suç Duyurusu	13 Eylül 2010
94	Yaşam Hakkı İçin Kalıcı Çatışmasızlık Gereklidir!	20 Eylül 2010
95	Yargı Yetkisini Kullanan Olağanüstü Mercilere Ve Mahkemelere Son Verilmelidir!	30 Eylül 2010
96	Hipokrat Yemini Etmiş Adli Tıp Uzmanlarına Sesleniyoruz	1 Ekim 2010
97	Anne Babaları Tutuklanan Çocuklar Cezaevlerine Gönderiliyor!	6 Ekim 2010
98	İnsan Hakları Savunucularına, Sivil Demokratik Siyaset Yapanlara Özgürlük	13 Ekim 2010
99	Barış İçin Eylemsizlik Sürecinin Süresi Uzatılmalıdır	28 Ekim 2010

Sayı	İHD ve Diğer STK'lar ile Ortak Yapılan Basın Açıklamalarının Başlığı	Tarihi
1	Cezaevinde İşkence	05 Kasım 2008
2	Giderek Artan Silah Kullanma Yetkisinin İnsan Haklarına Aykırı Bir Şekilde Kullanılması ve Saldırgan Tahrikçilik	13 Kasım 2008
3	Osman Can'a Yönelik Linç Kampanyasını Kınıyoruz!	27 Kasım 2008

4	60. Yılında İnsan Hakları Günü	10 Aralık 2008
5	İnsan Hakları Örgütlerinden BMMYK ve EGM Yabancılar Hudut iltica Daire Başkanlığı'na Mektup	22 Aralık 2008
6	Hesabı Sorulamamış Bir Katliam 30 Yaşında	24 Aralık 2008
7	İsrail Yönetimi, İnsancıl Hukuku Ayaklar Altına Almış, İnsanlığa karşı Suç İşlemiştir	29 Aralık 2008
8	İsrail İnsani Tüm Değerleri Ayaklar Altına Almıştır!	05 Ocak 2009
9	Yasama Faaliyetlerine STK Katılımının Güçlendirilmesi Üzerine ORTAK GÖRÜŞ	19 Şubat 2009
10	Bir taşta 25 yıl, bu adalet değil	24 Şubat 2009
11	Yerel Seçimleri Gözlemci Heyetlerle Takip Edeceğiz	25 Mart 2009
12	Ergenekon Soruşturmasında İfade ve Örgütlenme Özgürlüğü Hakkının Kullanılmasına Saygı, Hukukun Üstünlüğüne Bağlılık Uyarısı	14 Nisan 2009
13	DTP'ye Yönelik Son Uygulamalar Siyaset Yapma Hakkına, İfade Ve Örgütlenme Özgürlüğüne Yönelik Bir Saldırıdır!	16 Nisan 2009
14	Gerçeklerle Yüzleşeceksiniz	18 Nisan 2009
15	Ölen Askerlerin Ailelerinin Acılarını Paylaşıyoruz	29 Nisan 2009
16	İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Baskılar Artarak Devam Ediyor!	12 Mayıs 2009
17	"Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kurulmasına Dair Kanun Tasarısı" Derhal Geri Çekilmelidir!	21 Mayıs 2009
18	Bir Avukat Ve İnsan Hakları Savunucusu Tutuklandı	28 Mayıs 2009
19	Mayınlar Can Almaya Devam Ediyor	28 Mayıs 2009
20	Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana!	30 Mayıs 2009
21	Avrupa'nın Kapsında Görmezden Geline Hayatlar	20 Haziran 2009
22	Polis Tarafından Vurularak Öldürülen Çağdaş Gemik'in, Ailesi Ve Yakınlarına Polis Saldırısı	26 Haziran 2009
23	26 Haziran "İşkence Görenlerle Dayanışma Günü"	26 Haziran 2009

24	Kimliğimiz Ve Bedenimiz Üzerinde Maruz Kaldığımız Hiçbir Zulme, Baskıya, Saldırıya, Şiddete Sessiz Kalmayacağız!	06 Temmuz 2009
25	Şincan Uygun Özerk Bölgesindeki Katliamı Kınıyoruz	08 Temmuz 2009
26	17 Temmuz “Uluslararası Adalet Günü”	17 Temmuz 2009
27	Adli Tıp Kurumu Üzerine Ortak Değerlendirme	23 Temmuz 2009
28	Ölen Askerlerin Ailelerinin Acılarını Paylaşıyoruz	31 Ağustos 2009
29	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kararı Türkiye İltica Sisteminin İyileştirilmesi İçin Fırsat Olmalıdır	23 Eylül 2009
30	14 Kuruluş Talep Ediyor: “Çocukların Temel Hak Ve Özgürlükleri, Eğitim Süreçlerinin Her Anında, Eğitim Ortamlarının Her Köşesinde Gerçekleşmelidir”	14 Ekim 2009
31	Sığınmacılardan Alınan İkamet Harçları: Harç mı? Haraç mı?	26 Ekim 2009
32	Kalıcı Bir Hukuk Düzeninin Tesisi İçin Darbe Eylem Planları Yapanlar Acilen Yargı Önüne Çıkarılmalıdır!	30 Ekim 2009
33	Avukat Filiz Kalaycı'ya, Barış Savunucusu Yüksel Mutlu'ya Ve Kesk Üye Ve Yöneticilerine Özgürlük!	05 Kasım 2009
34	Sudan Devlet Başkanı El Beşir'in Türkiye'de Yapılacak Olan İslam Konferansı Örgütü Zirvesine Katılmasına İzin Verilmemeli	06 Kasım 2009
35	Ulusal İnsan Hakları Kurumu Kurulması Konusunda 39 Sivil Toplum Kuruluşunun Ortak Basın Açıklaması	24 Kasım 2009
36	İHD, MAZLUMDER VE TİHV'İN İmralı Adası Yüksek Güvenlikli F Tipi Cezaevinde İnceleme Yapmak İçin Adalet Bakanlığı'na Başvurusu	04 Aralık 2009
37	İnsan Hakları Günü'nde 2009 Yılı'nın İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi	10 Aralık 2009
38	Kayıp Aileleri Üçüncü Avrupa-Akdeniz Buluşması Bildirgesi	14 Aralık 2009
39	Baskılara Son! Özgürlük İstiyoruz!	24 Aralık 2009

40	Ulusal İnsan Hakları Kurumu Yasa Tasarısı Hakkındaki Ortak Görüş	17 Şubat 2010
41	Türkiye Mülteci Hakları Koordinasyonu kuruldu ..	15 Mart 2010
42	F Tipi Cezaevinde Tecrit Ölüm Getirdi	13 Nisan 2010
43	İHD VE TİHV 2009 Yılı Hak İhlalleri Raporları Değerlendirmesi	29 Nisan 2010
44	Siyasal Kişiliklere Yönelik Saldırıların Nitelik Değiştirdi	11 Mayıs 2010
45	“40 Mülteciyi Öldürüp Gömdük” İddiası Derhal Araştırılmalıdır	13 Mayıs 2010
46	İsrail Devletinin Saldırganlığı Dünyayı Felakete Sürüklüyor	31 Mayıs 2010
47	Tutuklu Murad Akıncılar'ın Sağlık Durumuna İlişkin Açıklama	02 Haziran 2010
48	Türkiye Büyük Millet Meclisi Ve Anayasa Mahkemesi'ne Çağrı	09 Haziran 2010
49	İran'da Siyasi Tutuklular Serbest Bırakılsın, İdam Cezası Kaldırılsın	10 Haziran 2010
50	Savaş Ve Şiddetten Medet Umanların Akıl Ve Vicdanlarına Sesleniyoruz	23 Haziran 2010
51	26 Haziran 2010 İşkenceye Karşı Mücadele Ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü	26 Haziran 2010
52	Çocuklar İçin Adalet Hemen, Şimdi!	01 Temmuz 2010
53	Kanser Hastası Şafak Bay'ın Uzun Süredir Yerine Getirilmeyen Tıbbın Tüm İmkanlarından Yararlanma Hakkı Derhal Sağlanmalıdır...	21 Temmuz 2010
54	Abdullah Akçay'ın Cezaevi Koşullarında Ölümü Bir Cinayettir	22 Temmuz 2010
55	SDP VE TÖP Temsilcileri Siyasi Bir Komployla Gözaltına Alındılar	23 Eylül 2010
56	Kürt Sivil Toplumu Yargılanıyor	19 Ekim 2010

10. TÜRKİYE İNSAN HAKLARI HAREKETİ KONFERANSI

Nihai Rapor ve Sonuç Bildirgesi

“Evrensel Bildirgenin 60. Yılı’nda İnsan Hakları İhlallerinin ve Duyarlılıklarda Aşınmanın Boyutları”

- Dünyada hak ihlallerinin ve duyarlılıklarda aşınmanın boyutları
- Hak ihlallerinde artışın, meşrulaştırmanın ve duyarlılıklarda aşınmanın nedeni olarak cezasızlık
- Hak ihlallerinin meşrulaştırılmasında ve duyarlılıkların aşınmasında popüler kültürün rolü
- Hak ihlalleri ve duyarsızlaşma karşısında uluslararası sivil toplumun durumu/rolü, işbirliği ve dayanışmanın olanakları

21-25 Kasım 2008

İzmir / Pamucak

1998 yılından beri düzenli olarak toplanmakta olan Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı’nın genel amacı, Türkiye insan hakları savunucularının, insan hakları kavramının ve hareketinin bazı sorunlarını tartışması ve bu tartışmanın temelinde de, geleceğe yönelik bazı belirlemeleri yapması için bir platform oluşturmaktır. Konferans, İnsan Hakları Derneği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın düzenleyici olarak görev almasına karşın, özerk ve kalıcı bir yapı geliştirmiştir.

Türkiye insan hakları hareketi, bir yandan yakıcı ve acil olarak eyleme geçmeyi gerektiren bir gündemin baskısı altında bulunurken, bir yandan da insan haklarını kavramsal açıklığa ve düşünsel zenginliğe ulaştırma ihtiyacını hissediyor. Kavramsal açıklık, düşünsel sağlamlık, gündeme ve sorunlara müdahale edebilmenin bir koşulu olmaktan öte, ona teslim olmamanın bir güvencesidir.

Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın yol gösterici ilkeleri şöyledir:

1. Konferansımız, insan haklarını, insan onurunu her insanda gerçekleştirmeyi amaçlayan eylem ilkeleri ve bu ilkelere dayanan normlar olarak tanımlamaktadır.
 - 1.1. İnsan haklarının bütünselliği, devredilmemeziği ve insan türünün her üyesinin haklarda ve insan onuruna sahip olma eşitliği, insan hakları hareketi için vazgeçilemez ilkelere dir.
 - 1.2. İnsan haklarıaktivistlerinin faaliyetlerini belirleyen en üstün ilkeler insan haklarıdır.
 - 1.3. Devletlerin yasaları ve hükümetlerin uygulamaları, insan hakları ilke ve normlarına göre belirlenmeli ve değerlendirilmelidir.
2. Konferansımız, insan haklarının, yalnızca hukuksal ve siyasal düzenlemelerin değil, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda da belirleyici olması gerektiği ilkesini vurgulamaktadır. İnsan hakları savunucuları, global düzeydeki ve devletlerdeki bütün gelişmeleri, insan haklarına etkileri bakımından değerlendirmek ve tutumlarını bu bakımdan belirlemekle yükümlüdür.
3. Konferansımız, uluslararası ve iç barışın sağlanmasını, toplumların demilitarizasyonunu ve yeryüzünün çevresel koşullarının etkin korunmasını, insan haklarının korunması ve gerçekleştirilmesinin temel önkoşulları olarak kabul etmektedir.

“EVRENSEL BİLDİRGE’NİN 60. YILI’NDA İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİN VE DUYARLILIKLARDA AŞINMANIN BOYUTLARI”

21-23 Kasım 2008 tarihleri arasında İzmir/ Pamucak’da gerçekleştirilen “10. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı”, aynı zamanda “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi”nin kabul edilmişinin 60. Yılı’na denk düşmesi nedeniyle konferansın konusu tüm dünyada yaşanan insan hakları ihlallerindeki artış, buna karşın duyarlılıklarda görülen aşınmanın boyutları oldu.

Gerçekten de, özellikle 11 Eylül 2001 sonrasında tüm dünyada devletlerin “terörizmle mücadele” gerekçesiyle başta yaşam hakkı ve işkence olmak üzere ciddi insan hakları ihlalleri gerçekleştirdiğine, toplumların da “özgürlük mü, güvenlik mi?” ikilemiyle karşı karşıya bırakılarak söz konusu ihlalleri meşrulaştırma politikalarını onaylamaya zorlandıklarına tanık olmaktadır. Dahası, terör ve tehdit algılamaları üzerinden toplumlara önerilen “güvenlik devleti” modelinin yaygınlaştırılarak küresel ve kalıcı bir olağanüstü hal rejimine doğru gidüş yaşanıyor.

Bu nedenle “10. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı”nda biraraya gelen insan hakları savunucuları, iki gün boyunca sürdürdükleri tartışmalarla değişik ülke örnekleri üzerinden dünya çapında gerçekleşen hak ihlallerinin ve insan hakları duyarlılığında görülen aşınmanın boyut ve nedenlerini tespit etmeye, söz konusu meşrulaştırma çabaları ve aşınma karşısında Evrensel Bildirge’nin sahip olduğu ilke ve değerleri öne çıkarmaya çalıştı.

Konferans, açılış paneli ve üç başlık altında oluşturulan çalışma gruplarıyla gerçekleştirildi.

• Açılış Paneli

Dünyada hak ihlallerinin ve duyarlılıklarda aşınmanın boyutları

Kolaylaştırıcı: Tanıl Bora

Konuşmacılar: Ayşe Karabat, Elçin Aktoprak.

• Çalışma Grupları

1- Hak ihlallerinde artışın, meşrulaştırmanın ve duyarlılıklarda aşınmanın nedeni olarak cezasızlık.

Kolaylaştırıcı: Nilgün Toker

Katılımcılar: Alper Görmüş, Bahattin Özdemir, Emma Sinclair Webb, Ergin Cinmen, Hülya Üçpınar, Kerem Altıparmak, Mustafa Doğdu, Orhan Miroğlu, Oya Aydın, Öztürk Türkoğan, Selçuk Kozağaçlı, Sezgin Tanrıku.

2- Hak ihlallerinin meşrulaştırılmasında ve duyarlılıkların aşınmasında popüler kültürün rolü

Kolaylaştırıcı: Tanıl Bora

Katılımcılar: Armağın Pekkaya, Aytül Uçar, Cem Çelik, Cemal Dindar, S. Erdem Türközü, Gaye Boraloğlu, Hasan Anlar, Melek Göregenli, Muhsin Bilal, Ömer Türkeş, Petra Holzer, Pınar Öğünç, Sırrı Süreyya Önder.

3- Hak ihlalleri ve duyarsızlaşma karşısında uluslararası sivil toplumun durumu/rolü, işbirliği ve dayanışmanın olanakları.

Kolaylaştırıcı: Coşkun Üsterci

Katılımcılar: Ayşe Karabat, Ebru Tekin, Elçin Aktoprak, Hüsnu Öndül, İlknur Üstün, Necdet İpekyüz, Ömer Atalar, Özlem Dalkıran, Per Staidig, Sema Alpan Atamer, Sinem Coşkun, Tan Morgül.

GİRİŞ

Bütün dünyada neoliberalizm “çağı”nın başlamasından beri, yani aşaağı yukarı 1970’ler/ 80’ler dönümünden itibaren, sosyal refah yapılarının tedricen tasfiyesi, beraberinde hayatın her alanında yoğun bir sosyal güvenlik kaygısını beraberinde getirdi. Soğuk Savaş’ın sona ermesinin ardından yerel sıcak savaşların mümkün hale gelmesi, askerî-polisiye bir güvenlik kaygısını ekledi buna. Bir yandan özellikle sosyal eşitsizlikten, yoksulluktan, gelecek beklentilerinin belirsizleşmesinden kaynaklanan “sahici” güvenlik kaygıları söz konusu; öte yandan, devletlerin kendi meşruiyetlerini yeniden üretmek için giderek daha fazla bu güvenlik kaygılarına “yatırım yaptığını” göz-lüyoruz. Güvenlik kaygıları, özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra

“terör” tehdidinin olağanüstü boyutlarda işlenmesiyle beslenip büyütülüyor, bir güvenlik paranoyası yaratılıyor. Kısacası, toplumsal hayatta güvenliği, *insan güvenliğini* artırmaktan çok, bu kaygıları kullanarak polisiye önlemleri artıran, otoriter yönetim anlayışını güçlendiren bir politika, bütün rejimlerde hükümünü yürütmektedir. Bir *global olağanüstü halden* söz edebiliriz. Olağanüstü halin, istisna halinin kurumlaştırılmasının, hakları, özgürlükleri ve insan hakları duyarlılığını bastıracağı açıktır.

Bu ortamda, milliyetçi, ırkçı, genel olarak kimlik politikasını öne çıkaran politikaların, politik hareketlerin güçlenmesinin de insan hakları duyarlılığını gerilediğini eklemeliyiz. İnsan hakları düşüncesinin kaynağında, bütün özelliklerinden ve özgül koşullarından arındırılmış olarak düşünölen “soyut” insanın temel haklarına verilen ilkesel değer yatar. Bu insan tasarımının “soyutluğunun”, hak ve özgürlüklerle ilgili taleplerin gerçekleşmesini engelliyor olduğunu görmek, insanların somut durumlardan, nesnel koşullardan kaynaklanan kısıtlarını, engellerini hesaba katan ve sorgulayan sosyal haklar anlayışının geliştirilmesini getirmiştir. Ancak renginden, ırkından, dilinden, dininden, siyasî ve vicdanî kanaatinden bağımsız olarak, *her insanın insan olmaktan gelen* hakları ve dokunulmazlıkları olduğu temel fikri, insan hakları düşüncesinin ve hareketinin terk etmediği, edemeyeceği ilk basamaktır. Milliyetçi, ırkçı, dinci, genel olarak özcü *kimlik* politikalarının yol açtığı tahribat, “insan” ortak paydasını veya *kimliğini* geçersizleştirmeleridir. İnsan hakları duyarlılığındaki aşınmanın önemli nedenlerinden birisi de bu eğilimdir.

1- HAK İHLALLERİNDE ARTIŞIN, MEŞRULAŞTIRMANIN VE DUYARILIKLARD AŞINMANIN NEDENİ OLARAK CEZASIZLIK

Çalışma grubumuz, cezalandırmamanın sistema-tikleşmesi anlamında cezasızlığa yol açan yapıları, cezasızlığın yol açtığı bireysel ve toplumsal sorunları, cezasızlığın aşılmasının ve cezalandırmanın sağ-layacağı dönüşümleri ve cezasızlığı aşma yolunda izlenebilecek yol ve yöntemleri tartışmıştır.

Cezasızlık halinin en bilinen örneği hem evrensel hem ulusal hukuk normları bakımından suç olarak tanımlanan eylemlerin takip edilmemesidir. Bu durum anayasal ve yasal boşluklardan doğabileceği gibi uygulamada geliştirilen idarî ve yargısal pratiklerden ve top-

lumsal meşruiyetten de dayanak alabilir. Cezasızlık, suç ve ceza arasındaki hukuksal, politik ve ahlakî bağın kopartılması anlamına gelir. Bunun hukuksal görünümü, 1982 Anayasası'nın Geçici 15. maddesi örneğinde olduğu gibi, doğrudan ve milletvekili ve kamu görevlilerinin dokunulmazlığı gibi dolaylı hükümler yoluyla Anayasa'dan ve yasalardan kaynaklanmaktadır. Bu durum her şeyden önce adalet duygusunun zayıflamasına yol açacağından, cezasızlıkla mücadele hem pozitif hukukun içerdiği adalet ilkesinin tesisini sağlama bakımından hem de politik bir mücadele alanı olan adalet arayışını da talep etmesi nedeniyle yalnızca hukuksal yargı mekanizmaları zemininde değil, aynı zamanda toplumsal yargı zemininde de düşünülmelidir.

Cezasızlığa yol açan yapılar, devletlerin düzen mantığını kendi için ilkesi olarak taşıyan tüm kurumsal ve düzenleyici mekanizmalar olarak tanımlanabilir. Bu mekanizmaları, bu düzen mantığını tesis eden yapılar, bu mantığı içselleştiren mekanizmalar ve bu mantıktan hareketle oluşturulmuş zihniyet kalıpları olarak tanımlayabiliriz. Cezadan muafiyete yol açan bu yapıların sistemin iç mantığına göre düzenlenmiş ve bu mantık aracılığıyla oluşmuş olması, dokunulmazlık hallerinin doğrudan sistem tarafından tanımlanmış ve meşrulaştırılmış olması, cezalandırmamanın sistem gereği olduğu anlamına gelir. Cezasızlığın hem anayasal ve yasal dayanağa sahip olması hem de toplum önünde meşrulaştırılmasını sağlayan zihniyet yapılarınınca destekleniyor olması, cezasızlık halinin insan hak ve özgürlüklerinin önünde hak ve özgürlüklerin pozitif hukukça kabul ve ilan edilmesi mücadelesinin de içeri boşaltan sistemik bir engel olduğunu göstermektedir. Anayasa ve yasalarca tanımlanan dokunulmazlık hallerinin, neredeyse devlet görevlilerinin “kamu” adına gerçekleştirdikleri her eylemi kapsayacak şekilde genişlemesi, kamu adına işlenen suçların suç olma niteliğini ortadan kaldırmaya yönelik bir iç mantığın açık göstergesi olduğu söylenebilir.

Bu bağlamda devlet/devletler, suçu suç olmaktan çıkaracak ya da yasaklanmış olanın yapılmasına izin verecek mekanizmalar yaratmaktadır. Bu mekanizmalar, suç tanımının muğlaklaştırılması yoluyla suçun tespitini engelleme; yasak karşısında olağanüstü hal, savaş, acil müdahale gibi istisna hallerin belirlenmesi yoluyla yasağın ihlalini yasal ve meşru kılma; failin belirlenmesini engelleyecek “önlem”ler aracılığıyla suçun failsiz kılma; suçun pozitif olarak tanımlanamaya-

cağı iddia edilen mekânların yaratılması (Guantanamo) gibi hukuksal teknikler ve suça karşı toplumsal duyarlılığı zayıflatacak, mağdurun masumiyetini kirletme, mağdurun ötekileştirilmesi ya da failin “sorumluluğu” gibi toplumsal teknikler olarak ayırt edilebilir. Bu teknikler aracılığıyla hem suç görünmez kılınarak cezalandırılma talebi imkânsızlaştırılmakta hem de söz konusu hak ihlalinin hangi durumlarda suç sayılabileceğine ilişkin belirsizlik yaratarak, hak ihlalini meşrulaştırmaktadır.

Cezasızlık, bir yandan suçun ortadan kaldırılması, suçun görünmez kılınması sonucunu doğururken öte yandan kurban, mağdur açısından baktığımızda adalet duygusunun incinmesine, zayıflamasına neden olmaktadır. Çünkü cezasızlık hali, suçun inkârı ve mağdur açısından da bu mağduriyetin de var olmadığını ilanır. Suçu görünmez kılmak yoluyla mağduru da görünmez kılan bu mekanizmalar, söz konusu yasağın ihlalini teşvik etme, özendirme gibi sonuçlara da yol açtığından suç ve ceza arasındaki hukuksal ilişkinin en önemli niteliği olan suçu engelleme ve caydırıcılık hallerinin hukukun kapsamı dışında kalması sonucunu doğurur. Suçu engelleme ve caydırıcılığın, cezalandırmanın niteliği ve biçimiyle sağlandığı göz önüne alındığında, cezasızlığa karşı yürütülen mücadelenin bu cezalandırma biçimlerini de hesaba katması gerekmektedir.

Failin belirsizleştirilmesi yoluyla yaratılan hesap sorulmayı engelleme mekanizmalarının yol açtığı en önemli sonuç suçun anonimleşmesi, sorumluluğun yayılması ve dolayısıyla hak ihlalinin “öznesiz” bir işlem olduğu duygusunun içkinleştirilmesidir. Böylece suçun anonimleşmesi mağduru da anonimleştirerek, çaresizlik duygusuna ve hesap sorma talebinin engellenmesine yol açmakta.

Devlet hak ihlalini meşrulaştıracak zihniyet kalıplarını esas olarak ayrımcılığa dayalı ihlali hak eden ve etmeyen kategorilerini oluşturarak sağlamaktadır. Böylece hem yargı mekanizmasını hem de söz konusu ihlalin toplumsal algısını belirleme gücüne sahip olmaktadır. Başka bir deyişle savaş mantığı içinde düşman kategorisi yaratarak ya da masumiyeti “önceden” tartışılır hale getirerek neredeyse hukukun kapsadığı ve kapsamadığı kişi, grup ve topluluklar ayrımı yapılmakta ve bunun sonucunda da hukuksuzluk topluma “ait” olmayanlar için meşru hale getirilmektedir. Bu durum özellikle Kürt

sorunu çerçevesinde ortaya çıkan tüm hak ihlalleri söz konusu olduğunda hem yargı mekanizmasında hem de bu ihlalin toplum tarafından algılanma biçiminde açıkça görülmektedir. Cezasızlık halini yaratan idarî ve yargısal pratiklerin bir kısmı suç niteliğindedir. Bu anlamda, cezasızlık pratiklerinin kendisi de bir ceza hukuku sorunudur ve cezasızlıkla meşru hale gelmektedir. Türkiye’de cezasızlık pratiğinin yaygınlaşma ve sıradanlaşmasında Kürt sorununa dayalı oluşturulan kategorilerin önemli bir etkisi olduğundan, hukuksuzluk haline dönüşen cezasızlık halinin aşılması yönündeki mücadelenin, Kürt sorununun toplumun müşterek alanına sokulmasını da içermesi gerekmektedir. Çünkü ayrımcılık ve dışlama süreçleriyle cezasızlığın toplumsal meşrulaştırılması aynı zamanda ihlalin onaylanmasına da yol açıyor.

Cezadan muafiyetin ve dolayısıyla ihlalin meşruluğunun yeniden üretildiği zihniyet kalıplarının sürekli canlı tutulmasında, yani hesaplaşmama/hesaplaşamama duygusunun içselleştirilmesinde etkili güçlerden birinin medya olduğu göz önüne alınırsa, suçun ifşası için de etkili alanın medya olacağı açıktır. Bu nedenle, medyanın hak ihlalini görünür kılmasının mümkün yollarının aranması önemlidir. Bu çaba medyatik manipülasyonlara karşı uyanık olma gereğini ortadan kaldırmamalıdır.

Cezasızlığın bireysel ve toplumsal düzeyde yol açtığı sonuçları belirlemek, cezasızlığı aşmanın onarıcı adalet ve dağıtıcı adalet bakımından giderimlerini düşünmek önemlidir. Cezasızlığın, suçu meşrulaştırıcı, olağanlaştırıcı ve hatta suçu suç olma niteliğinden çıkarıcı sonuçları bireysel düzeyde çaresizlik, mağduriyeti gizleme, korku gibi hak sahipliğinden vazgeçme edimlerine yol açmaktadır. Toplumsal düzeyde ise unutmama, görmezden gelme, onaylama gibi cezasızlık halini pekiştirecek ve dolayısıyla hem bireyin adalet duygunun zedeleyecek hem de toplumun müşterek bir adalet duyguna sahip olmasını engelleyecek etkilere sahiptir. Bu türden bir toplumsallık, demokrasi mücadelesinde önündeki temel engellerden biri haline gelir. O halde, yargı mekanizmasını cezalandırmayı mümkün kılacak şekilde değiştirecek mücadele alanları, aynı zamanda bireysel ve toplumsal zihniyet kalıplarını da dönüştürücü bir etkiye sahip olacağından, suçu ve suçluyu görünür kılacak, hatta teşhir edecek pratiklerin yaratılması önemlidir.

Cezasızlığı aşma ve cezalandırmanın hem adalet duygusunun güçlendirilmesi hem de suçun engellenmesi bakımından önemli sonuçları vardır. Cezalandırma, suçun engellenmesi ve caydırıcılık sağlanması bakımından önemlidir. Ancak bu nitelik, cezasız kalan ihlaller ve cezalandırılmış ihlaller arasındaki orana bağlı bir niteliktir.

Cezalandırma, olmuş olan ihlale ilişkin bilgilenmeyi de sağlayacağından, yüzleşmeyi doğuracaktır. Yüzleşme, sadece bir arınma değil aynı zamanda hatırlama yoluyla ihlale yol açan mekanizmayı ortadan kaldırma işlevini yerine getirmelidir. Eski hale getirme yoluyla, kaybedilmiş olanı geri kazanma ya da kaybedilmiş olanın bedelini “ödetme” duygusunun oluşmasını sağlayacak olan cezalandırma, mağduru adalet duygusunun onarılması bakımından en önemli nitelik olan “hesap görme” işlevini de taşıyacaktır. Bu işlev, mağdur açısından mağduriyet açmazından kurtulma, dolayısıyla iradesini geri alma anlamına gelecek bir hesaplaşma halidir. Örneğin, darbecilerin yargılanması ve mahkûm edilmesi, hem darbenin meşruluğunu sağlayan tüm mekanizmaların ilgası olanağına sahiptir hem de mağdurların hesabını görmüş olması sayesinde mağduriyetin giderilmesini sağlayacaktır. Bu bakımdan Ergenekon davası önemli bir pratiğe dönüştürülebilir.

İnsan hakları ihlallerini önlemeye yönelik diğer mekanizmalarla birlikte cezasızlıkla mücadele aynı zamanda geleceğe dair dönüştürücü bir etkiye de sahiptir.

Cezasızlığı aşma, cezasızlık halini olağanlaştıran mekanizmaları ortadan kaldırma mücadelesinin temelinde suçun ve failinin ilan edilmesi, kaydedilmesi ve teşhir edilmesi yatıyor. Toplumsal hafıza, tikel olaylar aracılığıyla suçu ve faili tanıdığından, ihlali açık kılacak ve mahkûm edecek her “örnek” vaka üzerinden mobilize olmak önemlidir. Örneğin Hrant Dink davası ve işlenen suçun faillerinin tespit ve ifşası bu konuda önemli bir “örnek” vaka niteliğindedir. Söz konusu örnekte failler belli olduğu halde bile failerin yargılanması önündeki engeller bulunmaktadır. Bu engelleri aşma mücadelesinin belirsizleştirilen faili açığa çıkarmak bakımından önemi büyüktür.

Cezasızlıkla mücadele etmek için, yasal düzenlemeleri oldukları haliyle zorlayacak pratikler geliştirmek; dokunulmazlık tanımlarının içini boşaltacak dolayısıyla dokunulmazı dokunulur kılacak eylem

ve sözü kurmak; cezasız kalan, hesabı sorulmayan suç ve failleri kaydetmek, bu konuda bir “bilgi havuzu” oluşturmak, yargı mekanizmasının en önemli ayağı olan avukatın cezalandırma pratiklerinde güçlenmesini sağlamak, suçun doğrudan faili ve suçun sorumlularını, memur ve amir arasındaki sorumluluk hiyerarşisini cezalandırma pratiği bakımından merkeze almak; bu konuda mücadele veren tüm sivil ve politik organizasyonlar arasında hem bilgi paylaşımı ve bilgi havuzu oluşturmak hem de cezasızlık haline karşı yürütülen mücadelede ortaklaşabilmek için koordinasyon oluşturmak gereklidir.

Cezasızlığı aşmada ulusal mekanizmalar yanında uluslararası mekanizmaların da güçlü bir önleme, denetleme ve yargılama etkisine sahip olduğu unutulmamalıdır. Bu kapsamda olmak üzere, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi’nde öngörülen yapılar daha aktif kullanılmalı, silahlı çatışmaya ilişkin olan ihlal iddialarının uluslararası normlara uygun bir şekilde çözülmesi için Cenevre Sözleşmeleri’nin Ek Protokolleri onaylanmalı ve hayata geçirilmelidir.

2- HAK İHLALLERİNİN MEŞRULAŞTIRILMASINDA VE DUYARLILIKLARIN AŞINMASINDA POPÜLER KÜLTÜRÜN ROLÜ

Popüler kültürün, toplumsal bilinç ve bilinçdışı üzerinde olağanüstü etkisini biliyoruz. Son derece yaygın ve çok bileşenli bir alandır bu: insanlığın yüzlerce yıllık arketiplerini ve imgelerini yeniden işleyen popüler edebiyat ve sinemadan, metalaştırıcı tüketim kültürüne, televizyonun manipülasyoncu ve belki daha önemlisi konformistleştirici etkisine dek...

İnsan hakları duyarlılığı açısından ilk dikkat çeken, popüler kültürün hemen her mecrasında, şiddet temsilinin yaygınlığıdır. Şiddet her dönemde popüler kültürün işlediği temalardan biri olmakla beraber, 11 Eylül saldırılarından sonra güvenlik kaygılarının, tehdit algılarının beslenmesine bağlı olarak başka bir boyutta çoğaltılıyor. Savaşın bilgisayar oyunu formatıyla temsilinin yaygınlaşması, böylece bombalamaların, toplu öldürmelerin “oyunlaşarak” normalleşmesi, bunun vahim sonuçlarından biridir. “Tehlikeli” veya “kriminal” sayılan öznelere temsil eden fi gürlere karşı dünyada ve Türkiye’de cezalandırıcı veya intikamcı şiddetin, popüler edebiyatta, sinemada, TV dizilerinde sistematikleşmesi söz konusudur. Sözgelimi yargısız infazların mağdurları, değersizleştirilerek, bu cezalandırmayı hak eden

“kötüler” olarak kalıplanırlar. Hukukun dolambaçlarına ve kötülerin “hilelerine” pabuç bırakmayıp ihkak-ı hakkı gerçekleştiren “iyiler” yüceltilerek, cezasızlık normalleştirilir. Veya, başka bir örnek, insan hakları ihlallerini “münferit vaka” olarak kodlayan egemen söylemin, medyada ve gündelik dilde salgınlaştırılmasıdır. Muhalif olana, azınlıklara, düzene ve istikrara düşman sayılanlara yöneltilen şiddet, sadece meşrulaştırılmamakta, bir teşhircilik-röntgencilik alışverişi içinde estetize edilmektedir. Popüler kültürde temsil edilen ve bas-bayağı pornografikleşen şiddet, günbegün tanık olduğumuz yaygın ve yoğun hak ihlallerinin yansıması olmaktan öte, bizzat insan hakları karşısında sinik bir tutumu yerleştirmektedir.

Cinsel, etno-kültürel, sınıfsal ayrımcılıklar, parodileştirmeler, karikatürleştirmeler, stereotip (kalıplar) inşaları, popüler kültürün anlam dünyasında nasıl bir mekanizmayla işliyor? Popüler kültür uçucudur, kesintisiz, sürekli bir akış halindedir ve sürekli yeni kurbanlar yaratarak var olur ve direngen bir varlığa sahiptir. Bu anlamda rüyalara ve fantezilere benzer.. Zalimi ve mağduru yeniden ve yeniden tanımlayan stereotipler, status quo’nun meşrulaştırılmasına ve sürdürülmesine aracılık eder. Zalim olan aslında zalim değildir: O iyi bir eş ve iyi bir aile babasıdır.. Bir bakıma o da şiddet kurbanıdır ve zalimliğe adeta itilmiştir. Zalim devletin âli çıkarları gereği ve/veya çürümekte olan millete asaletini yeniden kazandırmak için harekete geçmiş kahramanlardır. Kahramanların olduğu yerde ise toplum ebedî bir çocukluğa mahkûm olmuştur. Vesayetden kurtulamayan toplum sürekli yeni kurtarıcısını bekleyecektir. Bu noktadan aslında mağdur da sanıldığı kadar mağdur değildir: o da başına gelenleri hak etmiştir. Bu imge ve anlam dünyasına göre sonuçta herkes hak ettiği yerdedir ve haksızlıklara karşıseseimizi yükseltmediğimiz, boyun eğdiğimiz sürece başımıza bir şey gelmeyecektir. Özellikle televizyon, hafifletici, dramatize edici ve seyircileştirici etkisiyle, gerçeklikten kopararak, sorunları/sorumlulukları başkalarının veya ötekilerin sırtına yıkmamızı kolaylaştırır, bizi kendi hayatımızı olumlamaya teşvik eder; bizi “istikrar”ın rahat divanında gevsemeye sevk eder.

Tartışmanın temel ekseni, popüler kültür alanına müdahalelerin, bu alandaki üretimlerin, insan hakları duyarlılığını arttırmaya katkısı olup olmayacağıdır. Bu konuda “tetik” durmak gerekiyor. Alternatif oluşturma çabaları kitle iletişim araçlarını denetim altında tutanlar

ve kurumsal işleyiş mekanizmaları tarafından marjinalleştirilmekte ve dışlanmaktadır. Sesini duyuramayanların sesinin önünde sıra sıra fiitreler vardır. Kültür endüstrisine hâkim olan egemen siyasal ideolojinin ötesinde, daha derinde; tüketim kültürünün metalaştırıcı, yabancılaştırıcı etkisi, popüler kültürün imgeleri ve değerleri süratle tüketen işleyişi, -konumuz açısından- insan haklarıyla ilgili kalıcı bir duyarlılığın oluşmasının önünde engeldir.

Öte yandan, popüler kültürün, sadece olağanüstü yaygınlığını değil, insanlığın kadim arketiplerini ve imgelerini yeniden üretme gücünü göz önüne aldığımızda, gözardı edilemeyecek bir alanla karşı karşıya olduğumuz açıktır. Çünkü insan hakları hareketi, sadece akıllara değil, duygulara, vicdanlara ve hayal dünyalarına da hitap ederek gelişmiştir ve gelişecektir. Bu bakımdan, üzerinde uzun uzun durduğumuz “tuzak”ların farkında olarak, eleştirel bir temkinlilikle, insan hakları duyarlılığının popüler kültür mecralarındaki anlam ve imge üretimine müdahale yolları üzerine düşünmek gerekecektir.

Bu çerçevede öneriler de dile getirilmiştir. Bunlardan biri, insan hakları örgütlerinin, popüler kültür ürünlerini insan hakları ve insan onuru duyarlılığı açısından değerlendiren “karne”ler hazırlamaları, olumsuz ve/veya olumlu örnekler not vermektense öte bunların “mesaj”larını kendi temel değerleri açısından açıklamalarıdır. Bir başka öneri, popüler kültür alanında çalışanların meslek örgütlerinin, temel insan hakları değerlerini vurgulayan deontolojiler oluşturmalarını teşvik edilmesidir. Özellikle internet ortamındaki “sohbet”lere insan hakları duyarlılığını telkin eden müdahalelerde bulunacak bir tür “popüler kültür aktivizmi”nin anlamlı olabileceği de konuşulmuştur.

3- HAK İHLALLERİ VE DUYARSIZLAŞMA KARŞISINDA ULUSLARARASI SİVİL TOPLUMUN DURUMU/ROLÜ, İŞBİRLİĞİ VE DAYANIŞMA OLANAKLARI.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin kabulü ve insan haklarının evrenselliği fikri insanlığın büyük bir kazanımıdır. Ne var ki Evrensel Bildirge’nin kabulünün 60. Yılı’nda tüm dünyada başta yaşam hakkı ve işkence yasağı alanlarında olmak üzere ağır insan hakları ihlalleri yaşanmakta, toplumların insan haklarına yönelik duyarlılığında da ciddi bir aşınma görülmektedir.

Bu kaygı verici gelişmenin aslı sorumlusu devletlerdir. Ancak devletler üçüncü şahısların hak ihlallerinden de sorumludur.

Bununla birlikte uluslararası sivil toplum ve insan hakları savunucuları, tüm sorumluluğu devletlerin üzerine yıkarak kolaycı bir yaklaşım içine girmemeli, söz konusu gelişmede rolü olabilecek eksiklik ve yetersizliklerini de sorgulamalıdır.

Her şeyden önce hak temelli örgütlerde görülen insan haklarına yönelik bütünlüklü bakış eksikliği örgütlerin birlikte mücadelesinin önünde engel teşkil etmektedir. Farklı alanlarda çalışanlar, kendi alanlarında meydana gelen ihlallerin kaynağının aynı olduğu gerçeğini gözden kaçırabilmektedir.

İnsan hakları örgütlerinin hem kendi içinde ve hem de diğer örgütlerle iletişim, dayanışma, bilgi/ veri paylaşımı ve eşgüdüm sorunu vardır. Bu durum mücadelenin etkisizleşmesine ve duyarlılıklarda aşınmaya dolaylı olarak yol açmaktadır.

İnsan hakları örgütleri hem kendilerine hem de topluma yönelik farkındalık ve eğitim çalışmalarını geliştirmeli ve güçlendirmelidir. Bu çalışmaların uluslararası deneyim ve bilgi paylaşımlarını da içerecek biçimde gerçekleştirilmesinde fayda vardır.

Devletlerin hak ihlallerini meşrulaştırma çabaları karşısında içinde bulunduğumuz yeni küresel sosyoekonomik koşullarda insan hakları savunucularının bu koşulları göz önüne alarak hem ulusal hem de uluslararası çapta toplumsal kesimlerin duyarlılığını diri tutacak yeni, ortak ve etkin bir dil geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Proje temelli çalışma planlama, hesap verebilirlik, şeffaflık, sonuca ulaştırma ve sürdürülebilirlik gibi konularda insan hakları örgütlerinin yeteneklerini geliştirmekle birlikte rekabetçilik, mücadelenin belli kulvarlar içine hapsedilmesi, örgütlenmenin zayıflaması, aktivizmden uzaklaşma gibi sorunlara yol açabilmektedir.

Proje temelli çalışma bir yandan fon kaynaklarının kendi gündemlerini insan hakları örgütlerine dayatabilirken diğer yandan pek çok hak temelli örgüt için varlık nedeni haline gelebilmektedir.

Uluslararası işbirliği ve dayanışmanın geliştirilmesi ve güçlendirilmesinde her türlü hiyerarşik söylem ve yaklaşımlardan kaçınılmalı,

eşitler arası ilişki kurulmasına dikkat edilmelidir.

Teknolojinin kullanılması ve çalışma ağlarının oluşması bir yandan hak temelli örgütlerin ulusal ve uluslararası planda işbirliğini güçlendirmesinin bir aracı iken bu araç aynı zamanda sorun alanına/ hak ihlallerine doğrudan ve aktif müdahaleyi engelleyici bir rol de oynayabilmektedir (Sanal âlemden oturduğumuz yerde aktivist olduk).

İnsan hakları örgütlerinin devletler, hükümetler ve devletlerarası/ üstü kuruluşlardan bağımsızlığı titizlikle korunmalıdır.

Küresel boyutta yaşanan hak ihlalleri ve duyarsızlaşma karşısında insan haklarının korunması ve geliştirilmesi için hak temelli örgütlerin ulusal ve uluslararası ölçekte işbirliği ve dayanışması bir zorunluluktur: Guantanamo, Darfur, iklim değişikliği ve çevresel yıkım, mültecilik, silahsızlanma vb. başlıklarda ortak kampanyalar yapmak, eşzamanlı eylemler gerçekleştirmek, bilgi ve deneyim paylaşımını sağlayacak ağlar oluşturmak bunlardan bazılarıdır.

İnsan hakları mücadelesini ve aktivizmini toplum nezdinde görünür kılabilecek ve duyarlılığı artıracak tüm barışçıl gösteri, yürüyüş, etkinlik, protesto ve basın açıklaması yapabilmeyen önündeki yasal, idari ve pratik her türlü engel kaldırılmalıdır.

Önemli bir konu olan insan hakları ihlallerinin ve duyarsızlıkların artışında rolü olan evrensel ve bölgesel uluslararası kurumlarla hak temelli örgütlerin kurduğu/kuracağı ilişkilerin niteliği üzerine kapsamlı bir tartışmaya ihtiyaç vardır. Atölye çalışmasında bu tartışmaya yeterli zamanı bulamadık.

İHD YAYINLARI

YAYIN 1	YAYIN 2
<p>10-17 Aralık 2008 İnsan Hakları Haftası Afişi - 1</p>	<p>10-17 Aralık 2008 İnsan Hakları Haftası Afişi - 2</p>
<p>YAYIN 3</p> <p>10-17 Aralık 2008 İnsan Hakları Haftası Özel Sayısı</p>	<p>YAYIN 4</p> <p>10-17 Aralık 2009 İnsan Hakları Haftası Afişi</p>

<p>YAYIN 5</p> <p>8 Mart 2009 Dünya Kadınlar Günü Özel Sayısı</p> 	<p>YAYIN 6</p> <p>Mülteci Bilbord Afişi (2010)</p>
---	--

<p>YAYIN 7</p> <p>Mülteci Afişi - (2010)</p> 	<p>YAYIN 8</p> <p>Mülteci Broşürü - Farsça (2010)</p>
---	--

Cezaevlerine Mektup Gönderme Eylemi / 1 Ocak 2009

İstanbul'dan Ankara'ya Cezaevleri Yürüyüşü / 6 Şubat 2009

"Ölüm Kuyuları Açılsın" Eylemi / 23 Şubat 2009

İHD Adana Şubesi Basın Açıklaması / 10 Nisan 2009

Cezaevlerine Mektup Gönderme Eylemi / 17 Nisan 2009

"Köy Korucuları Özel Raporu" Açıklaması / 8 Mayıs 2009

İHD Ankara Şubesi - "Kayıplar Haftası" Açıklaması / 18 Mayıs 2009

İHD Muğla Şubesi - "Kayıplar Eylemi" 18 Mayıs 2009

İHD İstanbul Şubesi ve Yaratıcı Direniş Atölyesi'nin "Kayıpları Arama" Eylemi / 27 Mayıs 2009

İHD İstanbul Şubesi - "Bir Daha Asla!" Eylemi / 24 Nisan 2010

İHD İstanbul Şubesi - "Tansu Çiller Yargılsın" Eylemi 31 Mayıs 2009

İHD Adıyaman Şubesi - "Kayıplar İçin İnsan Zinciri" Eylemi
30 Mayıs 2009

TİHV ve İHD - "İşkence Görenlerle Dayanışma Günü" Açıklaması
26 Haziran 2009

İHD 23. Kuruluş Yıldönümü Resepsiyonu / 20 Temmuz 2009

İHD Gaziantep Şubesi - "Güler Zere" Açıklaması
12 Ağustos 2009

İHD Ankara Şubesi – Hrant Dink Anması / 19 Ocak 2010

“İHD’ye Dokunma” Eylemi / 13 Şubat 2010

İHD Çanakkale Şubesi - “Bozcaada Barış Yolculuğu”
1 Eylül 2009

İHD MYK Toplantısı (Diyarbakır)

İHD Diyarbakır Şubesi - Mehmet Nuri Tamçoban (14) İçin Yapılan Oturma Eylemi / 3 Nisan 2010

İHD İstanbul Şubesi - "Bir Daha Asla!" Eylemi / 24 Nisan 2010

İHD Bingöl Şubesi "Uçurtma Şenliği" / 5 Haziran 2010

İHD Diyarbakır Şubesi - "Cezaevleri Eylemi" / 1 Temmuz 2010

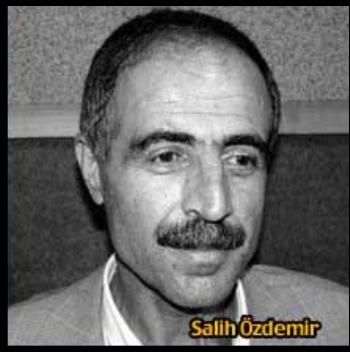
İHD Diyarbakır Şubesi – İnsan Hakları Eğitimi / 3 Temmuz 2010

İHD Siirt Şubesi – “Orman Yangınlarına İlişkin” Basın Açıklaması
10 Ağustos 2010İnsan Hakları Akademisi'nin Açılışı
Temmuz 2010İHD Diyarbakır Şubesi – Kayıplar Eylemi
4 Eylül 2010

FIDH ve İHD Ortak Basın Açıklaması / 17 Ekim 2010

Av. Sedat Özevin

Salih Özdemir

Sadi Özdemir

Sıddık (Sofî) Özdemir

31.07.2010 Cumartesi akşam saat 23.00 sıralarında çıkan yangını söndürme amacı ile araçlarının anti tank mayın üzerinden geçmesiyle meydana gelen patlamada hayatlarını kaybeden İHD Batman Şubesi eski başkanlarından Av. Sedat Özevin, bir dönem Başkanlık yapan Sadi Özdemir, üyemiz Salih Özdemir ve kardeşi Sıddık (Sofî) Özdemir